BONDIA® ARUBA

Colaboracion den Reino...
Ta mas cu placa so...
Pagina 5

Diasabra 13 di Juni 2026 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Agente policial deteni bao sospecho di mensensmokkel

Pagina 6

- **Parlamentario Europeo ta critica exclusion di islanan den Reino for di Strategia Europeo pa Islanan** Pagina 2
- **Fundacion AWAA ta haci yamado pa comunidad participa den campaña di sterilisacion gratis** Pagina 4
- **Gobierno ta condena rosamento ilegal di tereno na Rooi Santo** Pagina 3

Copa Mundial: Partido historico di Canada contra Bosnia-Herzegovina ta caba den empate

Pagina 12

Expansion di Conseho di Isla por keda posponi pa 2031 si no cumpli cu deadline

Pagina 8

Ehercito di Colombia: A mata nuebe miembro di cartel grandi di droga

Pagina 11

BONDIA ARUBA

Miembro di Parlamento Europeo ta critica exclusion di islanan den Reino den Strategia Europeo pa Islanan

Recien, miembro Hulandes di parlamento Europeo Marit Maij a critica e exclusion di islanan den Caribe Hulandes for di e Strategia Europeo pa Islanan, cual recien a ser presenta pa e Comision Europeo. Den su critica, parlamentario Maij ta enfatisa cu e islanan exclui ta enfrenta retonan similar pa cu cambio di clima y pa e motibo aki tambe mester ser inclui den e strategia nobo.

Comision Europeo a anuncia diahuebs for di nan sede na Bruselas cu el a adopta dos strategia dedica, un pa islanan den Union Europeo (EU) y un pa comunidadnan costero den EU, marcando e prome biaha cu a bin cu un strategia cu ta atende ambos tipo di teritorio dentro di e bloc. Cu e inciativa nobo aki, e comision a indica cu lo introduci un metodo dirigi y dedica na e necesidadnan y retonan unico di e teritorionan relevante.

Segun e comision ta enfatisa den su comunicado, 17 miyon hende ta biba riba mas cu 4.000 isla cu ta forma parti di e 16 estado miembronan di EU. Ademas tin 95 miyon hende bibando riba costa y areanan costero den 22 estado miembro di e bloc. Mayoria isla dentro di e bloc ta comparti retonan cu ta impacta nan economia y calidad di bida. Entre e retonan menciona ta isolacion geografico, costo halto di biahamento, mercadonan chikito, demasiado dependencia riba turismo y vulnerabilidad climatico.
Comunidadnan costero ta un activo vital, manera e comunicado ta expresa. E regionnan aki ta combina herencia ambiental y cultural pa stimula nan economia. Na mesun momento, e comunidadnan aki ta e promenan pa sinti e efecto di cambio climatico, perdida di biodiversidad den lama of riba costa y contaminacion. Presionnan riba e areanan aki ta inclui sobreturismo, deficit den vivienda, actividadnan economico dependiente riba temporada y oportunidadnan limita pa trabao, tur cual ta empeora instabilidad economico.

Teniendo na cuenta e tipo di retonan presenta, e comision a enfatisa e necesidad pa establece strategianan specificamente diseña pa cada tipo di teritorio. Cu esaki a diseña dos diferente strategia interconecta pa stimula atencion continuo riba e retonan climatico di e teritorionan mientras tanto respondiendo na e realidadnan unico di cada un.

Pa loke ta islanan den EU, e comision a establece un strategia cu ta structura rond di cuatro pilar. Cu e strategia aki, e bloc lo enfoca riba:
- Desaroyo, conectividad, competencia y innovacion economico;
- Seguridad di energia, proteccion ambiental y resiliencia pa clima;
- Comunidad y demografia (fortaleciendo servicionan publico, sector medico y vivienda) y
- Seguridad y preparacion pa crisis

Pa comunidadnan den areanan costero, a acorda na un strategia cu ta consisti di tres principio:
1. Stimula prosperidad pa promove un economia dinamico, competitivo y diverso;
2. Fortalece resiliencia pa engrandece capacidad pa adapta na cambio di clima y retonan ambiental, social y economico, y
3. Engrandece calidad di bida pa promove salud y bienestar publico mientras tanto conserva cultural, herencia y identidad

Comision Europeo a pone enfasis riba politica nacional y a haci yamado pa estado miembronan evalua con esakinan ta afecta e teritorionan relevante. Segun ta splica den comunicado, e comision tin plania pa mehora coleccion di dato specificamente di e islanan dentro di e bloc; considera impacto di leynan riba e islanan; provee asistencia tecnico y sosten financiero y tene cumbrenan cada pasa dos aña pa reuni stakeholdernan di isla y institucionnan di EU.

Di nan parti, estadonan miembro ta encurasha pa crea strategia dedica pa desaroyo di e islanan, aloca fondo, mehora capacidad administrativo y usa fondo di EU y hermentnan estatal mas efectivo.

E iniciativa nobo ta marca un cambio grandi den politico Europeo como cu e ta e prome framework comprensivo di e bloc specificamente pa islanan. Na mesun momento e ta un cambio prometedor for di e maneho tradicional di trata isla como parti di politica regional, cual historicamente no tabata reconoce e factornan unico cu ta diferencia e teritorionan aki for di e paisnan den continente.

Manera Raffaele Fitto, vice presidente pa Cohesion y Reforma di Comision Europeo, a enfatisa tocante e Strategia, "Nos lo transforma obstaculonan den oportunidad, haciendo e teritorionan aki clave pa un Europa sostenible y competitivo."

A pesar di e elogio, algun tambe a lansa critica. Manera a menciona, miembro Hulandes den parlamento Europeo Marit Maij a publica riba LinkedIn un critica tocante e strategia nobo, cual segun e ta exclui islanan den Caribe Hulandes.

E ta bisa cu e strategia ta pone gran enfasis riba e hecho cu islanan ta enfrenta cu retonan specifico debi na nan ubicacion isola, haciendo nan e promenan afecta pa consecuencianan negativo causa pa cambio di clima. Pa e motibo aki tabata importante pa e bloc acelera iniciativanan pa reforsa adaptacion di clima riba e islanan y combati pobresa y mehora conectividad. Sinembargo, e enfoke supuestamente no tabata riba e Oversees Countries and Territories (OCTs), di cual islanan CAS y BES den Reino Hulandes ta forma parti di dje.

Parlamentario Maij ta lamenta di e exclusion aki, bisando cu e ta un "oportunidad perdi" si ta lubida di e teritorionan aki cu tambe ta enfrenta e mesun retonan cu islanan miembro di EU manera Chipre y Malta ta enfrenta.

Aruba, manera otro OCTs, no ta forma parti di Union Europeo aunke nos pais ta asocia si cu e bloc. Pa via di nos status particular, Aruba ta cay bao gobernacion di Overseas Association Decision (OAD), cual ta e framework legal di EU pa cooperacion cu teritorionan OCT. E OAD ta percura pa nos por tin intercambio cu Union Europeo.

Similarmente, sosten financiero pa OCTs ta bin via framework di cooperacion en bes di via politica di EU cual ta forma un elemento importante den e strategia nobo. Den otro palabra, pasobra Aruba no ta un miembro di EU, e no por tin acceso directo na financiamento Europeo, pero si e por haya acceso via programanan di partnership cu EU.

Y e programanan aki ya a ser implementa.

E OAD mes ta un partnership entre Aruba y Union Europeo cu ta consisti di varios pilarnan similar na e Strategia Europeo pa Islanan. Esakinan ta inclui entre otro desaroyo y diversificacion economico, resiliencia contra clima y proteccion ambiental, maneho sostenible di biodiversidad y preparacion pa desaster.

Tambe tin e asina yama "Green Oversees", un programa entre EU y OCTs cu ta inclui fondo pa adaptacion climatico, energia renobable, turismo sostenible, iniciativa economico cu ta elimina desperdicio y fortalecemento di capacidad, entre otro.

OCTs tambe ta forma partnerships entre otro. Pa Aruba, cooperacion cu nos hermana islanan den Reino ta enfoca riba reduci riesgo di desaster, adaptacion climatico, maneho marino, energia sostenible y conectividad regional.

A pesar di no ta inclui den e strategia nobo, paisnan manera Aruba tin diferente framework y programanan cu tin enfoke similar.

Di otro banda, pa OCTs, "costo di insularidad"—costo di ta geograficamente isola—pa islanan manera Aruba ainda no a ser formalmente duna ainda. Esaki a pesar cu e retonan asocia cu insularidad, manera presion economico, vivienda caro, acceso limite na servicionan publico y presionnan demografico tambe ta relevante pa OCTs.

Y ta net pa e motibo aki cu e presentacion di e strategia nobo por sirbi como un punto di discusion pa teritorionan OCT. E iniciativa nobo por brinda un oportunidad pa islanan manera Aruba pa usa esaki como referencia politico ora ta boga dentro di Reino, e Asociacion di OCT (OCTA) of iniciativanan entre EU y OCT den futuro.

Gobierno ta condena rosamento ilegal di tereno na Rooi Santo y reafirma compromiso pa desaroyo sostenible

Gobierno di Aruba a condena fuertemente e rosamento ilegal di un tereno na Rooi Santo, describiendo e incidente como un acto ilegal y inaceptable bao di ley y regulacionnan vigente tocante planificacion espacial y proteccion ambiental. Durante un conferencia di prensa recien minister di Infrastructura, Energia y Telecomunicacion René Herde a enfatisa cu e accion a viola varios procedemento legal y a reafirma cu ningun proyecto di construccion lo ser permiti den e area afecta.

E incidente a bolbe pone atencion riba e discusion amplio tocante e reto di vivienda cu Aruba ta enfrenta, e maneho di espacio disponible y e necesidad di busca un balansa entre desaroyo economico y conservacion di naturalesa.

Minister Herde a subraya cu ta tanto Gobierno di Aruba, como DIP y DOW a condena e incidente, cual a tuma lugar durante fin di siman cu a pasa caminda un tereno na Rooi Santo a ser rosa sin ningun permiso y sin autorisacion di gobierno, completamente inaceptable.

"Gobierno di Aruba kier enfatisa e importancia di cumpli cu leynan prescribi y procesonan pa planificacion espacial responsable y proteccion di nos recursonan natural limita." el a bisa.

E mandatario a remarca cu e persona of compania responsable no tabatin ningun di e permiso obligatorio cu mester prome cu cualkier trabao fisico por cuminsa

Minister Herde a splica cu bao di e marco legal di e Ruimtelijk Ontwikkelingsplan met Voorschriften (ROPV), actividadnan cu ta implica rosamento, modificacion of desaroyo di tereno ta suheto na regulacionnan specifico cu tin como meta garantisa un desaroyo balansa y sostenible. E procedementonan aki ta proteha interes publico, fomentando crecemento economico responsable y un uso eficiente di e espacio limita cu Aruba tin disponible.

El a indica cu prome cu un tereno por ser prepara pa desaroyo, e solicitante mester haya un aanlegvergunning. Durante e proceso di evaluacion, instancianan tecnico manera DIP y DOW ta analisa si tin balornan ambiental, ecologico of hidrologico presente riba e propiedad. E revisionnan aki ta inclui estudio di rooinan, flora y fauna protegi, y otro caracteristicanan natural cu ta rekeri proteccion special.

Solamente despues cu e evaluacionnan legalmente rekeri a ser completa, por considera otro permiso necesario, incluyendo permiso di construccion y aprobacion di plannan di parcelacion.

E mandatario a enfatisa cu e procedementonan aki no ta opcional.

"Cumplimento cu e procesonan aki no ta opcional. Bo no por scoge pa haci nan of keda sin haci nan. Nan ta obligatorio. Nan ta existi pa proteha interes publico, pa garantisa cu decisionnan tocante uso di tereno ta tuma lugar na un manera transparente, husto y basa riba evaluacion tecnico di expertonan y pa conserva medio ambiente scars cu nos tin," el a bisa.

Minister Herde a reconoce cu e caso di Rooi Santo no ta un incidente isola. Gobierno ta reconoce cu tanto den presente como den pasado a surgi situacionnan unda tereno a ser rosa ilegalmente, sin obtene e permiso rekeri, y situacionnan caminda cu condicionnan stipula di permiso no a ser cumpli. E mandatario a subraya cu nan ta consciente cu tin tereno ta ser rosa cu e meta di crea un scenario pa solicita directamente permiso di construccion y asina evita of desvia di e proceso legal cu mester ser sigui pa haya aanlegvergunning.

"E practicanan aki ta rotundamente ilegal y contrario na e proposito di aplicacion di ley y reglamentonan di Aruba. Gobierno kier manda un señal cla cu e ta condena e accionnan aki cu ta ignora procesonan legal estableci pa desaroyo di tereno," e mandatario a enfatisa.

E controversia rond di Rooi Santo tambe a pone enfasis nobo riba e importancia ambiental di e sistema natural di rooinan di Aruba.

Minister Herde a splica cu rooinan ta cumpli un papel esencial den maneho di awa durante yobida fuerte y den prevencion di inundacion. Ademas, nan ta funciona como coredor ecologico cu ta sostene biodiversidad y fortalece resiliencia ambiental di e isla.

Aruba ta confrontando un tension creciente entre e necesidad di mas construccion y e obligacion di conserva areanan natural. Crecemento di poblacion, demanda pa vivienda y actividadnan economico ta aumentando presion riba espacio disponible. Na mesun momento, organisacionnan ambiental y profesionalnan den planificacion ta adverti cu desaroyo sin control por deteriora sistemanan natural cu Aruba ta depende riba nan.

Pa hopi observador, e caso di Rooi Santo ta ilustra precisamente e conflicto ey.

Segun minister Herde, permiti construccion den e area afecta lo por empeora problemanan relaciona cu drenahe y maneho di awa durante periodonan di yobida intenso. El a indica cu tin solucionnan tecnico cu por ser considera den cierto circunstancia, pero den e caso aki e compania no a sigui e proceso necesario ni a presenta ningun peticion pa evaluacion.

E debate rond di e caso di Rooi Santo ta tuma lugar memey di un discusion mas amplio tocante e problema di vivienda na Aruba y logra un balansa entre e necesidad di mas casnan y e proteccion di medio ambiente ta birando un meta cada bes mas dificil.

Aruba ta enfrenta varios factor cu ta complica decisionnan tocante uso di tereno, incluyendo crecemento di poblacion, espacio limita, aumento di prijs di propiedad y demanda creciente pa vivienda accesibel. Presion pa construccion ta expande cada biaha mas cerca di areanan cu historicamente tabata considera importante pa conservacion ambiental.

Mientras algun ciudadanonan ta subraya cu Aruba mester identifica mas espacio pa vivienda, otro ta enfatisa cu solucionnan no por bin na costo di sistemanan natural esencial.

Gobierno ta mantene cu futuro strategia di desaroyo mester combina dos obhetivo: crea oportunidadnan pa vivienda y proteha e patrimonio natural di e isla.

Un di e anuncionan principal durante e conferencia di prensa tabata e intencion di gobierno pa fortalece e mecanismonan di control y introduci sancionnan mas efectivo contra violacionnan ambiental.

Minister Herde a reconoce cu actualmente Aruba no tin suficiente instrumento legal pa castiga efectivamente cierto tipo di infraccionnan relaciona cu rosamento ilegal di tereno. Pa e motibo ey, gobierno a instrui e departamentonan relevante pa desaroya regulacion y mecanismonan nobo cu lo fortalece cumplimento di ley.

Segun e mandatario, trabaonan preparatorio pa crea instrumentonan legal contra violacionnan di ley ambiental y di planificacion espacial ta andando caba.

"Fortalecemento di cumplimento, supervision y aplicacion di ley ta forma parti di agenda di gobierno actual. Nos a duna caba instruccion pa bin cu regla y sancionnan pa violacion di e tipo di procesonan aki. Actualmente e trabaonan pa crea instrumentonan legal pa sanciona violacion di ley di medio ambiente ta den preparacion," el a señala.

Mientras cu e discusion tocante futuro sancionnan ta continua, gobierno a enfatisa cu e proyecto specifico relaciona cu e rosamento di tereno na Rooi Santo no lo haya aprobacion.

Minister Herde a declara cu e clasificacion di e area den e marco di planificacion espacial ta haci construccion incompatible cu e regulacionnan vigente.

"Bao ningun condicion e construccion den e rooi lo a ser permiti," el a afirma.

El a indica cu e personanan, of e compania, no tabatin aanlegvergunning, permiso pa prepara tereno, no a pidi ontheffingsvergunning pa haci cambionan den e tereno di acuerdo cu ley, no tabatin verkavelingsplan, no tabatin permiso pa construccion y pa e motibo ey nan tabata totalmente fout. Consecuentemente, autoridadnan ta considera cu e iniciativa ta fundamentalmente contrario na ley vigente.

Minister Herde a conclui e conferencia di prensa cu un apelacion na propietario di tereno, desaroyador, contratista y otro actornan relevante pa respeta e marco legal di Aruba.

El a enfatisa cu proteccion ambiental y crecemento economico no mester ser considera como interesnan opuesto, sino como elemento complementario di un modelo di desaroyo sostenible.

"Como un isla chikito cu espacio limita y cu areanan natural cada biaha mas scars, Aruba no por permiti pa perde balornan natural, sistemanan ecologico y patrimonio natural di medio ambiente door di accionnan simplemente pa evita e proceso legal y pa logra metanan cu no ta cuadra cu ley," e mandatario a indica.

El a agrega cu proteha medio ambiente ta representa un inversion den bienestar, resiliencia y prosperidad di comunidad.

Por ultimo, minister Herde a reafirma cu gobierno ta sigui apoya desaroyo y construccion, specialmente considerando e necesidad creciente pa vivienda y crecemento economico. Sinembargo, el a insisti cu tur proyecto mester sigui e procedementonan legal establecí y respeta e limitacionnan defini den e politica nacional di planificacion espacial.

"Ta inaceptable loke a sucede. Nos tin un keintura di construccion na Aruba, pero no asina. Nos ta sostene desaroyo balansa, pero esaki no ta un ehempel di dje," el a finalisa.

BONDIA ARUBA

Fundacion AWAA ta haci yamado pa comunidad participa den campaña di sterilisacion gratis di mascota

Animal Welfare Alliance Aruba (AWAA) ta haci un yamado na tur residente di Aruba pa participa den e campaña gratis di sterilisacion cu lo tuma lugar siman cu ta bin, como parti di su esfuersonan continuo pa reduci e cantidad di cacho y pushi no desea riba isla y mehora bienestar animal.

Durante un entrevista cu Mercedes de Bruyn di fundacion AWAA el a splica cu e campaña ta forma parti di un programa permanente di sterilisacion cu AWAA ta organisa durante casi henter aña. Organisadornan ta pidi doñonan di mascota pa trece nan cacho y pushi pa ser opera, of pa tuma contacto via WhatsApp si nan tin dificultad cu transporte. Boluntarionan por coordina pa busca e bestia den cierto caso, aunke e fundacion ta enfatisa cu personanan cu por transporta nan mascota mes mester haci esaki pa yuda usa e recursonan limita di manera mas eficiente.

"Nos meta ta pa sterilisa tur cacho y pushi riba isla pa reduci sufrimento di bestia. Nos no ta ricibi sosten di gobierno. Tur loke nos ta haci ta posibel danki na boluntario y donacionnan," De Bruyn a declara.

AWAA ta un aliansa forma pa tres organisacionnan dedica na bienestar animal: Criollo Trappers, Sergeant Pepper's Friends y United Dogs Aruba. Hunto, nan ta coordina campañanan di sterilisacion, programa educativo y actividadnan di conscientisacion pa mehora condicionnan di bestia riba isla.

De Bruyn a splica cu e clinica ta opera aproximadamente 11 luna pa aña, cu campañanan cu ta dura dos siman cada luna. E operacionnan ta ser ofreci totalmente gratis, aunke comunidad ta bon bini pa contribui cu donacionnan den placa, cuminda, bebida of otro tipo di apoyo pa e boluntarionan.

Desde cu e fundacion a cuminsa su trabao na final di 2022, e iniciativa a crece considerablemente. Solamente den 2025, boluntarionan a dedica aproximadamente 26.000 ora di servicio y a opera cerca di 4.750 cacho y pushi.

De Bruyn indica cu e impacto di e programa ya ta visibel. Aunke ainda tin bestia riba caya, boluntarionan ta observa menos caso compara cu añanan anterior y ta ricibi reaccionnan positivo di parti di residentenan cu tambe a nota mehoracion.

"Nos ta mira diferencia y nos ta tende esaki tambe for di hende den comunidad. Ainda tin bestia riba caya, pero e cantidad a baha. E grupo di persona cu ainda no a sterilisa nan mascota tambe a bira mas chikito," el a bisa.

Pero a pesar di e progreso, desafionan ainda ta existi. De Bruyn a splica cu tin residente cu ainda no conoce, of no ta consciente di e beneficio di sterilisa nan mascota, mientras cu otronan ta enfrenta dificultadnan economico of falta di acceso na informacion. El a menciona cu den cierto bario, pobreza y necesidadnan basico ta pone cu cuido di mascota no semper ta un prioridad.

El a enfatisa cu pa esaki educacion ta keda un elemento esencial den e strategia di AWAA. E fundacion ta colabora cu programanan educativo, incluyendo un iniciativa conoci como Snoop Doggy, cu ta bishita scolnan pa educa muchanan tocante responsabilidad den cuido di mascota y importancia di sterilisacion.

Ademas, De Bruyn a indica cu tin studiantenan ta participa regularmente den actividadnan di boluntario, obteniendo asina experiencia directo den trabao cu bestia.

El a enfatisa cu e hopi hoben ta mustra un nivel halto di consciencia tocante bienestar di bestia y por yuda motiva nan famia, amistad, y conocirnan pa tuma accion tambe.

Ademas di controla crecemento di poblacion di bestia, De Bruyn a subraya importancia di ta doño responsable. E organisacion ta señala cu hopi di e cachonan cu ta ser mira riba caya no necesariamente ta cacho di caya, sino mascota cu tin doño pero cu no ta ser manteni den un cura cera.

AWAA ta un fundacion cu tin como enfoke principal ta sterilisacion y prevencion. Pues nan no ta keda cu cacho ni pushi despues cu nan ser opera. Animalnan cu ta busca for di caya pa sterilisacion ta ser hiba back na e mesun lugar unda nan a ser haya despues cu nan recupera.

AWAA tambe ta traha cu veterinarionan stranhero pa sostene su operacionnan di volumen halto. De Bruyn a splica cu inicialmente, e fundacion tabata depende principalmente di veterinarionan di Merca y Europa. Cu tempo, sinembargo, nan a cuminsa colabora mas frecuentemente cu profesionalnan di Mexico y Colombia.

El a splica cu un di e motibonan pa esaki ta cu e veterinarionan aki tin experiencia cu condicionnan similar na Aruba, caminda clima di calor ta contribui na presencia di cierto enfermedadnan comun entre bestianan.

Entre e afeccionnan mas frecuente ta Ehrlichiosis, un infeccion transmiti pa garapata cu por causa problema serio di sanger, y tambe Heartworm, un enfermedad transmiti pa muskita cu eventualmente por resulta fatal si no ser trata na tempo.

AWAA a indica cu medicamento preventivo contra heartworm ta relativamente accesibel y por preveni hopi sufrimento innecesario. E fundacion ta recomenda doñonan pa consulta cu un veterinario tocante test y tratamento.

Pa loke ta trata e campaña binidero cu lo cuminsa diadomingo 14 di juni, De Bruyn a splica cu residentenan por entrega nan mascota durante horario specifico na fundacion AWAA. Parti atardi e orario ta di 5:00 pm pa 6:00 pm for di diadomingo te cu diahuebs, y parti mainta e orario lo ta entre 7:30 am y 8:00 am for di dialuna te cu diabierna.

AWAA ta calcula cu aproximadamente 10 veterinario lo participa den e campaña y ta anima comunidad pa probecha di e servicio gratis.

"Nos mester cu hende trece nan bestia. Si bo mester di ayudo, tuma contacto cu nos y nos lo haci loke nos por. Pero si bo por transporta bo mascota bo mes, por fabor haci esaki. Nos ta un organisacion chikito cu recurso limita y hopi peticion pa asistencia."

Por ultimo, De Bruyn a enfatisa cu e fundacion ta spera cu e campaña lo sigui construi riba e resultado positivo cu nan alcansa durante e ultimo añanan y contribui na un reduccion mas grandi di bestianan no desea riba isla. Door di combina sterilisacion, educacion y participacion comunitario, AWAA ta busca pa crea un Aruba mas sigur y mas saludable tanto pa bestia como pa residentenan.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Francis Dirksz

Colaboracion
Agence France Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

BON DIA ARUBA ta un corant redacta y imprimi na Aruba y ta obenibel di dialuna te cu diasabra. Ningun contenido por wordo reproduci sin permiso di editor.

Editorial

Colaboracion den Reino... Ta mas cu placa so...

E intervencion di Hulanda/Reino den nos asuntonan financiero gubernamental ta domina e ambiente y ta kita atencion for di otro tema unda nos tin cierto obligacion di colabora. Esaki no pasobra no por otro cu reconoce e obligacion, sino pasobra nos mester actua pa atende nos asuntonan, cu maximo beneficio pa nos ciudadanonan. Ta importante anto pa no laga e ambiente menos agradable di e supervisionn financiero afecta e cooperacion dentro di Reino den multiple otro asunto.

Pa via di e intervencion den asunto financiero di nos pais di parti di Hulanda, por constata cu colaboracion entre e partinan di Reino ta mustra algo forzoso y obligatorio, y no na promer lugar un asunto di beneficio mutuo. No ta cuestion di lamenta e realidad aki pa despues lag'e asina tambe. Nos tin e obligacion di analiza seriamente kico cada colaboracion, independiente di e tereno aplicable, por tin como beneficio pa nos. Un di e terenonan di colaboracion a ser trata ampliamente den un articulo den nos edicion di 11 di juni, unda a duna un relato di e esfuerzonan Hulandes pa minimiza e problema di criminalidad (di hoben) cu ta origina na e islanan pa despues surgi na Hulanda mes. Ora ta papia di combati "grensoverschrijdende criminaliteit"no mester pensa solamente riba criminalidad cu tin vinculo cu e paisnan den nos region y nan efecto riba nos comunidad, sino tambe con criminalidad cu ta surgi den nos seno finalmente ta afecta otro teritorio, manera den e caso aki Hulanda, y vice versa...E tema por cierto no ta nobo, criminalidad ta biahando mescos e mercancia mes, pero a bira un problema mas grandi den ultimo decadanan. Tabatin varios caso grandi di crimen cometi cu ta mustra riba relacion estrecho entre e islanan y Hulanda, pero talvez tabata reina e pensamento cu esaki ta toca mayoritariamente Corsou y no nos isla. A pesar di e realidad di un poblacion migrante (pa Hulanda) hopi mas grandi di e isla ruman compara cu Aruba, e lazonan di crimen organiza entre Aruba y Hulanda tabata presente tambe. Y a bira ora pa enfrenta e realidad aki. Esaki no solamente pasobra el a cuminza manifesta na Hulanda, lantando preocupacion di nan banda, sino na promer lugar pasobra nos tin e obligacion di mantene criminalidad na un minimo pa nos mes, brindando nos hobennan un ambiente sigur den cual cay den criminalidad ta un riesgo minimo. Esaki no ta un cuestion solamente di colabora den un programa o proyecto na nivel di Reino. E ta tambe e obligacion di renoba y rehabilita e servicionan social cu nos mes ta financia y ehecuta. Nan ta efectivo y eficiente? Por haci mas, o reorienta meta y modo di opera pa logra mihor resultado? Nos no ta asina sigur si ta haciendo lo necesario. Por ehemplo, por corda cu poco aña pasa tabatin un programa den KIA pa prepara preso (hoben) riba nan salida cu curso orienta riba continuacion di nan educacion unavez nan Sali. A para e programa di un dia pa otro sin duna ningun splicacion. Y despues, kico? Despues di e morto cruel di dos mucha inocente na man di esnan cu mester a proteha nan, a bin un proyecto miyonario bao responsabilidad di Asunto Social. E proyecto a bin te bay y te dia di awe den comunidad (casi) ningun hende sa con a para cu e proyecto, si e tabatin algun resultado den contribui na un ambiente mas sigur pa nos muchanan lanta aden. Lo ultimo cu nos por corda ta pregunta cu nos mes a haci na Caft pakico e gastonan di personal di e proyecto no tabata inclui den gastonan di gobierno. Despues, silencio. E gabinete actual tin un programa bastante amplio entre diferente ministerio pa combati e peligronan cu ta menaza nos hubentud; evaluacion di esey lo keda pa otro dia ora tin un mihor vista con esaki ta avanza.

Colaboracion den Reino ta tambe haci nos parti, no mas o menos sino di manera sobresaliente. Un area cu mester atencion urgente ta tratado internacional y cumplimento cu nos compromisonan corespondiente. Aki ta unda e pretension di ta un berdadero 'pais' ta primi mas. Tratado internacional no ta un 'herencia' cu nos a haya na 1986 anto de vez en cuando ta laga un par di ambtenaar tira un vista pa wak si nos cumplimento cu reportahe no a bira critico ainda. O warda te ora na Hulanda nan rabia pasobra nos no ta cumpli, o no na tempo.E problema mayor no ta e iritacion Hulandes, aunke e por ta hustifica. E problema clave ta cu e tratadonan no ta adorno pa vitrina den oficina ministerial, sino mester sirbi como instrumento pa diseña maneho real y realistico dentro di e recursonan di cual gobernacion ta dispone. E consecuencianan di no implementacion di regla internacional adopta ta grandi. Pensa solamente e efecto devastador cu sobreturismo tin y lo bay tin mas ainda riba medio ambiente y naturaleza. Un ehemplo: un rapport cientifico encuanto e casi desaparicion di calco (queen conch; Strombus gigas)na costa di nos isla nunca a keda publica, mucho menos discuti pa por considera alternativa pa combati e casi extincion di calco. Es mas, e rapport a yega na nos man di forma confidencial, a traves di un Arubano distingui cu conoce su responsabilidad pa cu pueblo. Di gobierno mes, ni un palabra depues di nos publicacionnan tocante e tema. Tanten nos actuacion na nivel gubernamental ta keda tipifica pa silencio y iritacion cu e poconan cu ta asumi nan responsabilidad, kico por spera di mehoracion?

BONDIA ARUBA

Agente policial deteni bao sospecho di mensensmokkel

Polis a detene un agente policial diahuebs riba sospecho di trafico ilegal di hende of mensensmokkel. Su esposa tambe a keda deteni. Ambos a presenta ayera tardi dilanti hues-comisario y nan detencion a keda alarga, segun un comunicado di Ministerio Publico (OM).

E sospecho contra e dos sospechosonan aki ta encera cu nan a duna hendenan entrada na Aruba, mientras nan tabata sa cu esey ta contra ley. Tambe nan a duna acomodacion na e mesun personanan aki y na otronan sin estadia legal na Aruba. Ademas ta sospecha nan di falsificacion y di a pone e personanan aki traha ilegalmente.

Den boca di pueblo, e terminonan trafico ilegal di hende (mensensmokkel) y trata di hende (mensenhandel) ta ser bruha hopi biaha. Sinembargo, ta trata di dos hecho castigabel totalmente diferente.

Mensenhandel
Ora di trata di hende of mensenhandel ta referi na explotacion di persona. Esaki por tuma diferente forma.
Explotacion laboral ta (por ehempel) ora un persona tin cu traha bao di condicionnan malo, cu un sueldo hopi abao, sin dia liber of sin e posibilidad pa bay di trabao. Explotacion sexual ta ora ta obliga un persona pa haci actonan sexual sin cu nan mes kier. Explotacion criminal ta ora ta obliga un

persona pa comete crimennan, manera transporta droga.

Mensensmokkel
Den e investigacion aki ta trata di trafico di hende of mensensmokkel.
E delito aki ta referi na crusa frontera di un pais na un manera ilegal.

Hasta si e persona doño di curpa cu ta ser trafica mes kier bin Aruba (por ehempel dor di drenta como turista y keda pa traha), e ta contra ley. Practicanan asina ta debilita maneho di Pais Aruba y ta trece riesgo y gasto pa henter comunidad.

Ademas sospechosonan di e tipo di crimen aki ta gana gran cantidad di placa na un manera ilegal, mientras cu otro ciudadanonan mester traha duro y largo pa gana nan bida. Esaki ta duna e sospechosonan un bentaha deshonesto riba otro persona (y nan negoshi) cu si ta cumpli cu regla y ley.

Pa colmo, e personanan envolvi tabata hopi dependiente di e sospechosonan. Nan tabata traha pa nan y ta biba cerca nan. Nan mester a obedece, sino nan lo perde nan lugar di biba y nan entrada.

Nan no tabata ni sigura. Esey kiermen cu si algo a pasa nan, tur gasto lo a cay pa comunidad carga.

Cu un agente policial, kende precisamente mester mantene ley, ta envolvi den e tipo di hecho asina ta haci e cos mucho mas serio.

E investigacion den e caso ta andando. Mas informacion lo por ser duna na momento cu desaroyo di e investigacion ta permiti, e comunicado di OM ta finalisa.

CARMIL ta fortalece capacidad di tiramento cu instructornan principal nobo

Cu finalisacion exitoso di entrenamento di HSI, dies soldad Caribense a obtene nan cualificacion como instructor principal di tiramento. Como resultado, e unidadnan awo ta capaz di plania y conduci ehercicionan di tiramento independientemente. Esaki ta un paso importante den e profesionalisacion di e militarnan di Aruba y Corsou, segun un comunicado di Defensa.

E entrenamento di tres siman a enfoca riba formacion di instructornan cualifica como hefe di tiramento dentro di ARUMIL, CURMIL y e Opleiding Centrum Carib (OCC). Practica ta ser conduci cu varios sistema di arma y municion, incluyendo e Colt C7, e Glock 17, e MAG 7.62 y granat di man.
E entrenamento a ser duna door di un instructor di tiramento di Centro di Entrenamento di Infanteria di Marina y dos instructor experiencia di CARMIL, kendenan a comparti nan conocemento y experiencia pa garantisa e calidad di e entrenamento.

Cu finalisacion di e entrenamento aki, unidadnan di CARMIL awo tin suficiente instructor hefe cualifica di tiramento pa nan mes organisa ehercicio di tiramento. Esaki ta nifica un fortificacion significativo di e independencia operacional y e capacidad di atake di e unidadnan militar di Aruba y Corsou.

‘Tocante di’ o ‘tocante’; ‘durante di’ o ‘durante’?

Den e edicion aki di nos column semanal dedica na nos idioma Papiamento, nos ta trata algun tendencia cu nos ta señala pa algun tempo caba, cu ta encera uso innecesario di cierto palabra unda nan no ta necesario. Ta trata por ehemplo di añadi e palabra ‘di’ na otro preposicion unda esey no tin sentido y por considera esaki un eror.

Algun ehemplo cu nos sa mira: ‘durante di’ na lugar di simplemente ‘durante’. Den un frase pa mayor claridad: “Durante di e reunion a scucha opinion di esnan presente tocante di e tema.” E frase corecto lo ta: “Durante e reunion a scucha opinion di esnan presente tocante e tema.” Asina nos sa mira frase tambe cu ta contene ‘encuanto di’, tambe ‘mediante di’ y algun mas. Esaki no ta implica si cu den tur caso por kita e ‘di’ dilanti un preposicion, pasobra e por t’ey pa bon motibo. Por ehemplo: ‘dependiente di’ o ‘pendiente di’.

Loke a sorprende nos recientemente ta e uso di ‘segun di’ cu mester ta simplemente ‘segun’. Loke e persona kier a expresa ta cu “segun e persona ey, tal asunto ta asina.” Loke el a skirbi sin embargo tabata: “segun di dje”. E eror ta bin probablemente di e pensamento cu ‘segun e’ no por ta corecto y ora bo usa ‘segun di’ bo ta haya bo seguidamente cu e formulacion ‘segun di e’, cu ta hiba bo na e siguiente ‘eror’ cu ta e conocido ‘di dje’ (‘di di e’), cu nos a trata den pasado caba. E no ta gramaticalmente corecto pero el a bira parti di nos Papiamento.

Pero sin embargo
Otro caso cu nos ta mira regularmente ta e conocido ‘pero sin embargo’. Naturalmente esaki ta bisa dos biaha mesun cos; e mester ta sea ‘pero’ o ‘sin embargo’ pero no tur dos. Esaki yama un ‘pleonasmo’ unda ta usa dos palabra pa bisa mesun cos. Ta remarcable si cu nos tin algun pleonasmo conoci na Papiamento di cual probablemente nos mes no ta consciente. Ehemplo: ‘sali pafo(r)’. Ta resulta bastante dificil pa ‘sali bay paden’ y usa ‘sali’ so ta suficiente. Otro cu nos ta usa regularmente ta ‘aña di edad’. Ta suficiente pa bisa cu un persona “tin tanto aña”, no ta necesario añadi ‘di edad’ pasobra ta ki otro tipo di aña e por tin... Pero esaki ta algun caso asina acepta cu nos no ta coregi otro den e casonan aki.

Loke nos no ta considera un eror di gramatica ta e doble negacion cu nos ta usa regularmente. Ehemplo: “Ayera mi no a bay ningun caminda; mi a subi mi cama tempran.” Nos ta comparti e doble negacion cu otro idioma; no ta algo special di nos.

Awor por surgi e pregunta si lo anterior ta trata di eror contemporaneo o algo cu nos por mira den pasado tambe. Mas tanto nos ta limita den acceso na texto di un pasado remoto, pero den e caso aki nos a bin topa cu algun di e cosnan cu nos a trata aki riba. Den e promer buki cientifico di estudio di Papiamento, cu nos a usa como referencia varios biaha, esta e obra El Papiamento – La Lengua Criolla de Curazao, di dr. Rodolfo Lenz, emiti casi 100 aña pasa, nos a haya algun referencia den e cartanan di e marinero Natividad Sillie na Papiamento cu el a skirbi riba peticion di dr. Lenz. Por ehemplo, e tambe ta usa varios biaha e ‘pero sin embargo’ cu nos ta tende o por lesa awe ainda.

E t’ey anto pa basta tempo caba, pero esey no ta hacie corecto.

LOTTO 5
Cuminsando cu 4 florin, bo por gana e suma grandi aki
Afl. 475.000,-
Obtenibel na cualkier rebendedo di Lotto.
sorteo ta awe nochi 7:45 pm
HUNGA AWO
LOTTO

Ebola ta plamando pa areanan nobo den noordoost di Congo, segun WHO

(AFP)—E brote di Ebola ta plamando pa areanan nobo den noordoost di Republica Democratico di Congo (DRC) y ta mas grandi cu loke a detecta te awor, Organisacion Mundial di Salud (WHO) a adverti diabierna.

Mester haci hopi mas pa controla e virus, WHO a bisa, y capacidad di camanan di aislamento ta hopi mas abao cu loke ta anticipa ser necesario, basa riba con e enfermedad ta plamando.

Desde cu e brote a ser declara riba 15 di mei, tabatin 676 caso confirma di Ebola, incluyendo 136 morto den DRC, segun e cifranan mas reciente di WHO.

Tin ademas 119 caso sospecha, mientras cu 32 pashent a recupera.

No tin vacuna of tratamento aproba pa e variante raro Bundibugyo di e virus responsable pa e brote actual, cual ta centra na provincia Ituri, cu casonan tambe detecta den provincianan di Noord Kivu y Zuid Kivu.

"E brote ta sigui expande tanto den cantidad di caso como den expansion geografico," Olivier le Polain, hefe di epidemiologia y analitica pa respuesta di WHO, a bisa.

Siguimento di contactonan

Papiando for di Beni na Noord Kivu, el a bisa cu casonan ta ser identifica den zonanan nobo di salud den e tres provincianan afecta casi tur dia.

"Esaki realmente ta refleha e escala di e brote: un escala mucho mas grandi cu loke ta ser detecta, y e gran mobilidad di e poblacion," el a bisa reporteronan na Ginebra.

Le Polain a bisa cu mientras den e ultimo simanan casonan den areanan nobo por a ser rastrea back na biahenan for di areanan mas afecta, awor "nos tambe ta mirando transmision local den comunidadnan den areanan nobo".

"Ainda tin hopi punto ciego den algun areanan cu ta di riesgo halto," el a agrega.

Le Polain a bisa cu siguimento di contactonan ainda ta bao di nivelnan ideal, cu poco mas cu 70 porciento di contactonan siendo rastrea adecuadamente.

"Esaki ta un mehoracion enorme compara cu unda nos tabata un of dos siman pasa, pero ainda e ta demasiado abao pa sigura control apropiado," el a bisa.

"Vigilancia por aumenta, pero si bo no tin espacio pa pone bo pashentnan den un manera safe, e ta bira hopi dificil," el a agrega.

El a bisa cu "compara cu caminda e epidemiologia ta dirigi", e capacidad actual di 250 cama di aislamento den e provincianan afecta no lo ta suficiente y mester aumenta "rapido".

Impacto anticipa riba muchanan

UNICEF, e agencia di mucha di Nacionnan Uni, a adverti cu probablemente lo tin un aumento di caso entre muchanan pa motibo di transmision den cas den e proximo simannan.

Despues di bolbe for di Bunia, capital di Ituri, Douglas Noble, gerente global di incidente di Ebola pa UNICEF, a bisa cu den e provincia mas cu mita di muchanan bao di cinco aña ta sufri di desnutricion cronico.

"E punto ta: esakinan ta muchanan hopi vulnerable caba," el a bisa reporteronan.

"Mientras e brote ta evoluciona, nos mester ta prepara pa un aumento di transmision den casnan, loke ta nifica cu nos por mira mas mucha afecta den e dianan cu ta bin," basa riba crisisnan anterior di Ebola.

"Nos ta anticipando esey, y nos ta tuma pasonan den nos intervencionnan... pa responde na esey," el a bisa.

E brote tambe a plama riba frontera pa Uganda, cual a registra 19 caso confirma, incluyendo dos morto.

Agencia di salud di Union Africano a bisa diahuebs cu e situacion na Uganda ta "bao control".

WHO ta clasifica e riesgo di Ebola como hopi halto den Congo; halto pa Uganda; halto pa paisnan cu frontera cu Congo y Uganda; y abao pa e resto di mundo.

Segun comunicado:

Gobierno ta informa tocante e espacio pa prepara medicamento na Hospital

Dialuna a constata cu e espacio na Hospital cu ta ser usa pa prepara cierto medicamento no ta adecuado mas pa prepara dicho medicamento. Inmediatamente, den cooperacion entre Hospital y Gobierno a logra pa medicamentonan cu ta ser prepara den e espacio aki por ser prepara na un Botica local, mientras cu un otro parti lo ser prepara cu sosten di CMC Corsou. E medicamentonan cu lo ser prepara na Corsou lo ser transporta pa Aruba cu cooperacion di Douane di Aruba y Corsou y tambe Inspectie Volksgezondheid.

E espacio aki no por ser usa mas. Sin embargo, tin un espacio nobo cu lo mester ser entrega entrante augustus di e aña aki.

E espacio ta parti di diferente facilidadnan cu mester ser traspasa den e proceso di finalisacion di renobacion y ampliacion di e edificio di Hospital cu a inicia desde 2013. Ainda tin componentenan pendiente. Gobiernonan no a finalisa esaki.

Desde cu e Gobierno actual a huramenta, e Minister encarga cu Salubridad Publico, Asunto Social, Cuido di Adulto Mayor y Maneho di Adiccion, ta na mesa di dialogo cu Hospital y SOGA pa yega na traspaso di e espacionan pendiente. A habri e entrada principal y a finalisa diferente parti di Hospital.

Tambe a firma un timeline pa e proceso sigui avansa. Como parti di esaki tin intencion pa e espacio nobo pa prepara medicamento ser finalisa y entrega na augustus di e aña aki.

Mientrastanto, den deliberacion entre Horacio Oduber Hospital y CMC Corsou, a logra un solucion temporario pa por tin continuidad di e servicio.

Pueblo por ta trankil cu a tuma e medidanan necesario

pa garantisa seguridad y calidad den reparacion di medicamento.

Ta di importancia pa cuido medico di calidad ser salvaguardia. Esey ta compromiso cu nos Gobierno tin cu pueblo di Aruba.

Corsou ta enfrenta competencia nobo pa fondo di EU bao regla proponi

(CuraçaoChronicle) – Corsou por enfrenta mas competencia pa fondo di Union Europeo bao di un modelo nobo di financiamento proponi pa Comision Europeo.

Actualmente, Teritorio y Pais di Ultramar, manera Corsou, ta ricibi financiamento prealoca mediante presupuesto teritorial fiho. Bao di e sistema proponi, e alocacionnan garantisa aki lo desaparece, y na su lugar, lo otorga financiamento basa riba calidad di

proyecto, tamaño di poblacion, desaroyo economico y capacidad di implementacion.

E rapport ta adverti cu acceso na futuro financiamento ta bay depende en gran parti riba e habilidad di gobiernonan pa prepara propuestanan compleho di proyecto y competi exitosamente pa recurso di EU.
Oficialnan Europeo ta argumenta cu e sistema nobo lo curasha proyectonan mas grandi y mas strategico. Sinembargo, criticonan ta teme cu teritorionan mas chikito ta bay haya dificultad pa cometi contra hurisdiccionnan mas grandi cu mas recurso administrativo.

Pa Corsou, e cambionan por crea tanto oportunidad como riesgo. Desaroyo fuerte di proyecto por habri acceso na fluho mas grandi di fondo, mientras preparacion debil por resulta den oportunidadnan perdi.
E rapport ta subraya specificamente e importancia di reforsa capacidad gubernamental pa sigura cu e islanan por aplica exitosamente y maneha proyecto cu financiamento di EU.

Deadline na october: De lo contrario, ta pospone expansion di Conseho di Isla pa 2031

(BES-reporter) – Expansion di e cantidad di miembro di Conseho di Isla y comisionado na Bonaire, Sint Eustatius y Saba ta den riesgo di keda posponi cu cuatro aña si Eerste Kamer no procesa e legislacion na october mas tarda.

Secretario di Estado pa Asuntonan di Reino y Relacion di Reino, Eric van der Burg pa e motibo aki a urgi Eerste Kamer pa completa su deliberacionnan di manera urgente.

Tweede Kamer a vota na fabor di e legislacion dia 9 di juni. E legislacion ta diseña pa aumenta gradualmente e tamaño di e consehonan di isla y ehecutivo riba e tres isla BES. Segun Van der Burg, lo ta preferible si Eerste Kamer atende e propuesta lo mas trempan september, pa asina e ta cla bon prome cu eleccion di conseho di isla na maart 2027 cuanto asiento tin disponible.

E Secretario di Estado ta adverti cu un retraso lo tin consecuencia signifciante. Si e ley no drenta na vigor na tempo, e ta argumenta cu lo por implementa e expansion te despues di e eleccion subsecuente na 2031. Esaki lo nifica cu e refuerso di representacion y capacidad administrativo na Bonaire, Sint Eustatius y Saba lo keda posponi cu cuatro aña.

Van der Burg ta subraya cu implementacion di e ley ya ta un proceso largo riba su mes,

ya cu e aumento den e cantidad di miembro di conseho di isla y comisionado ta bay tuma lugar den etapa. Pa e motibo aki ta importante, e ta argumenta, pa e entidadnan publico, partido politico y candidato prospecto sa unda nan ta para prome cu eleccion.

Si un debate na september no ta posible, e Secretario di Estado ta pidiendo Eerste Kamer pa completa su consideracion no mas tarda cu 27 di october 2026. Solamente asina ta bay tin ainda e posibilidad di trece e amienda legislativo na vigor prome cu eleccion na maart 2027.

Futuro di cooperacion Corsou-Hulanda riba reforma ta bao discusion

(CuraçaoChronicle) – Mientras e fecha di april 2027 ta acerca, unda e acuerdo actual di reforma ta caduca, discusion ta intensificando tocante si e marco di cooperacion entre Corsou y Hulanda mester continua despues di e fecha.

Segun e rapport anual 2025 di Organisacion Temporal di Trabao (TWO), hopi reforma a gana momentum y a logra progreso significante. Sinembargo, oficialnan a reconoce cu un cantidad significante di proyecto ta keda incompleto.

Un comite di evaluacion independiente a conclui cu e cooperacion a contribui substancialmente den lansa reforma, reforsa capacidad di implementacion, curasha intercambio di conocemento y sostene desaroyo institucional.
E comite tambe a nota cu e agenda di reforma tabata excepcionalmente amplio y ambiguo for di comienso.

Program Manager di TWO,

Judith Jeurissen a describi 2025 como un aña den cual hopi reforma finalmente a avansa, pero a subraya cu mantene e trayectorio actual ta keda esencial. El a nota cu discusion ya ta tumando lugar tocante e structura futuro di cooperacion despues di 2027.

Pa Corsou, resultado di e discusionnan aki por tin implicacion significante pa reformanan andando den impuesto, educacion, salud, maneho financiero, seguridad social y desaroyo economico.

E debate probablemente ta bay bira cada bes mas importante den proximo aña mientras legisladornan ta determina si mester extende e marco actual di reforma, modifik'e of reemplas'e cu un forma nobo di cooperacion.

Mayoria parlamentario cla pa aproba mas uso di enkelband electronico en bes di sentencia cortico di prison

(NLTimes) – Un mayoria den Tweede Kamer ta cla pa sostene un proposicion di ley di D66 y CDA pa permiti huesnan condena personanan pa aresto na cas cu un enkelband electronico pa infraccionnan leve. Segun parlamentario Joost Sneller (D66) y Jeltje Straatman (CDA), esaki lo yuda soluciona e falta di celnan den prison sin mester laga personanan sali mas prome, RTL Nieuws a reporta.

Solamente personanan condena na un castigo di prison di 6 luna of menos lo cualifica pa usa un enkelband electronico na lugar di bay prison. Segun Sneller, esaki lo libera aproximadamente 400 cel pa aña.

"Cu e ley aki, huesnan por impone castigonan mas inteligente y impone detencion electronico na lugar di un sentencia cortico di prison. Esaki tambe ta libera mas espacio den prison pa tur criminal cu mester ta cera, pero cu awor ta cana liber pasobra no tin suficiente cel disponibel," e parlamentario di D66 a bisa.

E proposicion di ley tambe lo duna huesnan e posibilidad di impone sentencianan di trabao comunitario mas largo cu ta posible awor. Segun Straatman, esaki ta duna huesnan mas espacio pa adapta un castigo apropia cu ta efectivo y cu por ser ehecuta lihe. "P'esey nos ley ta contribui na un Hulanda husto y sigur," e parlamentario di CDA a bisa.

"Detencion electronico y sentencianan mas largo di trabao comunitario por contribui pa sentencianan cortico di prison — cu ta pone hopi presion riba e sistema penitenciario — ser impone menos biaha.

Tambe e ta reduci e riesgo di ripiticion di crimen y di victimanan nobo, y ta alivia e presion riba e sistema penitenciario. E ta beneficia tur dos banda," Sneller a bisa na RTL.

PRO, SP, PvdD, Volt, 50Plus y ChristenUnie ta sostene e plan aki, loke ta dun'e un mayoria parlamentario. Sinembargo, tanto ChristenUnie como 50Plus a enfatisa cu esaki no mester stop e construccion di mas cel.

"E ley aki ta un medida di emergencia doloroso, motiva pa e falta di prison. Mi ta sostene esaki pasobra mi ta prefera di mira un castigo cu ningun castigo. Na mesun momento, nos mester sigui traha riba expande e cantidad di cel," parlamentario Jan Struijs di 50Plus a bisa.

E partidonan derechista JA21 y Groep Markuszower no ta sostene e plan. "Un castigo mester sinti manera un castigo. Keda na cas cu un enkelband electronico no ta sinti manera un castigo, sino manera un vakantie," lider di JA21, Joost Eerdmans, a bisa.

Hulanda ta move den direccion di un prohibicion casi completo riba publicidad di wega di placa online

(NLTimes) - Gobierno Hulandes ta introduci regla hopi mas estricto pa wega di placa online, incluyendo un prohibicion casi completo riba publicidad y bonus relaciona cu e tipo di wega. Secretario di Estado pa Husticia y Seguridad, Claudia van Bruggen a indica cu e medidanan ta enfoca riba combati e aumento grandi den adiccion na wega di placa, specialmente bao di hoben, segun un reportahe di De Telegraaf.

En principio, tur forma di publicidad pa wega di placa online lo keda prohibi, cu solamente excepcionnan hopi limita. Tambe, plataformanan di bet no lo por ofrece bonus mas, incluyendo bet gratis pa cliente nobo of recompensa pa clientenan cu ta usa e servicionan regularmente.

Gobierno ta aumenta e edad minimo pa participacion den weganan di placa online cu riesgo halto di 18 pa 21 aña.

Ademas, lo introduci un sistema central pa controla limitenan di bet, cu lo evita cu personanan cu ta bet evita reglanan door di haci bet grandi na varios plataforma na mesun momento.

E sistema central lo monitorea limitenan di bet pa haci'e mas dificil pa usuario evita e medidanan di proteccion door di bet sumanan grandi na diferente proveedor simultaneamente. Autoridad Hulandes di Wega di Placa (Ksa) tambe lo ricibi podernan amplia pa actua mas rapido y mas efectivo contra website ilegal di bet cu ta opera for di Hulanda.

E medidanan nobo ta sigui un serie di ley introduci pa aumenta control riba e mercado di wega di placa, cu a ser suavisa na 2021. For di 1 di juli di 2023, bao di e asina yama Decreto Orka, publicidad di wega di placa sin grupo di enfoke specifico a keda prohibi, incluyendo publicidad na radio, television, corant y den espacio publico manera billboard.

Desde di 1 di januari di 2024, a bira ilegal pa companianan di wega di placa sponsor programa di television y eventonan. Despues di esey, dia 1 di juli di 2025, e periodo di transicion pa sponsor deportivo a termina, loke a resulta cu tur forma di sponsor pa clubnan deportivo, incluyendo sponsor riba camisa den Eredivisie, a keda completamente prohibi.

Awor, na 2026, gobierno ta tuma un paso adicional cu un prohibicion casi total, despues cu a constata cu operadornan di wega di placa tabata probecha buraconan den ley door di publicidad online dirigi y marketing via rednan social.

E medida ta conta cu apoyo amplio bao di poblacion. Cifranan di Consumentenbond, publica door di Hart van Nederland, ta mustra cu 84% di consumidornan ta di acuerdo cu un prohibicion completo.

Den Tweede Kamer, partidonan manera SP y ChristenUnie ta pidi reglanan ainda mas estricto, specialmente pa combati tacticanan agresivo di diseño, conoci como "dark patterns", cu plataformanan di wega di placa online ta usa pa influencia comportamento di usuario.

VACATURE BIJ COLEGIO EPI SCHOOLJAAR 26-27

EPI EDUCACION PROFESIONAL INTERMEDIO

Draag bij aan de toekomst. Inspireer de volgende generatie!

De Minister van Koninkrijksrelaties, Onderwijs, Jeugd, Innovatie en Sport, als bevoegd gezag van de Dienst Publieke Scholen, nodigt enthousiaste professionals uit om te solliciteren op onderstaande functeis bij Colegio Profesional Intermedio (EPI) voor het schooljaar 2026-2027.

Vacatures - Onderwijzend Personeel

Instructietaal Nederlands
- Docent Nederlands – 1 VB
- Docent Engels – 1 VB
- Docent Pedagogiek – 1 VB
- Docent Mechatronica – 1 VB
- Docent Verpleegkunde – 1VB
- Docent Gezondheidszorg & Welzijn – 1 VB

Instructietaal Engels
- Docent Hospitality – 2VB
- Docent Consumptieve techniek – 1 VB
- Chef Instructeur – 1 VB

Wat breng je mee?
Vereisten:
- Minimaal 2e graads onderwijsbevoegdheid of gelijkwaardig diploma met aantoonbare praktijkervaring;
- Uitstekende beheersing van de instructietaal (Nederlands of Engels, afhankelijk van het vakgebied);
- Praktijkervaring in het bedrijfsleven is een pré bij beroepsgerichte vakken;
- Je stelt de student altijd centraal.

Jouw profiel:
- Professionele werkhouding en verantwoordelijkheidsgevoel;
- Sterke didactische en communicatieve vaardigheden;
- Flexibel en open voor innovatie binnen het beroepsonderwijs;
- Ervaren met digitale leermiddelen en technologie.

Wat bieden we jou?
Een uitdagende omgeving binnen het beroepsonderwijs, waarin je bijdraagt aan de ontwikkeling van jonge professionals. De arbeidsvoorwaarden zijn conform het Landsbesluit Bezoldiging Onderwijspersoneel, de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht en Landsverordening Vakantie en Vrijstelling van Dienst Ambtenaren.

Geïnteresseerd?
Stuur je sollicitatiebrief, voorzien van een CV en kopieën van diploma's, binnen 2 weken na het verschijnen van deze vacature naar: ✉ sollicitatie@dps.aw met een cc naar hr@epiaruba.com t.a.v. Het Bevoegd Gezag - Minister van Koninkrijksrelaties, Onderwijs, Jeugd, Innovatie en Sport, d.t.k.v. Managementteam Dienst Publieke Scholen, John F. Kennedy Education Center, Stadionweg 37.

Vragen?
Voor meer informatie kun je contact opnemen met de HR-afdeling van Colegio EPI:
+(297)525 8726 / 746 ✉ hr@epiaruba.com

Inflacion na Brazil a subi te 4,72% na mei

(Infobae) - Den e midimento mensual, indice nacional di prijsnan pa consumidor a cera na 0,58%, loke ta 0,09 punto menos cu na april, ora e a termina na 0,67%, segun Instituto Brasilero di Geografia y Estadistica (IBGE).

Inflacion di Brazil a acelera te 4,72% interanual na mei, presiona pa e subida di prijsnan di cuminda, despues di a cera april cu un tasa di 4,39%, gobierno Brasilero a reporta diabierna.
Den e midimento mensual, indice nacional di prijsnan pa consumidor a varia cu 0,58%, loke ta 0,09 punto menos cu na april, ora e a termina na 0,67%, segun Instituto Brasilero di Geografia y Estadistica (IBGE).

Prijs di cuminda y vivienda tabatin e impacto mas grandi riba e aumento reporta na mei, cu aumento mensual di 1,33% y 1,22%, respectivamente.

Dentro di categoria di cuminda y bebida, cu a representa mitar di e indice di mei, tabata cuminda den cas Brasilero cu a impulsa e subida (1,65%).

Entre e cumindanan cu a subi mas den prijs durante e luna ta batata (44,7%), tomati (20,6%), siboyo (16,8%) y carni (1,4%).

E aumento den e productonan specifico aki ta debi na "asunto di menos oferta", mescos cu un subida den balor di transporte pa motibo di subida di prijsnan di combustible, segun loke e persona encarga cu e midimento, Jose Fernando Goncalves, a splica den publicacion di e datonan.

E aumento den segmento di vivienda a ser influencia pa electricidad residencial, cual a subi cu 3,67% y a posiciona como e producto cu e peso individual mas halto den e indice general.
E unico grupo cu a reporta un baha den su prijsnan tabata transporte (-0,46%), parcialmente splica pa prijsnan di combustible (-1,95%).

E baha aki ta debi na un bahada den prijs di etanol, cual a pasa for di un subida di 0,62% na april pa un desaceleracion di 6,20% na mei, y diesel, cu su prijsnan a baha cu 2,34%.

Banco Central di Brazil, ken ta monitor evolucion di inflacion di cerca, a dicidi corta tasa di interes cu mitar punto porcentual den su ultimo dos reunionnan, te 14,50% anual.

Sinembargo, asuntonan domestico y incertidumbre rond di conflicto na Medio Oriente ta lanta duda tocante si e institucion lo mantene e corte den su reunion di juni, programa pa e proximo siman.

Pa e aña aki, expectativanan di mercado financiero rond di e indice aki ya ta surpasa 5%, loke lo pasa hopi riba e meta imponi pa e Emisor, cu ta 3% cu un margen di tolerancia di un punto y mei, segun e ultimo rapport semanal Focus di Banco Central, cu ta resumi expectativanan di mercado.

Panama:

Planificacion teritorial ta urgentemente necesario pa capital priva crece cu rentabilidad y responsabilidad social

(Infobae) - Sin planificacion, no tin seguridad di uso di tera, mientras riesgo ta subi fuertemente y inversion ta baha velocidad, autoridadnan ta bisa.

Di e 81 districto cu Panama tin, solamente 10 tin un plan di planificacion teritorial, mientras e otro 71 ta crece sin un mapa di ruta cla.

E desorden aki den planificacion no ta permiti bon uso di tera, desencadenando e riesgo cu ta desacelera inversion, aumenta costo y haci ciudadnan crece tras di nan futuro economico, vice-minister di Planificacion Teritorial, Frank Osorio, a bisa.

"Planificacion teritorial no mester ser mira como un break burocratico. E ta e plataforma indispensabel pa capital priva crece cu certesa, rentabilidad y sostenibilidad social," el a bisa.
Osorio a agrega cu ora e reglanan di teritorio ta cla, riesgo ta baha y desaroyo ta avansa firmemente.

El a insisti cu den e pais tin un ineficiencia teritorial cu no solamente ta afecta calidad di bida, sino tambe ta reduci competitividad di proyectonan y ta subi costonan di desaroyo. Esaki ta debi na e hecho cu un modelo di crecemento disperso ta causa urbanisacionnan leu for di centronan di empleo cu falta infrastructura, areanan periferico cu awa intermitente, saneamento deficiente, recogemento di desecho solido sin resolve y oranan largo di mobilidad pa motibo di trafico vehicular denso.

Papiando na e di dos asamblea di Asociacion Panameño di Coredornan y Desaroyadornan di Real estate (Acobir), e vice-minister di Vivienda y Planificacion Teritorial (Miviot) a bisa cu e entidad a tuma e decision pa ataca incertidumbre regulatorio cu desaroyo di instrumentonan legal nobo di planificacion teritorial.

El a señala cu esaki ta pa e 71 districtonan sin un plan di uso di tera atractivo pa inversionistanan.

Referiendo na inversion den vivienda, un comunicado ministerial ta indica cu e funcionario a splica cu e entidad ta avansa den tres licitacion pa desaroyonan di vivienda di interes social y a structura un mecanismo di huur cu opcion di compra habri pa trahadornan formal y informal.

Mesun manera, el a reporta cu digitalisacion total di e procesonan di tramite cu actualmente ta den licitacion ta ser avansa, comprendiendo cu pa Acobir "tempo ta e activo mas valioso."
Osorio a destaca participacion di e entidad den e mesa tecnico nacional pa impulsa sector di construccion. "Nos ta ey cu propuestanan regulatorio concreto cu ta simplifica e caminda pa inversion formal y responsable," el a bisa.

E comunicacion oficial ta destaca cu ministerio di Vivienda y Planificacion Teritorial ta busca recursonan pa cuminsa desaroyo di un instrumento di planificacion den varios districto di e pais, y cu desde mei e ta realisando un gira di trabao pa conoce e necesidadnan existente den cada region.

Te awor nan a bishita varios area den provincia di Veraguas cu tin gran potencial, pero nan desaroyo desordena a causa diferencianan entre habitantenan local y inversionistanan.

Den districto di Santa Fe, Calovebora a ser bishita, y e ta atractivo turisticamente pa motibo di su lamanan y selvanan virgen, pero pa su desaroyo un plan di planificacion teritorial ta necesario, cu ta determina unda inversionnan y industrianan mester ser dirigi, igual cu e areanan di conservacion y turismo cu mester ser plania.

Mesun manera, den districto di San Francisco, necesidadnan di e area ey a ser detecta, cu pa no tin regulacionnan di planificacion a haya un crecemento desordena, autoridadnan ministerial a bisa na e momento ey.

Ayudo di Colombiano ta yega Cuba

(AFP) - Un cargamento di ayudo humanitario Colombiano a yega Cuba riba diabierna, mientras e isla blokia pa Merca ta enfrenta stagnacion economico y scarsedad severo di suministro.

Washington a impone un blokeo energetico riba Cuba na januari como parti di su intento pa eherce presion maximo riba gobierno comunista di Havana.

Desde e tempo ey, solamente un tanker di azeta — for di Rusia — a logra pasa. Saliendo for di ciudad di Cartagena, ACR Caribe a yega waf di Havana riba diabierna mainta, periodistanan di AFP a observa.

E barco di Marina a transporta alrededor di 100 ton di cuminda, medicina, suministro hospitalario y panelnan solar, segun administracion di presidente Colombiano Gustavo Petro. E ayudo a ser entrega "mirando e dificultadnan cu e isla ta enfrenta pa efecto di fenomenonan natural reciente y e situacion energetico y economico compleho," gobierno a bisa.

E nacion Suramericano a manda donacionnan pa Cuba despues di Huracan Melissa na october pasa, di cual oost di e isla ainda ta recuperando.

Mexico tambe a manda seis envio maritimo di ayudo humanitario desde februari, cu organisacionnan di sociedad civil Uruguayo y Beliceño contribuyendo na e esfuerso. Havana a bisa diabierna cu e tabata trahando riba un conhunto di "prioridadnan" pa reforma su modelo economico y social como respuesta na e crisis.

Trump ta afirma cu Cuba, cu ta keda 150 kilometer for di costa di Florida, ta representa un menasa grandi pa seguridad nacional di Merca y a lanta e posibilidad di un "takeover amistoso" di e isla di 9.6 miyon hende.

Riba dialuna, Alto Comisario di Nacionnan Uni pa Derechonan Humano, Volker Turk, a pidi pa sancionnan di Merca ser kita inmediatamente.

Cuba ta habri mas sector pa negoshi priva

(AFP) - Presidente Cubano Miguel Diaz-Canel riba diabierna a anuncia mas libertad pa negoshinan chikito den henter e pais, mientras gobierno comunista ta tuma pasonan pa liberalisa economia di e isla dilanti un blokeo paralisante di Merca.

Den un discurso transmiti riba television nacional, Diaz-Canel a bisa cu Cuba lo habri mas sector pa negoshinan priva y simplifica e proceso di aprobacion pa empresanan nobo.

Bao presion di e blokeo di azeta imponi pa Washington na januari, gobierno Cubano a presenta un serie di reforma enfoca riba habri e economia.

Negoshinan priva — cu por emplea te 100 hende — a ser autorisa na 2021 y a bira un parti cada biaha mas importante di economia di Cuba. Desde februari, nan tin permiso pa importa combustible, un sector cu anteriormente tabata controla exclusivamente pa estado.

Como parti di e medidanan nobo, gobierno lo permiti negoshinan priva inverti den economia bao condicionnan igual cu inversionistanan stranhero, despues cu algun di nan recientemente a laga e pais memey di preocupacionnan tocante sancionnan di Merca.

Diaz-Canel a bisa cu gobierno tambe ta considera elimina intermediarionan estatal den operacionnan di importacion y exportacion.

E presidente a ripiti su compromiso pa descentralisa economia y duna mas autonomia na empresanan di estado, cu ta representa alrededor di 80 porciento di actividad economico. El a anuncia tambe un reforma di burocracia estatal cu lo reduci e cantidad di ministerionan y baha e forsa laboral estatal, un plan cu ta rekeri aprobacion parlamentario na juli.

E medidanan a empeora ainda mas e crisisnan economico, social y energetico cu a afecta e isla durante añanan, a pesar di su lucha di decada largo contra un embargo di Merca cu ta data back for di 1962.

Ehercito di Colombia ta bisa cu a mata nuebe miembro di cartel grandi di droga

(AFP) - Un bombardeo ehecuta pa militar di Colombia a mata nuebe miembro di e cartel di droga mas grandi di e pais, un funcionario di alto nivel di ehercito a bisa diabierna.

E atake contra Clan del Golfo a tuma luga den region Choco na noordwest, General Hugo Lopez a bisa riba X, mientras Colombia ta soporta su peor ola di violencia den un decada.

E nacion Suramericano ta preparando pa scoge un presidente nobo den un di dos ronda di votacion riba 21 di juni, y gobierno ta busca mustra su capacidad pa maneha violencia di guerilla — un tema central di e eleccion.

Administracion di presidente Gustavo Petro ta tene combersacionnan basa na Qatar cu Clan del Golfo desde aña pasa.

Den e proximo simannan, algun di su miembronan ta ser spera pa yega den areanan rural specialmente designa pa negocia acuerdonan oficial. Pero abogado di e cartel recientemente a bisa cu logra un acuerdo di paz cu Petro tabata un tarea "imposibel."

E prome lider iskierdista di Colombia den historia a purba y a faya negocia paz cu e cantidad grandi di gruponan arma di e pais, cu ta gana ganashinan enorme door di trafico di droga, mineria ilegal y extorcion.

Criticonan di Petro ta acus'e di ta suave cu organisacionnan criminal, cu a bira mas fuerte durante su periodo, segun datonan di inteligencia ta mustra.

E segundo ronda di 21 di juni lo mira abogado miyonario di derecha extremo Abelardo de la Espriella enfrenta senador iskierdista Ivan Cepeda.

Cepeda, un arkitecto di e strategia di "paz total" di Petro, a conta AFP den un entrevista diahuebs cu e tabata dispuesto pa haci cualkier cambio necesario na e plan.

Mientras tanto, faborito De la Espriella ta faborece un maneho duro contra gruponan arma.

BONDIA ARUBA

Canada ta empata cu Bosnia-Herzegovina pa gana su prome punto den historia di Mundial

(AFP)—Canada, un di e paisnan organisador di Copa Mundial, a logra un gol den segunda mitar pa empata 1-1 cu Bosnia-Herzegovina diabierna den e prome partido di Mundial hunga riba tera Canades.

Cyle Larin a marca e gol di Canada despues cu Jovo Lukic a pone Bosnia dilanti cu un cabezaso na minuut 21 na Toronto.

E resultado a duna Canada su prome punto den historia di Mundial.

Equiponan Canades anteriormente tabatin un record perfecto di derota na dos participacion anterior den e torneo, na 1986 y 2022, cu seis perdida.

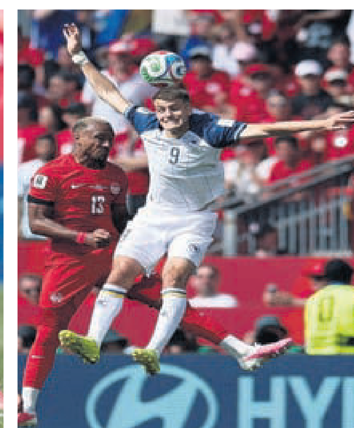
E gol di Lukic for di skina a laga e grupo di simpatisantenan Bosnio chikito pero entusiasma den Toronto Stadium celebra cu hopi emocion.

Canada a domina gran parti di e prome mitar, pero no a logra crea oportunidadnan realmente peligroso.
E stadion a explota den grito na minuut 17 ora cu delantero Jonathan David a haya un oportunidad cla pa tira den gol, pero portero Bosnio Nikola Vasilj a controla e bala sin problema.

Ismael Kone di Canada a haya un oportunidad di oro na minuut 30, pero su tiro a bay hopi ariba, causando decepcion entre dies miles simpatisante Canades cu a yena e stadion cu un lama cora.

E segunda mitar a cuminsa den manera similar, cu Canada mayormente atacando pero sin logra manda e bala den net.

Defensor veterano di Bosnia, Sead Kolasinac, a sala un gol ora cu el a desvia un tiro di David contra tubo, prolongando e frustracion di Canada.

Pero e gol di Larin na minuut 78 a marca un momento historico den e historia mundialista di Canada, poniendo mayoria Canades di e multitud di 43.000 persona celebra den grandi.

Canada casi a logra e victoria den e ultimo minuutnan, perdiendo un oportunidad net prome cu arbitro a fluit pa caba wega.

Varios persona famoso Canades a asisti e partido na cas di Toronto FC di MLS, incluyendo actor Ryan Reynolds, ken ta di Vancouver, y Mike Myers, comediante di Saturday Night Live y Austin Powers, di Toronto.

The Aruba Ports Authority N.V. is publicly tendering:

Rehabilitation and Structural Repair of the "Vis" Pier - Port of Barcadera.

According to the tender document: CAPEX PROJECT APA-PFAU-13B-25

Short Project Description

The project consists of the following activities:

The rehabilitation and structural repair of the "Vis" Pier located at the Port of Barcadera.
The principal objective is to restore the structural integrity and operational functionality of the pier, with specific focus on the inspection, repair, and protective treatment of the supporting steel infrastructure and associated structural elements.
The project shall include, but is not limited to, the following main activities:

- Mechanical scrapping and abrasive blasting (sandblasting) of all supporting steel beams beneath the pier.
- Repair or full replacement of structurally compromised or excessively corroded steel beams.
- Immediate application of rust-inhibitive primer following sandblasting.
- Application of intermediate and final protective coating.
- Replacement of bolts securing mooring cleats to the deck structure.

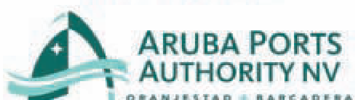
The tender documents will be available from **June 15, 2026, up to June 18, 2026**, at the main office of the Aruba Ports Authority N.V. or via E-mail against a payment of **Afl. 250.00**.

The request for the tender document must include proof transfer in requesting email.
Note that the cut-off time for receipt of request and proof of transfer is **June 18, 2026, at 4:30 pm local time.**

Bank Information:

Beneficiary: Aruba Ports Authority N.V.
CMB: 15267105 | **Aruba Bank:** 128710 | **RBC:** 77000000305549428
Description: TOR project nr. APA – PFAU –13B –25

For additional details of this tender, visit
https://www.arubaports.com/main/rehabilitation-and-structural-repair-of-the-"vis"-pier-port-of-barcadera-opex-project-apa-pfau-13b-25-2
or **scan this QR code.**

Infantino ta tenta cu hasta Italia lo por clasifica si amplia Mundial

(AFP)—Presidente di FIFA, Gianni Infantino, a haci joke cu Italia, cu ta luchando pa clasifica, lo posiblemente logra yega Mundial si e competencia ser amplia di 48 pa 64 equipo na 2030.

Italia, cual a gana Mundial cuatro biaha, no a logra clasifica pa Rusia 2018, Qatar 2022 y awor tambe pa Norte America 2026, e prome edicion cu lo inclui 48 equipo.

"Nos a tene discusionnan tocante amplia pa 64 equipo... e asunto a ser presenta na conseho di FIFA," Infantino a bisa CazeTV di Brasil diahuebs prome cu e partido di apertura di Mundial, unda Mexico a gana 2-0 contra Sur Africa.

"Italia lo posiblemente clasifica cu 64 equipo, of nos por hasta subi te 208 equipo," el a agrega hariendo durante un entrevista cortico mientras e tabata drentando Estadio Azteca na Ciudad di Mexico.

Presidente di Confederacion Sur Americano de Futbol (CONMEBOL), Alejandro Dominguez di Paraguay, ta promoviendo un propuesta pa amplia Mundial di 2030 pa 64 equipo pa marca e centenario di e prome edicion di e torneo, Uruguay 1930.

Parti di e evento lo tuma lugar na Paraguay, Uruguay y Argentina como un reconocimento na historia di e torneo, pero e pais anfitrionnan principal lo ta España, Portugal y Maroco.

"Prome nos mester mira con e prome Mundial cu 48 equipo ta bay," Infantino a bisa.

Minister di Deporte di Italia, Andrea Abodi, a ser cita ampliamente den media bisando cu e kier papia cu Infantino, pasobra el a keda "sorprendi" cu su comentarionan.

"Considerando cu tin un distancia grandi entre Italia y Mexico, mi prefera papia cune via telefon pa compronde exactamente kico e kiermen," Abodi a bisa.

"Mi kier tende esey directamente for di dje."

SCHEDULE FIFA COPA MUNDIAL 2026

Juni 11

A	MEX	2	VS 0	RSA	3:00 PM
A	KOR	2	VS 1	CZE	10:00 PM

Juni 12

B	CAN	1	VS 1	BIH	3:00 PM
D	USA		VS	PAR	9:00 PM

Juni 13

C	HAI	VS	SCO	9:00 PM
D	AUS	VS	TUR	11:59 PM
C	BRA	VS	MAR	6:00 PM
B	QAT	VS	SUI	3:00 PM

Juni 14

E	CIV	VS	ECU	7:00 PM
E	GER	VS	CUW	1:00 PM
F	NED	VS	JPN	4:00 PM
F	SWE	VS	TUN	11:00 PM

Juni 15

H	KSA	VS	URU	6:00 PM
H	ESP	VS	CPV	12:00 PM
G	IRN	VS	NZL	9:00 PM
G	BEL	VS	EGY	3:00 PM

Juni 16

I	FRA	VS	SEN	3:00 PM
I	IRQ	VS	NOR	6:00 PM
J	ARG	VS	ALG	9:00 PM
J	AUT	VS	JOR	11:59 PM

Juni 17

L	GHA	VS	PAN	7:00 PM
L	ENG	VS	CRO	4:00 PM
K	POR	VS	COD	1:00 PM
K	UZB	VS	COL	11:59 PM

Juni 18

A	CZE	VS	RSA	12:00 PM
B	SUI	VS	BIH	3:00 PM
B	CAN	VS	QAT	6:00 PM
A	MEX	VS	KOR	9:00 PM

Juni 19

C	BRA	VS	HAI	8:30 PM
C	SCO	VS	MAR	6:00 PM
D	TUR	VS	PAR	11:00 PM
D	USA	VS	AUS	3:00 PM

Juni 20

E	GER	VS	CIV	4:00 PM
E	ECU	VS	CUW	8:00 PM
F	NED	VS	SWE	1:00 PM
F	TUN	VS	JPN	11:59 PM

Juni 21

H	URU	VS	CPV	6:00 PM
H	ESP	VS	KSA	12:00 PM
G	BEL	VS	IRN	3:00 PM
G	NZL	VS	EGY	9:00 PM

Juni 22

I	NOR	VS	SEN	8:00 PM
I	FRA	VS	IRQ	5:00 PM
J	ARG	VS	AUT	1:00 PM
J	JOR	VS	ALG	11:00 PM

Juni 23

L	ENG	VS	GHA	4:00 PM
L	PAN	VS	CRO	7:00 PM
K	POR	VS	UZB	1:00 PM
K	COL	VS	COD	11:00 PM

Juni 24

C	SCO	VS	BRA
C	MAR	VS	HAI
B	SUI	VS	CAN
B	BIH	VS	QAT
A	CZE	VS	MEX
A	RSA	VS	KOR

Juni 25

E	CUW	VS	CIV
E	ECU	VS	GER
F	JPN	VS	SWE
F	TUN	VS	NED
D	TUR	VS	USA
D	PAR	VS	AUS

Juni 26

I	NOR	VS	FRA
I	SEN	VS	IRQ
G	EGY	VS	IRN
G	NZL	VS	BEL
H	CPV	VS	KSA
H	URU	VS	ESP

Juni 27

L	PAN	VS	ENG
L	CRO	VS	GHA
J	ALG	VS	AUT
J	JOR	VS	ARG
K	COL	VS	POR
K	COD	VS	UZB

BONDIA ARUBA

Gigante di arte contemporaneo David Hockney ta muri na edad di 88 aña

(AFP)—Artista Britanico David Hockney, un di e figuranan mas influyente y mas defini den arte contemporaneo, kende su pinturanan a captura mundo den colornan briyante, a muri na edad di 88 aña, su publicista a anuncia diabierna.

Homenahenan a cuminsa drenta pa e pionero di pop art di añanan 1960, kende a establece su mes como un pintor di fama mundial y maestro di dibuho, y cu a sigui experimenta y exhibi su obra te na su morto.

"Mi ta pensa cu mi tin algo pa bisa hende — p'esey," el a bisa Daily Telegraph na october den su ultimo gran entrevista.

Yamando e "un di e figuranan mas importante den arte contemporaneo tanto den siglo 20 como den siglo 21", su publicista Erica Bolton a bisa cu el a muri "na paz den su cas" na Londres diahuebs, un luna prome cu su di 89 cumpleaños.

"Su carera di siete decada y su obra abundante tabata caracterisa pa su metodo multimedia den creacion di imagennan", y tambe pa "un compromiso constante pa celebra mundo rond di dje", e declaracion a agrega.

Hockney tabata aprecia rond mundo.

Gran Bretaña a nombr'e Companion of Honour na 1997 y na comienso di e aña aki, el a bira un di e poconan cu no ta ciudadano Frances cu a ricibi e nivel mas halto di e honor civil principal di Francia, e Legion d'Honneur.

Expresando su tristesa y di Reina Camilla, Rey Charles III a yama Hockney "un gigante den mundo di arte... kende su encanto iresistible, talento y innovacion constante lo ser straña profundamente".

"David tabata un di e originalnan berdadero di bida; un persona cu a carga su genialidad asina naturalmente como e Crocs geel cu e tabata stima y cu a yud'e ilumina eventonan na Palacio," Charles a agrega den un homenahe personal firma pa su mes riba X.

E rey a nota cu creatividad "deslumbrante" di Hockney ta sigui biba den galerianan y museonan rond mundo.

Centro Pompidou na Paris — cual a tene exhibicionnan historico di Hockney na 1999 y 2017 — a bisa cu e tabata "creativo te e ultimo momento di su bida, renobando constantemente su ideanan".

Como e di cuatro di cinco yiu naci na 1937 den Bradford, noord di Inglatera, Hockney a desafia e convencionnan di Gran Bretaña despues di guera, reconociendo desde su hubentud cu e tabata gay y cu e tabata kier ta artista.

Como obhetor di consciencia, el a haci servicio militar como asistente den hospital. Despues el a studia na Bradford School of Art y despues na Royal College of Art na Londres.

"Su obra mas tempran a mustra un rango stilistico audaz y amplio. Y e tempo ey caba e tabata reconoci como un maestro di dibuho y un strea creciente den arte Britanico," e colegio a bisa den un homenahe riba Instagram.

"El a keda un voz defini den arte durante henter su bida," e mensahe a agrega, elogiando su "curiosidad sin limite" y su "maestria di color".

Hockney a captura tur cos, desde California den añanan 1960 — na unda el a muda na 1964 — te e paisahenan trankilo di su Yorkshire natal, bisando Daily Telegraph cu e tabata "mas feliz ora cu mi ta pinta".

Na 2018, su pintura di piscina iconico, "Portrait of an Artist (Pool with Two Figures)", a bende pa $90,3 miyon na New York, estableciendo un record nobo di subasta pa un artista bibo. Jeff Koons a supera e record ey un aña despues cu "Rabbit".

Su retratonan tabata specialmente aprecia.

"Mi ta purba captura semehansa," el a bisa Daily Telegraph.

"Pero na final, mi no ta preocupa cu loke otro persona ta pensa di dje. E ta loke ami ta pensa ta conta."

Un vocero pa prome minister Keir Starmer a yama Hockney "un di e artistanan mas celebra di Gran Bretaña".

"Su obra bibo y inmediatamente reconocible a influencia generacionnan di artista," el a agrega.

Conoci pa su experimentonan — cu grabado, fotografia y diseño di escenario banda di pintura y dibuho — Hockney a probecha di tecnologia moderno.

El a usa iPadnan y hasta a traha cu desaroyadornan pa crea aplicacionnan personalisa, segun un perfil di National Portrait Gallery.

Tambe el a sigui exhibi su arte. Serpentine Gallery na Londres actualmente ta teniendo su prome exhibicion ey, cu pinturanan nobo.

"E ta simplemente un titan extraordinario di arte Britanico," pensionado David Whitehead a bisa AFP diabierna ora cu el a bishita e galeria.

Director di Tate Britain, Alex Farquharson, a bisa cu e centro di arte lo sigui traha cu equipo di e artista pa realisa dos proyecto programa pa proximo aña, señalando cu e exhibicion di Hockney na 2017 tabata esun mas bishita den historia di e institucion.

"E morto di David ta pone fin na un obra extraordinario caracterisa pa reinvencion constante," Farquharson a bisa.

Segun su publicista, e ta laga atras su pareha di hopi aña Jean-Pierre Goncalves de Lima, dos ruman y "varios sobrino y otro famianan".

Hockney semper a conserva su accento di Yorkshire y tambe tabata un humado pa henter su bida, defendiendo e placer cu tabaco tabata duna.

"El a keda huma te n'e ultimo momento," Bolton a bisa.

Aros Vegetariano

Ingrediente

300 gram di aros
2 wortel
2 promenton berde
1 promenton cora
250 gram di bonchi largo corta chikito
4 cuchara di tomati raspa
1 litro di caldo di berdura
1 pizca di colorante
50 gram di oleifi preto y berde sin pipita
Salo
Azeta di oleifi birgen extra
Lamunchi

Preparacion

Pela y corta e wortel den palo y e siboyo den bloki.
Laba, seca y corta e bonchi largo.
Den un wea añadi un poco di azeta y hasa e siboya y agrega e resto di e berdura.
Incorpora e tomati raspa y cushina un par di minuut.
Agrega e aros.
Incorpora e caldo di berdura cayente den un proporcion di doble di likido cu di aros.
Pone un poco di colorante manera paprika.
Lag'e cushina pa 18 y 20 minuut.
Kita for di candela y lag'e reposa algun minuut.

Musk ta bira prome triyonario di mundo mientras accion di SpaceX ta subi fuertemente

(AFP) - Accionnan di SpaceX di Elon Musk a cera casi 20 porciento mas halto riba nan prome dia di comercio diabierna, despues di e IPO mas grandi den historia, haciendo e empresario controversial e prome triyonario di mundo mientras el a priminti di hiba humanidad pa Mars.

E oferta publico inicial enorme, cu a recauda mas cu $75 biyon, ta spera pa lansa un serie di IPO grandi pa companianan di AI den e proximo lunanan.

E debut riba bolsa Nasdaq na New York a cera simannan di entusiasmo intenso di inversionistanan rond di e compania di raket cu a bira un conglomerado di AI y satelite.
E accion a subi te $176, of 31 porciento riba su prijs di oferta di $135, den su prome sesion prome cu caba e dia na $161,50.

Alrededor di 100 hende a reuni pafor di sede di Nasdaq na New York, unda SpaceX tambe a marca e ocasion cu un billboard na Times Square.

Musk "ta pone metanan hopi futuristico cu ningun otro hende ta haciendo, y mi ta pensa cu esey a entusiasma hopi hende," Sarin Sio, di compania financiero Dovetail, kende a bin na sede di Nasdaq, a bisa.

E compania a pone prijs di mas cu 555 miyon accion na $135 cada un den un documento presenta diahuebs na regulador di mercadonan di Merca, balorando SpaceX na bao di $1,8 triyon.

E ganashi di diabierna a hisa balor di mercado di SpaceX na mas cu $2 triyon, poniendo e entre e 10 companianan Mericano mas valioso — dilanti di Tesla, Meta y Walmart. Opcionnan pa casi 83 miyon accion adicional por hisa e total recauda riba $86 biyon.

OpenAI y Anthropic tur dos recientemente a presenta documentonan inicial na reguladornan.
E IPO di diabierna ta bin poco mas cu un aña despues cu Musk a laga administracion di presidente Donald Trump, despues di un periodo di varios luna, lidia cu e esfuerso altamente controversial "DOGE" pa reduci gasto di gobierno — mientras simultaneamente e tabata combina su rolnan di CEO na Tesla y SpaceX.

Sosten di Musk pa Trump y populistanan di derecha na Europa — y un lista largo di comentario riba X — a haci e empresario pasa for di un prodigio ampliamente admira pa bira un figura profundamente controversial.

E IPO record, sinembargo, ta un testimonio di sosten continuo di Musk entre inversionistanan, cu Bloomberg reportando cu e oferta tabata mas cu cuatro biaha sobresuscribi.

Demanda entre inversionistanan minorista — pa kende 20 porciento di e accionnan tabata reserva — tambe a ser reporta como halto.

Biyonarionan nobo

E IPO ta spera pa crea miles di miyonario nobo y varios biyonario, cu empleadonan anterior y actual — y un lista largo di inversionista — for di historia di casi un cuarto di siglo di e compania buscando cobransa.

E baloracion ta depende grandemente riba Musk su cumplimento riba promesanan digno di ciencia ficcion, incluyendo pone centronan di dato den espacio y hende riba Mars usando tecnologia cu ainda no a ser proba.

Hopi tambe ta depende riba un expansion enorme di servicio di internet satelital Starlink di SpaceX, igual cu exito di xAI, creador di e chatbot Grok y rival di Musk di OpenAI y Anthropic, cu ainda no a logra gana popularidad.

Den un esfuerso pa fortalece su bukinan, SpaceX ta huur su capacidad di computacion di AI na Anthropic y Google door di acuerdonan di corto plaso cu ta bal mas biyon dollar.

Mientras SpaceX ta crece rapidamente — entrada a yega $18,7 biyon na 2025 — e tambe ta perde placa, produciendo un perdida neto di $4,9 biyon, principalmente riba gasto pa construi capacidad di AI.

Den un prediccion extraordinario, e documento di SpaceX ta afirma cu e por genera mas cu $28,5 triyon den entrada for di su varios mercadonan.

E meta aki ta haci Musk di leu e persona mas rico di mundo — un logro cu a gana critica for di algun sector.

"Mundo lo haya su prome triyonario mientras Mericanonan den henter e pais ta huntando cada dollar pa spaar pa pension," senador Democrata Elisabeth Waren a bisa.

Raket di Hapon ta lansa despues di fayo anterior

(AFP) - Agencia espacial di Hapon a lansa cu exito su raket H3 riba diabierna, varios luna despues cu un mision anterior pa pone un satelite di geolocalisacion den orbita a termina den fayo.

H3 a ser desaroya pa aumenta competitividad internacional di industria di raket di e pais, cu e lansamento un señal importante di progreso mientras Japan Aerospace Exploration Agency (JAXA) ta busca mehora su tasa di exito di lansamento.

E agencia ta apunta na te ocho lansamento di H3 pa aña — ainda hopi menos cu SpaceX di propiedad priva, cu ta domina mercado global di lansamento di satelite cu 165 vuelo orbital di Falcon 9 na 2025, compara cu solamente dos pa H3.

JAXA a bisa cu e raket cu tabata carga seis satelite chikito a despega pa 9:53am (0053 GMT) for di Tanegashima Space Center na sur di Hapon.

"E raket a bula segun plan y a pone cu exito e di dos etapa den su orbita intencional," presidente di JAXA Hiroshi Yamakawa a conta periodistanan, agregando cu e a libera e seis satelitenan.
Transmision live di JAXA riba YouTube a mustra cientificonan bati man y brasa otro den celebracion.

Un di e satelitenan ta test tecnologia pa captura desecho espacial.

"Nos a tuma fayo di lansamento di raket H3 di aña pasa hopi seriamente," Yamakawa a bisa.
"Nos a dedica nos esfuersonan completo pa investiga profundamente e causa y desaroya medidanan di contraatake."

Diseña pa "flexibilidad halto, confiabilidad halto y rendimento di costo halto", JAXA a celebra cinco lansamento anterior exitoso di H3, pero tambe tabatin dos fayo, incluyendo e ultimo na december.

Hapon ta spera di capitalisa riba exito di H3 pa satisface demanda global cu ta subi fuertemente pa lansamentonan di satelite dilanti un scarsedad di raket.

Companianan priva tambe ta core pa ofrece oportunidadnan di exploracion espacial mas barata y mas frecuente cu gobiernonan.

Space One, funda na 2018 pa negoshinan grandi manera Canon Electronics y IHI Aerospace, a haci su di tres intento pa bira e prome firma priva Hapones pa pone un satelite den espacio na maart, pero e mision a faya.

Den medio di e careda espacial cu ta intensifica, JAXA a aterisa na 2024 un nave sin tripulacion riba Luna — aunke na un angulo dobla — haciendo Hapon solamente e di cinco pais pa logra loke ta ser conoci como un "aterisahe suave".

Pero firma ispace basa na Tokyo a faya aña pasa den su intento pa bira e di tres firma priva — y e prome pafor di Merca — pa logra un yegada controla riba Luna.

BONDIA ARUBA

Accidente entre 3 vehiculo y cu 3 persona herida

Diahuebs merdia a drenta informe di un accidente cu hende herida riba caminda di Moko, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada a bin constata cu chauffeur di un KIA Optima a bay bira den un caminda di tera sin duna preferencia na un Toyota Vitz di trafico contrario y a dal esaki semi-frontal. E impacto a causa cu e Vitz a sigui bay dal den Banda di un KIA Picanto cu tabata tras di e KIA Optima.

E chauffeur di e Vitz tabatin keho di basta dolor na su pia. Den e KIA Optima tabata tini un mucha cu a keda levemente herida y e chauffeur di KIA Picanto tambe a keda levemente herida. Ambulance a presenta na e sitio y a atende cu e heridonan.

E chauffeur di e Vitz a keda transporta pa hospital mientras e otro 2 heridonan leve a keda atendi na e sitio mes.

Auto a alcansa oficial di Tourism Security Patrol Aruba riba bicicleta dilanti Riu Palace

Diahuebs merdia a drenta informe di cu auto a alcansa un ciclista dilanti Riu Palace, mesora a dirigi patruya na e sitio. Na yegada a bin constata cu aki un auto a alcansa un oficial di Tourism Security Patrol Aruba riba bicicleta. E oficial lo a cay for di bicicleta y dal su lomba y herida su pia. Ambulance a presenta na e sitio y a atende cu e herido na e sitio mes.

Candela grandi na un rancho a causa hopi molester di huma pa e bario

Diahuebs atardi a drenta informe di un candela grandi na un rancho na Safir, mesora a dirigi bombero na e sitio.

Na yegada a bin constata cu aki na e rancho varios casita y tambe buraco yena cu sushi cual a pega candela. A pidi presencia di tankwagen pa brinda asistencia pa domina e candela aki prome cu e a expande den full e mondi como tambe un trailer cu tabata tini.

Na yegada di e tankwagen a logra page full e candela.

Muher a hinca homber cu obheto skerpi na Seroe Janchi

Diahuebs mainta a drenta informe di un Casio di hincamento na Seroe Janchi, mesora a dirigi patruya na e sitio.

Na yegada a bin constata cu aki un muher a hinca un homber cu un obheto skerpi den su brasa. Ambulance a presenta na e sitio y a atende cu e victima na e sitio mes ya cu eno kier a bay hospital.

Polis a detene e muher y a hib'e warda di polis.

Accidente despues cu chauffeur no a regula velocidad ni mantene distancia

Diaranson merdia a drenta informe di un accidente riba caminda di Seroe Biento, mesora a dirigi patruya na e sitio. Na yegada a bin constata cu aki chauffeur di un Ford pickup no a regula su velocidad ni mantene distancia y a bay dal tras di un Lincoln S.U.V. su dilanti. Un persona a resulta levemente herida y a keda trata pa ambulance na e sitio mes.

Accidente pa falta di preferencia na crusada Caya Ernesto Petronia cu Rudolf Arendstraat

Diaranson merdia a drenta informe di un accidente Banda di Santana Catholico Oranjestad, mesora a dirigi patruya na e sitio.

Na yegada a bin constata cu aki ta trata di un accidente pa falta di preferencia. Aki un Toyota S.U.V. coriendo riba Rudolf Arendstraat a bay crusa Caya Ernesto Petronia sin a duna preferencia na un Chevrolet S.U.V. pasando.

Afortunadamente e impacto tabata chikito y ningun persona a resulta herida.

Cacho los a ataca motociclista riba caminda di Tanki Leendert

Diabierna mainta a drenta informe di cu un cacho los a ataca un motociclista na Tanki Leendert, mesora a dirigi patruya na e sitio.

Na yegada a bin constata cu aki un cacho los riba Caya a ataca un motociclista pasando riba caminda y a bent'e for di e brommer. Esaki a causa hopi daño material na e brommer y e motociclista a keda herida.

Ambulance a presenta na e sitio pa atende cu e herido y a transporte pa hospital cu varios rasca na curpa.

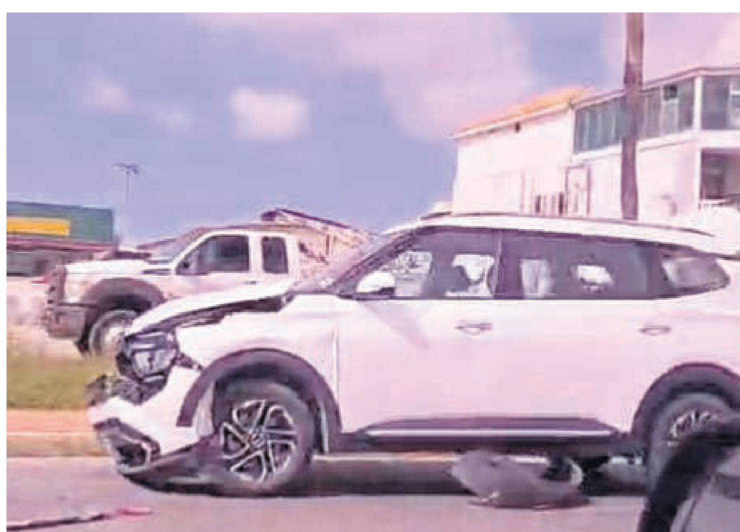

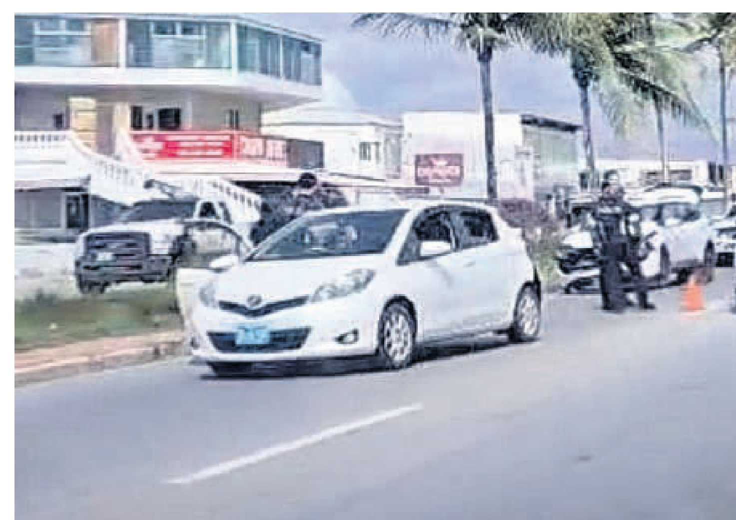
E doño di e cacho a aparece y busca su cacho y bay.

Taxi no a regula velocidad ni mantene distancia y a dal tras di auto

Diaranson atardi a drenta informe di un accidente riba L.G. Smith Boulevard dilanti Certified, mesora a dirigi patruya na e sitio.

Na yegada a bin constata cu aki ta trata di un accidente unda un taxi no a regula velocidad ni mantene distancia di e vehiculo su dilanti y ta dal tras di esaki. Un persona a resulta levemente herida cual ambulance a bini na e sitio pa atende ey mes.

BONDIA ARUBA

Trekkingslijst van de Landsloterij

7de trekking — **11 juni 2026**

TIEN TALLEN

27	300
39	300
64	250
64	125
71	200
84	300

HONDERD TALLEN

132	300
164	1000
164	125
171	200
205	300
213	300
224	300
244	300
256	300
264	250
264	125
267	300
271	200
307	300
336	300
364	250
364	125
371	200
422	300
446	300
447	300
464	250
464	125
471	200
476	300
482	300
485	300
487	300
491	300
499	300
504	300
511	300
548	300
551	300
553	300
564	250
564	125
571	200
599	300
621	300
664	250
664	300
671	200
671	300
681	300
700	300
716	300
764	250
764	125
769	300
771	200
785	300
837	300
855	300
864	250
864	125
871	200
959	300
964	250
964	125
971	400
986	300

EEN DUIZEND

1010	300
1032	300
1064	250
1064	125
1064	300
1071	200
1082	300
1105	300
1164	500
1164	125
1166	300
1168	300
1171	200
1181	300
1193	300
1196	300
1264	250
1264	125
1271	200
1319	300
1341	300
1357	300
1364	250
1364	125
1371	200
1404	300
1424	300
1425	300
1450	300
1452	300
1464	250
1464	125
1471	200
1471	1000
1491	300
1507	300
1524	300
1544	300
1564	250
1564	125
1571	200
1573	300
1631	300
1638	300
1664	250
1664	300
1671	200
1686	300
1696	300
1700	300
1703	300
1739	300
1764	250
1764	125
1771	200
1775	300
1778	300
1792	300
1819	300
1824	300
1830	300
1864	250
1864	125
1868	300
1871	200
1873	300
1884	300
1911	300
1926	300
1964	250
1964	125
1965	300
1971	400
1981	300

TWEE DUIZEND

2037	300
2044	300
2045	300
2064	250
2064	125
2071	200
2075	300
2091	300
2129	300
2164	500
2164	125
2171	200
2216	300
2234	300
2235	300
2244	300
2264	250
2264	125
2271	200
2308	300
2357	300
2364	250
2364	125
2371	200
2387	300
2411	300
2416	300
2421	300
2426	300
2430	300
2464	250
2464	125
2471	200
2474	300
2476	300
2492	300
2506	300
2534	300
2537	300
2539	300
2564	250
2564	125
2571	200
2577	300
2664	250
2664	300
2671	200
2682	300
2719	300
2725	300
2763	300
2764	250
2764	125
2771	200
2851	300
2864	250
2864	125
2868	300
2871	200
2882	300
2902	300
2905	300
2937	300
2964	250
2964	125
2971	400

DRIE DUIZEND

3002	300
3018	300
3035	300
3064	250
3064	125
3071	200
3074	300
3142	300
3157	300
3160	300
3164	500
3164	125
3171	200
3184	300
3222	300
3243	300
3246	300
3264	250
3264	125
3271	200
3288	300
3298	300
3341	300
3362	300
3364	250
3364	125
3371	200
3385	300
3425	300
3427	300
3464	250
3464	125
3471	200
3502	300
3507	300
3509	300
3542	300
3564	250
3564	125
3571	200
3577	300
3584	300
3599	300
3633	300
3658	300
3660	300
3664	250
3664	300
3671	200
3680	300
3691	300
3762	300
3764	250
3764	125
3771	200
3780	300
3802	300
3805	300
3825	300
3828	300
3864	250
3864	125
3871	200
3892	300
3902	300
3937	300
3939	300
3942	300
3964	250
3964	125
3971	400
3986	300
3989	750
3998	300

VIER DUIZEND

4002	300
4031	300
4038	300
4064	250
4064	125
4071	200
4080	300
4090	300
4111	300
4113	300
4122	300
4164	500
4164	125
4171	200
4202	300
4249	300
4264	250
4264	125
4271	200
4302	300
4326	300
4335	300
4336	300
4351	300
4363	300
4364	250
4364	125
4368	300
4371	200
4434	300
4455	300
4464	250
4464	125
4471	200
4499	300
4564	250
4564	125
4571	200
4601	300
4604	300
4630	300
4637	300
4664	250
4664	300
4664	300
4671	200
4684	300
4746	300
4751	300
4761	300
4764	250
4764	125
4771	200
4772	300
4787	300
4788	300
4817	300
4819	300
4820	300
4828	300
4844	300
4846	300
4847	300
4849	300
4856	300
4860	300
4864	250
4864	125
4870	300
4871	200
4872	300
4884	300
4921	300
4959	300
4960	300
4964	250
4964	125
4971	750
4989	300

VIJF DUIZEND

5002	300
5012	300
5030	300
5043	300
5053	300
5061	300
5064	250
5064	125
5071	200
5079	300
5080	300
5083	300
5087	300
5101	300
5122	300
5139	300
5140	300
5164	500
5164	125
5171	200
5181	300
5264	250
5264	125
5268	300
5271	200
5323	300
5331	300
5359	300
5364	250
5364	125
5371	200
5372	300
5382	300
5406	300
5418	300
5448	750
5462	300
5464	250
5464	125
5471	200
5544	300
5564	250
5564	125
5571	200
5578	300
5643	300
5646	300
5664	250
5664	300
5671	200
5713	300
5731	300
5764	250
5764	125
5771	200
5771	300
5841	300
5864	250
5864	125
5871	200
5875	300
5964	250
5964	125
5971	400
5975	300
5990	300

ZES DUIZEND

6027	300
6029	300
6046	300
6047	300
6064	250
6064	125
6069	300
6071	200
6075	300
6085	300
6119	300
6141	300
6162	300
6163	300
6164	500
6164	125
6171	200
6211	300
6260	300
6263	300
6264	250
6264	125
6271	200
6275	300
6289	300
6293	300
6307	300
6317	300
6353	300
6364	250
6364	125
6371	200
6375	300
6389	300
6432	300
6437	300
6448	300
6459	300
6464	250
6464	125
6468	300
6471	200
6505	300
6518	300
6564	250
6564	125
6568	300
6571	200
6649	300
6664	250
6664	300
6671	200
6726	300
6752	300
6761	300
6764	250
6764	125
6764	300
6771	200
6789	300
6809	300
6826	300
6864	250
6864	125
6871	200
6927	300
6944	300
6951	300
6964	250
6964	125
6971	400

ZEVEN DUIZEND

7013	300
7064	250
7064	125
7071	200
7108	300
7112	300
7147	300
7151	300
7155	300
7157	300
7164	500
7164	125
7171	200
7243	300
7245	300
7260	300
7264	250
7264	125
7271	200
7329	300
7354	300
7364	250
7364	125
7368	300
7371	200
7400	300
7436	300
7447	300
7464	250
7464	125
7464	300
7471	200
7475	300
7529	300
7564	250
7564	125
7571	200
7587	300
7606	300
7612	300
7664	250
7664	300
7671	200
7671	300
7694	300
7764	250
7764	125
7770	300
7771	200
7777	300
7789	300
7809	300
7812	300
7821	300
7864	250
7864	125
7871	200
7886	300
7890	300
7902	300
7933	300
7938	300
7948	300
7955	300
7964	250
7964	125
7971	400
7971	300

ACHT DUIZEND

8027	300
8057	300
8064	250
8064	125
8071	200
8082	300
8108	300
8133	300
8164	500
8164	125
8171	200
8193	300
8199	300
8253	300
8264	250
8264	125
8271	200
8271	300
8283	300
8293	300
8364	250
8364	125
8371	200
8382	300
8385	300
8390	300
8409	300
8419	300
8464	250
8464	125
8468	300
8471	200
8515	300
8530	300
8564	250
8564	125
8565	300
8571	200
8577	300
8623	300
8649	300
8664	250
8664	500
8671	200
8704	300
8741	300
8747	300
8764	250
8764	125
8771	200
8771	300
8779	300
8814	300
8839	300
8863	300
8864	250
8864	125
8871	200
8876	300
8926	300
8946	300
8964	250
8964	125
8971	400
8987	300

NEGEN DUIZEND

9064	250
9064	125
9071	200
9087	300
9149	300
9161	300
9164	500
9164	125
9171	200
9205	300
9241	300
9255	300
9264	250
9264	125
9271	200
9310	300
9321	300
9334	300
9347	300
9356	300
9364	250
9364	125
9371	200
9371	300
9376	300
9464	250
9464	125
9471	200
9482	300
9500	300
9523	300
9535	300
9538	300
9564	250
9564	125
9571	200
9578	300
9608	300
9625	300
9636	300
9643	300
9664	250
9664	300
9671	200
9694	300
9705	300
9732	300
9764	250
9764	125
9771	200
9777	300
9813	300
9815	300
9840	300
9859	300
9864	250
9864	125
9871	200
9921	300
9927	300
9937	300
9964	250
9964	125
9966	300
9971	400

TIEN DUIZEND

10006	300
10033	300
10060	300
10064	250
10064	125
10071	200
10098	300
10127	300
10141	300
10147	300
10157	300
10164	1000
10164	125
10171	200
10241	300
10264	250
10264	125
10271	200
10291	300
10314	300
10315	300
10334	300
10344	300
10364	250
10364	125
10371	200
10397	300
10417	300
10452	300
10464	250
10464	125
10471	200
10475	300
10517	300
10521	300
10547	300
10552	300
10555	300
10564	250
10564	125
10571	200
10590	300
10620	300
10627	300
10664	250
10664	300
10671	200
10714	300
10726	300
10764	250
10764	125
10771	200
10779	300
10800	300
10864	250
10864	125
10871	200
10896	300
10918	300
10957	300
10964	250
10964	125
10971	400
10979	300
10983	300
10996	300

ELF DUIZEND

11026	300
11030	300
11061	300
11064	250
11064	125
11071	200
11125	300
11164	500
11164	125
11171	200
11187	300
11205	300
11248	300
11264	250
11264	125
11271	200
11313	300
11319	300
11327	300
11360	300
11361	300
11364	250
11364	125
11371	200
11404	300
11419	300
11438	300
11464	250
11464	125
11471	200
11494	300
11497	300
11505	300
11545	300
11564	250
11564	125
11571	200
11572	300
11659	300
11664	250
11664	300
11671	200
11694	300
11731	300
11764	250
11764	125
11768	300
11771	200
11837	300
11859	300
11864	250
11864	125
11866	300
11871	200
11905	300
11918	300
11920	300
11930	300
11941	300
11956	300
11964	250
11964	125
11971	400
11983	300
11985	300

TWAALF DUIZEND

12034	300
12064	250
12064	125
12071	200
12094	300
12116	300
12164	500
12164	125
12171	200
12207	300
12214	300
12264	250
12264	125
12271	200
12276	300
12289	300
12298	300
12318	300
12347	300
12364	250
12364	125
12371	200
12395	300
12420	1000
12438	300
12464	250
12464	125
12471	200
12509	300
12510	300
12562	300
12564	250
12564	125
12571	200
12590	300
12647	300
12663	300
12664	250
12664	300
12671	200
12734	1000
12764	250
12764	125
12771	200
12864	250
12864	125
12871	200
12872	300
12873	300
12882	300
12912	300
12942	300
12964	250
12964	125
12971	400

DERTIEN DUIZEND

13030	300
13064	250
13064	125
13071	200
13110	300
13112	300
13164	500
13164	125
13171	200
13215	300
13217	300
13234	300
13264	250
13264	125
13269	300
13271	200
13274	300
13275	300
13293	300
13363	300
13364	250
13364	125
13371	200
13374	300
13420	300
13421	300
13453	300
13464	250
13464	125
13467	300
13469	300
13471	200
13474	300
13501	300
13511	300
13556	300
13564	250
13564	125
13571	200
13574	300
13580	300
13629	300
13664	250
13664	300
13668	300
13671	200
13689	300
13692	300
13695	300
13697	300
13728	300
13759	300
13764	250
13764	125
13771	200
13774	300
13833	300
13837	300
13860	300
13864	250
13864	125
13871	200
13918	300
13927	300
13964	250
13964	125
13971	400
13986	300

VEERTIEN DUIZEND

14041	300
14049	300
14056	300
14064	250
14064	125
14070	300
14071	200
14075	300
14093	300
14149	300
14164	500
14164	125
14171	200
14185	300
14205	300
14218	300
14220	300
14255	300
14264	250
14264	125
14271	200
14277	300
14292	300
14303	300
14333	300
14364	250
14364	125
14371	200
14371	300
14410	300
14464	250
14464	125
14471	200
14483	300
14486	300
14489	300
14494	300
14564	250
14564	125
14571	200
14621	300
14649	300
14657	300
14664	250
14664	300
14667	300
14671	200
14678	300
14697	1000
14729	300
14738	300
14764	250
14764	125
14765	300
14766	300
14771	200
14787	300
14821	300
14831	300
14858	300
14859	300
14864	250
14864	125
14871	200
14902	300
14919	300
14957	300
14963	300
14964	250
14964	125
14969	300
14971	750

VIJFTIEN DUIZEND

15006	300
15014	300
15020	300
15039	300
15064	250
15064	125
15071	200
15116	300
15136	300
15164	500
15164	125
15171	200
15189	300
15195	300
15237	300
15253	300
15261	300
15264	250
15264	125
15268	300
15271	200
15295	300
15296	300
15301	300
15334	300
15356	300
15358	300
15364	250
15364	125
15371	200
15425	300
15447	300
15464	250
15464	125
15464	300
15471	200
15533	300
15564	250
15564	125
15571	200
15587	300
15599	300
15634	300
15664	250
15664	300
15664	300
15671	200
15744	300
15754	300
15764	250
15764	125
15771	200
15776	300
15816	300
15850	300
15864	250
15864	125
15871	200
15939	300
15964	250
15964	125
15971	400
15999	300

ZESTIEN DUIZEND

16064	250
16064	125
16067	300
16071	200
16072	300
16107	300
16114	300
16149	300
16164	500
16164	125
16171	200
16177	300
16179	300
16183	300
16187	300
16205	300
16229	300
16241	300
16244	300
16261	300
16264	250
16264	125
16271	200
16308	300
16348	300
16364	250
16364	125
16371	200
16445	300
16464	250
16464	125
16471	200
16486	750
16490	300
16535	300
16564	250
16564	125
16571	200
16577	300
16586	300
16622	300
16635	300
16664	250
16664	300
16671	200
16692	300
16716	300
16764	250
16764	125
16764	300
16771	200
16782	300
16805	300
16822	300
16833	300
16851	300
16864	250
16864	125
16871	200
16881	300
16921	300
16957	300
16964	250
16964	125
16971	400

ZEVENTIEN DUIZEND

17047	300
17062	300
17064	250
17064	125
17071	200
17112	300
17164	500
17164	125
17171	200
17176	300
17211	300
17214	300
17240	300
17264	250
17264	125
17271	200
17300	300
17325	300
17364	250
17364	125
17370	300
17371	200
17380	1000
17458	300
17462	300
17464	250
17464	125
17471	200
17479	300
17490	300
17521	300
17529	300
17556	300
17561	300
17564	250
17564	125
17571	200
17599	300
17642	300
17657	300
17662	300
17664	250
17664	300
17671	200
17690	300
17741	300
17764	250
17764	125
17771	200
17831	300
17854	300
17864	250
17864	125
17864	300
17871	200
17872	300
17884	300
17896	300
17964	250
17964	125
17968	300
17971	400
17981	300

ACHTTIEN DUIZEND

18005	300
18019	300
18064	250
18064	125
18071	200
18136	300
18155	300
18164	500
18164	125
18171	200
18184	1000
18264	250
18264	125
18271	200
18271	300
18307	300
18335	300
18364	250
18364	125
18371	200
18418	300
18427	300
18437	300
18464	250
18464	125
18471	200
18474	300
18481	300
18482	300
18493	300
18527	300
18564	250
18564	125
18571	200
18607	300
18612	300
18660	500
18661	500
18662	500

****
3DE PRIJS
****

18663	1250
18664	250
18664	50000
18665	1250

****

18666	500
18667	500
18667	300
18668	500
18669	500
18671	200
18687	300
18761	300
18764	250
18764	125
18771	200
18778	300
18864	250
18864	125
18871	200
18926	300
18942	300
18945	300
18964	250
18964	125
18971	400
18987	300
18999	750

NEGENTIEN DUIZEND

19013	300
19064	250
19064	125
19071	200
19075	300
19103	300
19113	300
19116	300
19164	500
19164	125
19171	200
19182	300
19191	300
19238	300
19245	300
19264	250
19264	125
19271	200
19313	300
19314	300
19326	300
19364	250
19364	125
19371	200
19387	300
19434	300
19436	300
19464	250
19464	125
19471	200
19501	300
19536	300
19538	300
19564	250
19564	125
19571	200
19664	250
19664	300
19671	200
19685	300
19688	300
19745	300
19764	250
19764	125
19771	200
19785	300
19792	300
19803	300
19854	300
19864	250
19864	125
19871	200
19881	300
19889	300
19890	300
19897	300
19925	300
19955	300
19956	300
19957	750
19958	300
19964	250
19964	125
19971	400

TWINTIG DUIZEND

20048	300
20049	300
20064	250
20064	125
20071	200
20086	300
20120	300
20123	300
20134	300
20139	300
20160	1000
20161	1000
20162	1000

****
1STE PRIJS
****

20163	3750
20164	500000
20164	125
20165	3750

****

20166	1000
20167	1000
20168	1000
20169	1000
20171	200
20181	300
20235	300
20264	250
20264	125
20270	300
20271	200
20315	300
20321	300
20328	300
20342	300
20345	300
20350	300
20357	300
20364	250
20364	125
20371	200
20374	300
20401	300
20425	300
20431	300
20445	300
20463	300
20464	250
20464	125
20465	300
20471	200
20500	300
20521	300
20528	300
20564	250
20564	125
20571	200
20592	300
20596	300
20606	300
20632	300
20660	300
20664	250
20664	300
20666	300
20668	300
20671	200
20710	300
20734	300
20764	250
20764	125
20771	200
20773	300
20809	300
20855	300
20864	250
20864	125
20871	200
20878	300
20898	300
20926	300
20942	300
20948	300
20964	250
20964	125
20971	400

EEN EN TWINTIG DUIZEND

21012	300
21020	300
21033	300
21064	250
21064	125
21071	200
21160	300
21164	500
21164	125
21171	200
21177	300
21204	300
21264	250
21264	125
21264	300
21271	200
21315	300
21355	300
21364	250
21364	125
21371	200
21400	300
21442	300
21464	250
21464	125
21464	300
21471	200
21516	300
21527	300
21529	300
21537	300
21547	300
21564	250
21564	125
21571	200
21579	300
21580	300
21625	300
21632	300
21664	250
21664	300
21671	200
21764	250
21764	125
21769	300
21771	200
21790	300
21801	300
21843	300
21850	300
21861	300
21864	250
21864	125
21870	300
21871	200
21936	300
21964	250
21964	125
21971	400
21998	300

TWEE EN TWINTIG DUIZEND

22002	300
22012	300
22039	300
22064	250
22064	125
22071	200
22075	300
22138	300
22139	300
22151	300
22164	500
22164	125
22171	200
22173	300
22179	300
22223	300
22244	300
22249	300
22264	250
22264	125
22271	200
22282	300
22302	300
22303	300
22364	250
22364	125
22367	300
22371	200
22379	300
22428	300
22464	250
22464	125
22471	200
22531	300
22550	300
22555	300
22564	250
22564	125
22571	200
22637	300
22664	250
22664	300
22668	300
22671	200
22732	300
22757	300
22760	300
22764	250
22764	125
22771	200
22797	300
22834	300
22836	300
22864	250
22864	125
22871	200
22900	300
22934	300
22952	300
22960	300
22964	250
22964	125
22971	400
22979	300

DRIE EN TWINTIG DUIZEND

23037	300
23064	250
23064	125
23071	200
23095	300
23128	300
23153	300
23164	500
23164	125
23169	300
23171	200
23239	300
23242	300
23245	300
23253	300
23264	250
23264	125
23271	200
23283	300
23339	300
23342	300
23351	300
23352	300
23364	250
23364	125
23365	750
23371	200
23394	300
23413	300
23420	300
23430	300
23436	300
23442	300
23464	250
23464	125
23469	300
23471	200
23493	300
23497	300
23533	300
23553	300
23564	250
23564	125
23565	300
23571	200
23620	300
23637	300
23664	250
23664	300
23671	200
23710	300
23759	300
23764	250
23764	125
23771	200
23803	300
23834	300
23864	250
23864	125
23871	200
23872	300
23873	300
23931	300
23964	250
23964	125
23971	400

VIER EN TWINTIG DUIZEND

24005	300
24033	1000
24047	300
24049	300
24064	250
24064	125
24071	200
24098	300
24118	300
24126	300
24163	300
24164	500
24164	125
24166	300
24171	200
24182	300
24187	300
24223	300
24227	300
24260	300
24264	250
24264	125
24271	200
24273	300
24283	300
24310	300
24326	300
24336	300
24339	300
24364	250
24364	125
24364	300
24371	200
24406	300
24464	250
24464	125
24464	300
24471	200
24507	300
24537	300
24564	250
24564	125
24571	200
24573	300
24587	750
24602	300
24664	250
24664	300
24671	200
24691	300
24707	300
24712	300
24764	250
24764	125
24769	300
24771	200
24778	300
24784	300
24864	250
24864	125
24871	200
24920	300
24926	300
24936	300
24948	300
24964	250
24964	125

****
2DE PRIJS
****

24970	2000
24971	100000
24972	2000

****

24973	750
24974	750
24975	750
24976	750
24977	750
24978	750
24979	750
24980	300

VIJF EN TWINTIG DUIZEND

25010	300
25012	300
25064	250
25064	125
25071	200
25099	300
25164	500
25164	125
25171	200
25182	300
25188	300
25239	300
25264	250
25264	125
25271	200
25271	300
25279	300
25335	300
25342	300
25354	750
25364	250
25364	125
25371	200
25464	250
25464	125
25471	200
25477	750
25489	300
25524	300
25532	300
25553	300
25564	250
25564	125
25571	200
25596	300
25651	300
25664	250
25664	300
25666	300
25671	200
25733	300
25749	300
25764	250
25764	125
25771	200
25789	300
25805	300
25810	300
25818	300
25864	250
25864	125
25870	300
25871	200
25924	300
25952	300
25964	250
25964	125
25971	400
25984	300
25985	300

ZES EN TWINTIG DUIZEND

26032	300
26064	250
26064	125
26071	200
26108	300
26139	300
26142	300
26164	500
26164	125
26171	200
26197	300
26254	300
26262	300
26264	250
26264	125
26271	200
26274	300
26282	300
26300	300
26362	300
26364	250
26364	125
26371	200
26380	300
26423	750
26438	300
26442	300
26461	300
26464	250
26464	125
26466	300
26471	200
26495	300
26499	300
26519	300
26531	300
26540	300
26564	250
26564	125
26571	200
26606	300
26608	300
26654	300
26664	250
26664	300
26671	200
26698	300
26708	300
26764	250
26764	125
26771	200
26775	300
26820	300
26850	300
26864	250
26864	125
26871	200
26904	300
26911	300
26932	300
26950	300
26964	250
26964	125
26971	400

ZEVEN EN TWINTIG DUIZEND

27015	300
27016	300
27023	300
27028	300
27054	300
27064	250
27064	125
27069	300
27071	200
27071	300
27072	300
27140	300
27141	300
27164	500
27164	125
27171	200
27196	300
27201	300
27208	1000
27221	300
27247	300
27264	250
27264	125
27271	200
27271	300
27284	300
27291	300
27333	300
27347	300
27361	300
27364	250
27364	125
27364	300
27371	200
27389	300
27402	300
27418	300
27464	250
27464	125
27471	200
27471	300
27475	300
27527	300
27532	300
27549	300
27556	300
27564	250
27564	125
27571	200
27635	300
27642	300
27653	300
27664	250
27664	300
27671	200
27704	300
27739	300
27764	250
27764	125
27771	200
27798	300
27813	300
27826	300
27848	300
27852	300
27864	250
27864	125
27871	200
27908	300
27915	300
27916	300
27928	300
27963	300
27964	250
27964	125
27966	300
27971	400
27976	300
27981	300

ACHT EN TWINTIG DUIZEND

28017	300
28060	300
28064	250
28064	125
28071	200
28076	300
28094	300
28124	300
28132	300
28138	300
28164	500
28164	125
28171	200
28174	300
28210	300
28227	300
28243	300
28249	300
28252	300
28264	250
28264	125
28271	200
28310	300
28331	300
28335	300
28346	1000
28351	300
28364	250
28364	125
28371	200
28383	300
28395	300
28418	300
28435	300
28464	250
28464	125
28471	200
28506	300
28508	300
28512	300
28564	250
28564	125
28565	300
28567	300
28571	200
28572	300
28584	300
28602	300
28618	300
28629	300
28659	300
28664	250
28664	500
28664	300
28671	200
28729	300
28749	300
28757	300
28764	250
28764	125
28771	200
28781	300
28831	300
28846	300
28847	300
28864	250
28864	125
28871	200
28905	300
28917	300
28919	300
28953	300
28964	250
28964	125
28971	400

NEGEN EN TWINTIG DUIZEND

29041	300
29064	250
29064	125
29071	200
29073	300
29106	300
29107	300
29117	300
29130	300
29164	500
29164	125
29165	300
29167	300
29171	200
29185	300
29203	300
29211	300
29245	300
29264	250
29264	125
29268	300
29271	200
29290	300
29338	300
29364	250
29364	125
29367	300
29371	200
29445	300
29464	250
29464	125
29465	300
29471	200
29546	300
29564	250
29564	125
29571	200
29587	300
29605	300
29620	300
29622	300
29655	300
29664	250
29664	300
29671	200
29731	300
29764	250
29764	125
29771	200
29827	300
29854	300
29856	300
29864	250
29864	125
29871	200
29887	300
29898	300
29915	300
29957	300
29964	250
29964	125
29971	400
29974	300
29988	300

DERTIG DUIZEND

30039	300
30063	300
30064	250
30064	125
30066	300
30071	200
30116	300
30117	300
30153	300
30164	1000
30164	125
30171	200
30203	300
30214	300
30223	300
30264	250
30264	125
30271	200
30305	300
30355	300
30364	250
30364	125
30371	200
30397	300
30464	250
30464	125
30471	200
30498	300
30524	300
30530	300
30553	300
30557	300
30564	250
30564	125
30571	200
30595	300
30615	300
30664	250
30664	300
30671	200
30679	300
30696	300
30734	300
30756	300
30759	300
30764	250
30764	125
30771	200
30801	300
30804	300
30845	300
30856	300
30864	250
30864	125
30871	200
30878	300
30880	300
30889	300
30897	300
30919	300
30931	300
30935	300
30964	250
30964	125
30971	400
30973	300
30986	300

EEN EN DERTIG DUIZEND

31042	300
31044	300
31057	300
31062	300
31064	250
31064	125
31071	200
31081	300
31086	300
31137	300
31164	500
31164	125
31171	200
31187	300
31188	300
31201	300
31211	300
31220	300
31233	300
31261	1000
31264	250
31264	125
31271	200
31272	300
31282	300
31364	250
31364	125
31371	200
31386	300
31449	300
31464	250
31464	125
31471	200
31477	300
31478	300
31527	300
31530	300
31546	300
31564	250
31564	125
31565	300
31571	200
31581	300
31585	300
31626	300
31632	300
31664	250
31664	300
31671	200
31681	300
31723	300
31727	300
31730	300
31731	300
31761	300
31764	250
31764	125
31771	200
31783	300
31813	300
31822	300
31858	300
31862	300
31864	250
31864	125
31865	300
31871	200
31899	300
31964	250
31964	125
31964	300
31971	400
31997	300

TWEE EN DERTIG DUIZEND

32039	300
32041	300
32042	300
32064	250
32064	125
32068	300
32069	300
32071	200
32077	300
32164	500
32164	125
32171	200
32259	300
32264	250
32264	125
32271	200
32274	300
32280	300
32304	300
32325	300
32364	250
32364	125
32366	300
32371	200
32388	300
32389	300
32422	300
32425	300
32435	300
32445	300
32464	250
32464	125
32471	200
32510	300
32514	300
32561	300
32564	250
32564	125
32569	300
32571	200
32577	300
32609	300
32664	250
32664	300
32671	200
32699	300
32756	300
32760	300
32764	250
32764	125
32771	200
32783	300
32864	250
32864	125
32868	300
32871	200
32886	300
32899	300
32925	300
32961	300
32964	250
32964	125
32971	400
32993	300

DRIE EN DERTIG DUIZEND

33064	250
33064	125
33071	200
33126	300
33156	300
33164	500
33164	125
33171	200
33210	300
33226	300
33264	250
33264	125
33271	200
33271	300
33303	300
33353	300
33364	250
33364	125
33371	200
33381	300
33437	300
33464	250
33464	125
33465	300
33471	200
33471	300
33476	300
33513	300
33564	250
33564	125
33571	200
33593	300
33634	300
33642	300
33664	250
33664	300
33671	200
33752	300
33764	250
33764	125
33771	200
33784	300
33787	300
33815	300
33847	300
33864	250
33864	125
33871	200
33964	250
33964	125
33971	400
33978	300

VIER EN DERTIG DUIZEND

34024	300
34037	300
34045	300
34060	300
34064	250
34064	125
34071	200
34164	500
34164	125
34170	300
34171	200
34180	300
34196	300
34213	300
34220	300
34249	300
34264	250
34264	125
34271	200
34290	300
34364	250
34364	125
34371	200
34377	300
34382	300
34390	300
34403	300
34406	300
34432	300
34443	300
34464	250
34464	125
34471	200
34485	300
34564	250
34564	125
34569	300
34571	200
34589	300
34601	300
34632	300
34640	300
34664	250
34664	300
34671	200
34673	300
34692	300
34699	300
34724	300
34734	300
34747	300
34753	300
34764	250
34764	125
34771	200
34864	250
34864	125
34871	200
34899	300
34950	300
34963	300
34964	250
34964	125
34971	750
34976	300

7de trekking op 11 juni 2026
Waarvan proces-verbaal was opgemaakt en ondertekend door A.Maduro namens de Directeur van de Gaming Control Board, de getuigen en de directeur van de Landsloterij.

Landsloterij

drs. A.P.V Guillermo

Getuigen:
C.Bregita
B.Winklaar

www.landsloterij.org

LANDSLOTERIJ AT'ABO SA!

1ste Prijs

20163	3,750
20164	**500,000**
20165	3,750

2de Prijs

24970	2,000
24971	**100,000**
24972	2,000

3de Prijs

18663	1,250
18664	**50,000**
18665	1,250

Alle prijzen zijn in Caribische guldens.

UREN VAN UITBETALING:
CURAÇAO : 8.00 - 15.00 (maandag t/m vrijdag)
Tel: 462-4088

ARUBA
Oranjestad : 8.00 - 12.00 en 13.30 - 16.30
Tel: (002975) 824784
San Nicolas : 8.30 - 16.00 (maandag t/m vrijdag)
Tel: (002975) 845200

BONAIRE : Maandag tot en met vrijdag
8 tot 11 uur voormiddag
1 tot 3 uur namiddag
Tel: (0717) 7047

ST. MAARTEN: 7.15 - 12.30
Tel: 0017215424536

SABA: s.v.p. bellen
Tel. 0017215228528

ST. EUSTATIUS : 0318-3368, 0318-3088, 0318-4051

LANDSLOTERIJ AT'ABO SA!

Tayer special pa pensionadonan y personanan cu ta cerca di edad di pensioen (60+)

Departamento di Asunto Economico, Comercio y Industria (DEACI), pa medio di su unidad IDEA ta organisa pa di seis biaha e famoso tayer special desaroya pa pensionadonan y personanan cu den futuro cercano lo bay cu pensioen.

E tayer aki ta destina pa esnan cu ta desea pa sigui uza nan experiencia profesional den nan propio negoshi. Y tambe pa esnan cu ta puntra nan mes: “Con mi por cuminsa?”, “Kico mi por haci awor?” of pa empresario cu ya caba tin nan negoshi pero kier sigui desaroya y mantene nan mes na altura di e ultimo desaroyonan.

No laga e oportunidad unico aki pasa! Bin participa den nos tayer y beneficia di hopi informacion practico y relevante.

E topiconan cu ta bay trata durante e dos dianan di tayer ta:
Artificial Intelligence (AI) – E participantenan lo haya oportunidad pa conoce y explora e mundo di AI, y siña con nan por integra e tecnologia aki den nan negoshi.
Motivating & Communicating ‘Across Generations’ – E participantenan lo haya
motivacion y strategianan efectivo pa comunica cu diferente generacionnan manera: Baby Boomers, Generation X, Generation Y (Millennials), Generation Z y, Xennials’.

Detayenan di e evento:
Fecha : 24 y 25 di juni 2026
Orario : 9:00 am - 12:00 pm
Localidad: Cas Veneranda, Wilhelminastraat # 7, Oranjestad
Participacion: Gratis

Solamente personanan cu ta dispuesto pa participa durante tur dos dia di tayer y cu tin 60 aña of mas, por registra nan mes via e siguiente email: j.trim@deaci.aw.
Pa mas informacion por yama IDEA na telefon #: 521-2440 / 521-2439.

Cupo ta limita. Registra na tempo; nos ta warda bo!
E tayer aki ta forma parti di e maneho di Ministerio di Asuntonan Economico pa stimula y fortalece entrepreneurship na Aruba.

Resultado Sorteo
12 juni 2026

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
0226	1359	4721	3505
6201	3553	SUPER5	6767
6027	2194	-	4134

MERDIA

Catochi Sorteo # 5002	8336 / 7437 / 1870
Multi-X	X2
Big 4 Sorteo # 5002	3039
Multi-X	FP
1OFF Sorteo # 3058	2869
Zodiac Sorteo # 5002	3830 Leo
Lucky 3 Sorteo # 1876	435
Multi-X	FP

ANOCHI

Catochi Sorteo # 8871	5156 / 9651 / 8929
Multi-X	X3
Big 4 Sorteo # 7915	2125
Multi-X	FP
1OFF Sorteo # 2620	7841
Zodiac Sorteo # 6674	8417 Geminis
Lucky 3 Sorteo # 1604	061
Multi-X	X3

Lotto 5 — Sorteo # — Joker — Letter

0	x Jackpot	Proximo Jackpot
0	x Match 4+	475.000,-
0	x Match 4	
0	x Afl. 12,00	

Lotto di Dia — 04-14-16-19-21 — Sorteo # 7208

0	x Jackpot	Proximo Jackpot
5	x Match 4	51.000,-
174	x Afl 8,00	

Mini Mega — 11-14-16-24 — Sorteo # 1878 — Mega Ball 08

0	x Jackpot	Proximo Jackpot
1	x match 4	350.000,-
7	x Afl. 500,00	
64	x Afl 50.00	
98	x Afl.15,00	

Mini Mega Mega Plus **Afl. 475.000,-**

Korsou Sorteo # — #VALUE! — Sorteo # 249 — 169099

Segun comunicado di DEACI,

Ta manda invitacion na interesadonan pa participa na HUB Cámara Santo Domingo 2026

Departamento di Asuntonan Economico, Comercio y Industria (DEACI), hunto cu su unidad Exprodesk, e Export Promotion Desk di Aruba, ta invita empresanan, importadornan, distribuidornan y representantenan comercial di Aruba pa participa na HUB Cámara Santo Domingo 2026. E evento aki lo tuma luga dia 9 y 10 di september 2026, na Santo Domingo, Republica Dominicana.

HUB CámaraSanto Domingo 2026 ta un evento multisectorial importante den e region, enfoca riba negoshi, networking, feria comercial y intercambio di conocemento. E evento ta wordo organisa pa ‘Cámara de Comercio y Producción de Santo Domingo’ y ‘ProDominicana’.E evento ta reuni cumpradonan internacional, importadornan, distribuidornan, y representantenan di companianan cu tin interes pa explora oportunidadnan comercial nobo cu companianan Dominicano.
E evento ta ofrece un ambiente bon structura y conveniente pa haci negoshi, establece contactonan nobo, fortalece relacionnan comercial y participa na reunionnan B2B cu empresanan local cu ta pre-cualifica. Durante e evento, participantenan lo por tuma parti na roundtables di negoshi na e feria comercial, e conferencia internacional, actividadnan di networking, y un exhibicion amplio di productonan y servicionan Dominicano.
Como parti di e Hosted Buyer Program, cumpradornan internacional selecciona,lo tin acceso na e siguiente beneficionan:
• Estadia di tres (3) dia y dos (2) anochi na hotel
• Transportacion di y pa aeropuerto y hotel
• Agenda personalisa di reunionnan cu companianan local pre-cualifica
• Reunionnan B2B pa inicia of amplia oportunidadnan di negoshi
• Acceso na e conferencia y sesionnan di conocemento empresarial
• Acceso na e exhibicion comercial di productonan y servicionan local
• Invitacion na e welcome cocktail
• Apoyo di ProDominicana durante y despues di e evento
HUB Cámara Santo Domingo 2026 lo conta cu companianan di diferente sectornan, entre otro:
• Agro
• Agro-industria
• Construccion
• Tecnologia
• Energia
E programa preliminar ta inclui:
Dia 9 di september 2026
• Exhibicion Comercial
• Opening Lunch y Keynote Speech
Dia 10 di september 2026
• Reunionnan B2B
• Exhibicion Comercial
• Conferencia Internacional
• Closing Reception
Pa participa, empresanan interesa mester yena e formulario di registracion cu e informacion solicita. E organisadornan lo revisa e aplicacionnan y lo informa e cumpradornan cu cumpli cu e rekisitonan di e evento tocante nan status di participacion.
Pa registra haci uzo di e linknan aki abou:
Español: https://wkf.ms/4dLvRku
English: https://wkf.ms/4lW08PG
DEACI y Exprodesk ta mira HUB Cámara Santo Domingo 2026 como un oportunidad valioso pa empresanan Arubano por explora proveedornan nobo, identifica colaboracionnan comercial, fortalece relacionnan regional y conecta directamente cu companianan Dominicano den un ambiente bon structura.
Pa mas informacion, participantenan por tuma contacto cu e Embahada di Republica Dominicana na Aruba via e-mail:mosanchez@mirex.gob.do
DEACI y Exprodesk ta invita empresanan interesa pa considera e oportunidad aki como un paso practico pa amplia nan conexionnan comercial den e region y explora oportunidadnan nobo pa crecemento internacional.

BONDIA ARUBA

Cas Di Cultura
Vondellaan 2
Tel: 582-1010

F A D A
Campanastraat 5
Tel: 583-2999
Tel: 583-9610

F A V I
Primavera 233
Tel: 582-5051
Tel: 582-5222

F E P O
Engelandstraat 15
Tel: 583-1016
Tel: 583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
Tel: 588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2
Tel: 583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19
Tel: 588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9
Tel: 582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8
Tel: 588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel: 582-2219
Fax: 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Ave. Milio J Croes 17 B
Tel: 588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
Tel: 582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1
Tel: 582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	**Imsan**
7:00 pm / 10:00 pm	**24 ora**

Botica na warda

Oranjestad: Eagle
Tel. 587 9011

San Nicolas: Centro Medico
Tel.584 5794

Emergencia

Polis Oranjestad	100
Polis San Nicolas	104
Polis Santa Cruz	105
Polis Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulans	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

Botica

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

Utilidad

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

Funeraria

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

TAXI

Aruba Transfer Tour & Taxi C. A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Personal di IMF y Ucrania yega na un acuerdo pa libera $690 miyon

(AFP)—Fondo Monetario Internacional (IMF) a anuncia diabierna cu su personal a yega na un acuerdo cu Ucrania cu lo permiti libera aproximadamente $690 miyon pa e pais, despues di un revision di un programa di prestamo mas amplio.

E acuerdo, cual ainda ta suheto na aprobacion di directiva ehecutivo di IMF, lo aumenta e desembolsonan bao di e acuerdo di financiamento di $8,1 biyon te $2,2 biyon.

“E panorama ta keda excepcionalmente incierto mientras cu e guera ta sigui causa un impacto fuerte riba poblacion y economia,” IMF a bisa, mas cu cuatro aña despues di invasion di Rusia na Ucrania.

E fondo a agrega cu e ultimo acuerdo a ser logra “riba base di un calendario revisa pa reformanan acorda”, entre otro compromiso di politica economico.

“A pesar di e ambiente dificil, e programa ta keda completamente financia danki na apoyo externo continuo na gran escala,” IMF a bisa.
E organisacion a mantene cu e programa di cuatro aña “ta ofrece un punto di referencia pa e programa economico di autoridadnan den momentonan di incertidumbre excepcionalmente halto”.

“A mantene stabilidad macroeconomico ampliamente, a pesar di e guera di Rusia y tambe e efectonan indirecto di e conflicto den Medio Oriente,” Gavin Gray, kende a lidera e equipo di IMF den e combersacionnan cu autoridadnan Ucraniano, a bisa.

Pero Gray a señala cu crecemento di GDP lo baha te entre 1,0 porciento y 1,6 porciento na 2026 pa motibo di e continuacion di e guera di Rusia y e efectonan indirecto di e conflicto entre Merca-Israel y Iran.

Pronostico di tempo

Tempo:
Leve te parcialmente nubia sin awasero significante.
Biento lo ta modera cu de bes en cuando un rafaga hopi duro.

Temperatura max 32°c & min 26°c. Indice di calor 34°c pa 37°c
Solo ta baha: 7:05pm
Solo ta subi: 6:14am

Biento:
Modera te cu fuerte for di oost, forsa 4 te 6 (20 te 50km/ora, 11 te 27 nudo).
De bes en cuando fuerte te cu hopi duro den rafaga, forsa 6 te 8 (40 te 74km/ora, 22 te 40 nudo).

Situacion general di tempo:
Un ola tropical debil den Caribe oriental ta treciendo algo di humedad mientras e ta move pa west den nos region.

Esaki por causa formacion di algun nubia cu awasero durante e periodo di pronostico.

Sinembargo, un area di presion halto riba Atlantico lo mantene un biento fuerte riba nos region y esaki lo trece un tempo generalmente seco y stabiel.

Un concentracion leve te modera di stof di Sahara lo pasa den nos area durante e siguiente dia, reduciendo e visibilidad y treciendo un aire di menos calidad.

Ta urgi personanan cu problema nan respiratorio pa tene cuenta cu esaki.

Condicionnan maritimo/ lama:
Na parti nan protegi di costa: keto, ± 1 pia.

Na parti nan zuid: trankil, 2 pa 3 pia.
Na partinan oost te noordwest: modera te cu bastante bruto cu ola nan di 4 pa 6 pia y pa mañan atardi 6 pa 8 pia.

Aviso/ alerta:
Un aviso pa boto chikito pa partinan oost te cu noordwest di costa ta na vigor. Usuarionan di lama ta ser urgi pa tene cautela cu esaki.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

***"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23***

Nos ta anuncia fayecimento di:

Cornelia M.T. Zichem-Bergen
Cariñosamente conoci como:" Shoné/Nana"
***13-05-1937 †11-06-2026**

Acto di entiero lo wordo anuncia después.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

***SEÑOR ta mi Wardador,
mi n' tin falta di nada;
Salmo: 23:1***

Nos ta anuncia fayecimento di:

Carmita Casimira Rasmijn
"Carmencita"
***04-03-1940 - †11-06-2026**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

***"Bou di alanan di Dios
mi ta sigur"
Abo ku ta biba bou di amparo di Altisimo, ta hospedá den sombra di Dios Omnipotente, bisa Señor:
"Mi refugio, mi forti, mi Dios, den kende mi ta pone mi konfiansa"
Salmo 91:1-2***

Cu dolor na nos curason,
nos ta participa fayecimento di:

Sr. José van der Biezen
Mihor conoci como "Jossy"
***16-10-1936 - †12-06-2026**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

***"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23***

Cu profundo tristesa, pero agradeciendo Dios pa su bida, nos ta anuncia fayesimento di nos ser stima:

STANLEY RAYMOND ILLIDGE
Naci: 22 di Oktober 1944
Fayese: 10 di Juni 2026

Na number di:
Su querida esposa: Rika Filomena Martijn Illidge

Yiu nan:
Magaly Illidge y Larrys Chirinos
Miriam Illidge y Cheyo Valeriano

Manera yiu: Roy "Lord Cachete" Lints

Ser Keri: Etienne Conner

Nieto nan:
Destiny Cotino
Jayden Molina
Zoe Molina

Ruman nan:
† Elise Illidge
Edwin Illidge
† Marge Illidge
† Evelyn Traa
† Veronica De Kraay
† Olinda Illidge
† Bernice Arends
† Beryl Illidge

Ta laga atras cuña y swa nan, subrino y subrina nan, bisinja nan stima, ex-collega nan di BUVO, amistad nan y miembro nan di Grupo di Tennis Eagle Aruba y Colony.
& **Demas famia**: Illidge, Martijn, Brown, Chirinos, Valeriano, Cotino, Molina, Lints, Ladenius, Rempe, Everduim, Brandsma, Traa, Antersijn, De Kraay, Arends, Van Veen, Howell, James, Wells, Ollivierre, Martina, Kock, Warner, Morris, Blijden, Mulrain, Flanders, Gibbs y demas famia na Aruba, Hulanda, Corsow y Sint Maarten.
Ta invita tur amigo, bisiña y conocir pa asisti na e **acto di entiero** cual lo tuma lugar diamars 16 juni 2026 di 2or pa 4or di atardi na Misa Santa Theresita y ta Sali pa Santana Catholico na San Nicolaas.

Oportunidad pa condoleer lo ta dialuna 15 juni 2026 di 7or pa 9or di anochi na Pray Funeral Home na San Nicolaas.
Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no ta risibi bishita di condolencia na cas.

En bes di flor of krans nos lo desea un donashon na Wilhelmina kankerfonds; lo tin un box disponible pa e bunita gesto aki.

Nos ta pidi disculpa si den nos profundo tristesa nos por a lubida di menshona un familiar of amigo.

Gradisimento special
Nos ta expresa nos sincero gradisimento na Dr. S. Kordes y team di Oncologie, Dr. Lunchmun, Dr. Dhiyani Giel y assistente Natasha Tromp pa nan dedicacion y cuido.Tambe nos ta gradisi Team Wilhelmina Kankerfonds, especialmente Debby, Dinaina, Sandra, Inaira, Fita, Soso y Lola, pa nan carinjo y apoyo durante su temporada di cuido.Un palabra di gradisimento especial na caregiver Jeniffer Bernier y Alba pa nan cuido y asistencia

"Señor, duna su alma descanso eterno y laga lus perpetuo sclaresé riba dje."

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

***"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23***

Nos ta anuncia fayecimento di:

Pedro Rafael Kock
Mihor conoci como: "Rafi"
***11-04-1967 - †07-06-2026**

Na nomber di su:

Mayornan:
†Juan y Ivonne Kock-Martijn

Rumannan:
Imelda y Joon
† Juansito
† Buchi
Gladys
Astrid y Amado
Richard y Irena
Erick y Martha
† Isidora y Humphrey
Marcial y Vicky
Evaristo y Jessica
Karina y Emmanuel

Subrino(a)nan:
Zulai, Zulma, Joontje, Giovanni, Eveline, Mereline, Derwin, Jourdainne, Nereyda, Jeniree, Anouschka, †Arcadio, Rauly, Brayen, Leeyen, Margin, Marsheline, Margenine, Marshel, Junaida, Etseree, Isaiah, Arja

Padrino:
†Carlos Kock

Madrino:
Mercedita Dirks
Tanta y omonan, primo y primannan

Demas famia: Kock, Martijn, Brete, Ras, Rosina, Guiterrez, Wiersma, Tromp, Tejeda, Maduro, Koolman, Semeleer, Boezem, Everon, van der Biest, Winklaar, Lacle, Fuentes, Romero, Molina, Matselaar, Bouma, Daal, Paulina, Veeris, Ruiz, Jansen, Bikker, Richardson, Quandus, Dirks, Krozendijk, Zievinger, Kelly, Martinez, Beaumont, Vrolijk, Agunberro,

Ta invita pa e acto di despedida cu lo tuma lugar diasabra 13 di juni 2026 di 9:00 am pa 11:00 am na Aurora Funeral Home.

Cremacion lo tuma lugar den seno di famia.

BONDIA ARUBA

Chauffeur Belga declara culpable di asesinato despues di accidente durante carnaval

AFP)—Un chauffeur Belga a ser declara culpable diabierna di asesinato despues cu el a core den un procesion di carnaval mientras e tabata filmando su mes tras di stuur.

Paolo Falzone, di 38 aña, lo tende su sentencia otro siman tocante e accidente fatal di maart 2022 den ciudad meridional di La Louviere. E ta enfrentando te 30 aña den prison.

Fiscalnan a bisa cu e tragedia a sucede ora cu Falzone, kende anteriormente ya tabatin infraccionnan pa velocidad excesivo y maneho bao di influencia, a core su BMW na 170 kilometro pa ora den un zona cu limite di 50 kilometro den e ciudad.

Nan a bisa cu e tabata bolbiendo cas for di un club nocturno prome cu solo subi diadomingo y cu e no tabata consciente cu participantenan bisti pa un desfile tradicional di carnaval tabata riba caya.

E investigacion a determina cu Falzone tabata grabando un video pa rednan social y no tabata mirando caminda na momento di e accidente.

Seis persona a muri instantaneamente y personal di emergencia a atende cu casi 40 herido cu tabata benta abao riba cien meter leu. Un otro victima a muri despues.

Durante su huicio, Falzone a bisa cu e ta lamenta profundamente su accionnan y cu nunca e tabatin intencion di causa daño.

"Mi ta admiti completamente cu mi a custuma di filma mi mes manehando na velocidadnan halto. Mi a haci esey hopi biaha," el a bisa. "Mi a comporta manera un idiota completo."

Den un movemento poco comun pa un incidente di trafico, un corte di apelacion a duna orden pa e huicio tuma lugar dilanti di un hurado, parcialmente pa motibo di e gran indignacion publico.

E huicio a ser teni den un salon special pa acomoda casi 200 partido civil cu tabata participa den e caso. Entre e demandantenan civil tin personanan cu a keda incapacita pa henter nan bida y famianan di e personanan cu a muri.

Un pasahero cu tabata den e auto na momento di e accidente tambe a ser haya culpable di no brinda ayudo na personanan den peligro, un ofensa cu por resulta den te dos aña d

Vuelo di deportacion di Merca cu Iraninan na caminda pa Republica Centro Africano

(AFP)—Un vuelo di deportacion di Merca tabata caminda pa Republica Centro Africano diabierna, segun abogadonan a confirma na AFP, cu ciudadanonan di Iran, Afganistan, Turkia y Georgia abordo.

E tipo di deportacionnan aki pa "tercer pais", incluyendo personanan cu proteccion legal, a bira un parti regular di e campaña di presidente Donald Trump contra inmigracion.

E aviso oficial di Departamento di Estado di Merca pa Republica Centro Africano, un pais pober y afecta pa violencia, ta bisa: "No bishita Republica Centro Africano pa ningun motibo."

Trump a describi Iran, cu cual Merca actualmente ta den guera, como un "regimen terorista", pero a pesar di esey e ta deportando ciudadanonan cu a huy for di e pais, incluyendo por lo menos dos hende muher Irani, segun nan abogado.

E Iraninan tabatin "withholding of removal" — un status cu ta ofrece menos derecho cu asilo, pero cu den administracionnan anterior tabata considera un victoria den corte di inmigracion.

"Nos ta preocupa cu eventualmente nan lo ser forsa pa bolbe na e paisnan for di cual originalmente nan a huy," manera a pasa repetidamente cu otro deportadonan manda pa Africa, nan abogado Emily Trostle a bisa AFP.

E vuelo a sali for di Alexandria, Louisiana, diahuebs anochi, segun ICE Flight Monitor, afilia cu organisacion Human Rights First.

El a haci un parada programa na Ghana poco despues di 1:00 di atardi GMT diabierna, segun datonan publico di vuelo.

No tabata cla si algun persona lo baha for di e avion na Ghana, of si tur a sigui rumbo pa Republica Centro Africano, Alma David, un abogado Mericano di inmigracion familiar cu e caso, a bisa.

El a bisa cu e personanan cu ta rumbo pa Republica Centro Africano "principalmente ta personanan cu withholding of removal for di diferente pais, incluyendo Iran, Afganistan, Turkia y Georgia".

Ni Departamento di Estado di Merca ni autoridadnan di inmigracion di Ghana a responde inmediatamente na peticionnan pa comentario.

Alegacionnan previo di abuso

Como parti di su campaña, e administracion di Trump a amplia tanto e categoria di personanan cu por ser deporta como e destinacionnan unda nan por ser manda.

Deportado y abogadonan a describi condicionnan insaludable di detencion na Ghana y detencion indefini na Eswatini, entre otro alegacionnan di abuso.

For di Ghana y Guinea Ecuatorial, otro centro Africano pa deportacionnan, algun persona a ser manda back na paisnan unda huesnan Mericano anteriormente a determina cu nan lo enfrenta peligro.

No tabata cla kico lo pasa cu e deportadonan ora nan yega na Republica Centro Africano, den loke ta parce e prome acuerdo entre Bangui y Washington. Merca a firma varios acuerdo poco transparente tocante deportacion na Africa y otro lugar.

Autoridadnan Centro Africano no a responde na un peticion pa comentario.

Administracion di Trump ta argumenta cu ley ta solamente prohibi manda personanan cu "withholding of removal" back na nan pais di origen, y cu p'esey nan por ser manda na cualkier otro pais.

"E personanan aki ta ser saca for di Merca y bandona den un pais unda nan no tin status, ningun conexion y ningun red di apoyo," Trostle a bisa.

Den añanan reciente, un mision di mantenemento di paz di Nacionnan Uni, tropanan di Ruanda y mercenarionan Ruso di grupo Wagner a yuda mehora e situacion di seguridad na Republica Centro Africano.

Pero combatidornan antigobierno y gruponan arma ainda ta presente den gran parti di e pais instabil y rico den mineral.

Siman pasa un demanda legal a ser presenta na Comision Africano pa Derecho Humano y di Pueblonan — e organismo principal di derecho humano di e continente — cu e meta di stop deportacionnan di Merca pa Guinea Ecuatorial, un estado petrolero chikito y autoritario cu a ser usa como punto di transito pa deportadonan Africano.

E demanda tambe ta busca pa stop Guinea Ecuatorial di expulsa e deportadonan posteriormente pa nan paisnan di origen.

EU lo bolbe cuminsa negociacion di miembresia cu Ucrania dialuna

(AFP)—Union Europeo (EU) a anuncia diabierna cu e lo bolbe cuminsa negociacionnan di miembresia cu Ucrania dialuna, despues cu Hungria a kita e veto cu su ex-lider pro-Rusia a impone.

"Tur estado miembro a acorda pa habri e prome grupo di negociacionnan di adhesion cu Ucrania y Moldova," presidente di Conseho Europeo Antonio Costa y presidente di Comision Europeo Ursula von der Leyen a bisa den un publicacion conhunto riba rednan social.

E anuncio a bin despues cu gobierno nobo di Hungria a acepta di kita e veto cu su antecesor a mantene contra Kyiv pa hopi aña.

E veto ey tabata imponi pa ex-prome minister nacionalista Viktor Orban, kende a perde poder den eleccion di april.

"Esaki ta un reconocemento di e determinacion, curashi y trabao duro cu tur dos pais a mustra den promove reformanan, incluso memey di retonan enorme," Costa y von der Leyen a bisa.

"Expansion ta un escogencia strategico," nan a bisa, agregando: "Den un mundo marca pa incertidumbre cada bes mas grandi, un Union Europeo mas grandi ta den interes comun di nos tur."

Negociacionnan pa entrada di Kyiv den EU a habri oficialmente na juni 2024, dunando inicio na un proceso detaya y compleho cu normalmente ta dura añas y cu ta inclui negociacionnan riba tur cos, for di agricultura te estado di derecho.

E paso tabata den gran parti simbolico, cu e intencion di mustra un señal fuerte di apoyo pa Ucrania despues di invasion na gran escala di Rusia na 2022.

Orban, kende su gobierno tabata cerca cu Rusia y ken fuertemente a opone miembresia di Ucrania den EU, a blokia cualkier progreso concreto den e proceso di adhesion.

E prome minister nobo di Hungria, Peter Magyar, a logra un acuerdo cu Kyiv tocante derecho di e minoria etnico Hungaro na Ucrania, un asunto cu durante hopi tempo tabata creando tension entre e dos paisnan bisiña. Pero Magyar a bisa cu Hungria no ta na fabor di un procedemento acelera pa Ucrania drenta e Union Europeo di 27 miembro.

E tambe a bisa cu e pais lo tene un referendum tocante miembresia di Ucrania si e pais "logra cera tur 33 capitulo di adhesion den e proximo 10 te 15 aña".

Negociacionnan lo cuminsa dialuna cu apertura di e seccion di "fundeshi " di e proceso, segun e declaracion di e dos lidernan Europeo.

Esaki ta cubri principionan basico manera estado di derecho, cu cual tur dos pais candidato lo mester cumpli.

Hunta militar di Burkina Faso ta suspende casi 1.200 NGO den dos luna

(AFP)—Burkina Faso, cu ta goberna pa un hunta militar, a suspende 245 asociacion mas, aumentando e cantidad di organisacionnan suspendi of elimina desde mey april te mas cu 1.170, segun un decreto ministerial cu AFP a mira diabierna.

Hefe di e hunta, Ibrahim Traore, a impulsa politicanan cu e meta declara di reconkista soberania nacional desde cu el a tuma poder den un golpi di estado na september 2022.

E capitan di 38 aña, kende recientemente a bisa pueblo di e nacion Africano pa "lubida" di democracia, ta bisa cu e ta liderando un "revolucion popular progresivo".

E 245 asociacion, cu a ser suspendi diahuebs pa no renoba nan organonan di direccion, ta cubri areanan manera desaroyo socioeconomico, cultura, religion, salud, educacion y asuntonan di hende muher y genero.

Desde mey april, e hunta a suspende 1.056 asociacion pa e mesun motibo y a elimina un otro 118.

Un ley di juli 2025 ta afirma libertad di asociacion, pero ta stipula cu esey ta suheto na obligacionnan estricto di declaracion, supervision administrativo y cumplimento legal.

Hunta militar di Burkina Faso a lucha pa controla violencia di gruponan yihadista afilia cu Al-Qaeda y Estado Islamico, cu a causa miles di morto durante e ultimo decada.

NGOnan internacional y asociacionnan cu ta ricibi financiamento for di exterior hopi biaha ta ser acusa di spionahe of colaboracion cu yihadistanan.
Human Rights Watch a bisa

na april cu e ley ta permitiendo e hunta aumenta represion contra sociedad civil.

Musulman a ser suspendi pa tres luna, dos siman despues cu autoridadnan a cera un moskee grandi y a aresta un imam cu a critica un ley tocante libertad religioso.

Polis na California ta tira y herida colega durante 'horseplay', segun hefe di polis

(AFP)—Un polis na California a tira y herida un colega mientras cu e dos oficialnan tabata tentando otro cu armanan carga, segun nan hefe.

E incidente, cual a tuma lugar na september 2025, a ser captura riba video di dashcam publica pa polis di Pasadena diahuebs.

E video ta mustra un oficial sacando su arma di servicio y apunt'e directamente riba un patruya cu tabata yegando y a stop den un garashi subteraneo. Despues cu e oficial sonriente a warda e arma atrobe, e dashcam a move y un nubia di stof tabata visible ora cu e oficial diripiente a gara schouder, aparentemente despues di ser impacta.

Hefe di Polis di Pasadena, Gene Harris, a bisa cu e tiro a ser haci pa e chauffeur di e patruya, kende Los Angeles Times a identifica como oficial Roy Alatorre. E oficial herida ya a recupera.

"E tiramento a resulta for di oficialnan participando den horseplay insigur y contra reglamento cu armanan carga," Harris a bisa den un video publica hunto cu e grabacion di dashcam.

"Durante e interaccion aki, e arma di e oficial cu tabata coriendo auto a tira, kibrando su windshield y el a dal e schouder robes di e oficial cu tabata para pafor."

Harris a bisa cu investigacionnan criminal den e caso ainda ta pendiente, pero cu medidanan disciplinario ya a ser tuma.

"Horseplay y/of falta di cumpli cu reglanan di seguridad y normanan di conducta profesional no lo ser tolera," Harris a bisa.

"E conducta lamentable aki no ta consistente cu e expectativanan y compromiso di servicio di e departamento."

Polis na Merca regularmente ta arma y hopi biaha ta saca nan armanan durante trabao.

FELIZ DIA DI TATA
CUMPRA Y BO TIN CHENS PA GANA

1e PREMIO
65" Samsung QLED 4K TV

2e PREMIO
Gas BBQ + Cooler Jug y un Caha di Chill

3e PREMIO
Cooler Jug y un Caha di Chill

SAMSUNG 65" QLED

CUMPRA AWO
Avenida Milio Croes 41
(+297) 280 0222

electro

Trump ta critica Iran su version di acuerdo

(AFP)—Presidente di Merca, Donald Trump, a acusa Iran diabierna di gaña tocante contenido di un acuerdo proponi pa pone fin na e guera, mientras Cas Blanco a insisti cu Teheran lo desmantela su programa nuclear.

Tur dos banda a publica relato hopi diferente tocante e acuerdo proponi, cu Teheran insistiendo riba su derecho pa enrikece uranio y mantene control riba Estrecho di Hormuz.

Pero Trump a nenga cu e condicionnan di e acuerdo ta faborece Iran.

“E condicionnan cu Iran a filtra na Fake News no tin NADA di haber cu e condicionnan cu a ser acorda, por escrito,” Trump a bisa den un publicacion riba su red social Truth Social.

“Loke nan a bisa, incluyendo nan declaracion debil y patetico di tin un acuerdo, no tin ningun relacion cu berdad. Hendenan hopi deshonesto pa negocia cune,” Trump a agrega.

Trump a sugeri cu un acuerdo ainda ta posible mientras el a comparti atrobe un declaracion di minister di Relacion Exterior di Iran, Abbas Araghchi, ken a bisa cu un acuerdo “nunca tabata asina cerca”.

Un oficial halto di e administracion di Trump a insisti cu Iraninan a acepta cinco punto clave.

“Esaki ta loke nan a acorda. Esaki ta un acuerdo basa riba resultado,” e oficial a bisa AFP bao condicion di anonimidad.

Segun e oficial, material nuclear di Iran lo ser destrui y retira, y su programa nuclear lo ser desmantela.

E oficial a agrega cu fondo congela di Iran no lo ser libera te ora cu e pais cumpli cu e condicionnan; cu Estrecho di Hormuz lo keda habri; y cu Iran no lo financia gruponan terorista.

Vice presidente di Merca, JD Vance, tambe a nenga cu Iran lo beneficia financieramente di e acuerdo.

“E Iraninan no ta ricibiendo placa efectivo, y ningun fondo lo ser libera simplemente pa firma un acuerdo of participa den un reunion,” Vance a bisa. E tabata lider di un mision fracasa na Pakistan na april pa logra yega na un acuerdo.

“Si Republica Islamico di Iran cumpli cu su obligacionnan, beneficio economico lo yega na nan y pa henter e region.”

E aspecto financiero di e acuerdo ta crucial pa Trump, kende repetidamente a haci e afirmacion falso cu expresidente Barack Obama a manda un avion yen di placa pa Iran como parti di un acuerdo nuclear anterior. En realidad, e placa tabata fondo di Iran cu Washington anteriormente a congela.

Agencia oficial di noticia IRNA di Iran a bisa cu kita material nuclear enrikeci di Iran ni sikiera tabata riba mesa di negociacion, mientras cu e pais lo insisti riba maneho di trafico maritimo den Estrecho di Hormuz.

E conflicto tocante e contenido di e acuerdo ta surgiendo mientras tur dos banda ta purba mustra cu nan a sali cu bentaha despues di e guera cu Merca y Israel a lansa contra Iran riba 28 di februari.

Senador Republicano Lindsey Graham, un aliado di Trump y critico fuerte di Iran, a bisa riba X cu e tabata “hopi contento di tende” cu Trump a nenga e reportahenan Irani “pasobra e acuerdo manera Iran a describie lo tabata terible.”

Trump a bisa diahuebs cu tur dos banda a yega na un “gran acuerdo” cu lo ser firma na Europa posiblemente e weekend ki caba. Teheran, sinembargo, a bisa cu nada a ser finalisa ainda.

E presidente Mericano a anuncia hopi biaha cu un acuerdo di paz cu Iran tabata inminente, pero sin resultado. CNN a calcula cu Trump a haci e afirmacion ey por lo menos 39 biaha desde 23 di maart.

Despues di un acuerdo fragil pa stop combate riba 7 di april, Trump a bisa AFP cu Merca a logra un “victoria total y completo”, pero enfrentamentonan sporadico a continua desde e momento ey y un acuerdo definitivo ainda no a ser logra.

ARUBA VANDAAG®

ZATERDAG 13 JUNI 2026 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Personeelstekorten zetten recherchecapaciteit onder druk

Pagina 2

Raad van State ziet solide basis voor HOFA, maar vraagt aanpassingen

Pagina 3

Regering veroordeelt illegale ontbossing in Rooi Santo en sluit bouwproject uit

Pagina 4

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redactie
noticia@bondia.com
Pilar Flores (Hoofdredacteur)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Sales
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Advertenties/ Kunstontwerp
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Digitaal
Juan Luis Pinto

Administratie
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distributie
Jenny Kelly

incasso
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hoofd)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hoofd)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Samenwerking
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Aansluiting
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

Directie
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

ARUBA VANDAAG is een krant geschreven en gedrukt op Aruba en is verkrijgbaar op zaterdag. Geen enkele inhoud mag worden gereproduceerd zonder toestemming van de uitgever.

Personeelstekorten zetten recherchecapaciteit onder druk

De aanhoudende personeelstekorten binnen de Landsrecherche hebben een bredere discussie op gang gebracht over de capaciteit van de justitieketen op Aruba. Wat begon als een protestactie van medewerkers van de Landsrecherche tegen de hoge werkdruk, heeft inmiddels geleid tot reacties van zowel minister van Justitie Arthur Dowers als korpschef Ramon Arnhem. Beiden erkennen dat de problemen reëel zijn, maar benadrukken tegelijkertijd dat structurele oplossingen noodzakelijk zijn om de situatie duurzaam te verbeteren.

De onvrede binnen de Landsrecherche kwam recent naar buiten toen medewerkers aandacht vroegen voor de groeiende werkdruk en de beperkte bezetting van de dienst. Volgens de betrokken rechercheurs wordt het steeds moeilijker om onderzoeken tijdig af te handelen, terwijl tegelijkertijd nieuwe zaken blijven binnenkomen. De situatie heeft volgens hen geleid tot een toenemende druk op het personeel.

Minister van Justitie Arthur Dowers bracht naar aanleiding van de zorgen een bezoek aan de Recherche in Wayaca, waar hij gesprekken voerde met medewerkers over de personele uitdagingen waarmee de dienst wordt geconfronteerd. Volgens de minister is het tekort niet van recente datum, maar het gevolg van ontwikkelingen die zich over meerdere jaren hebben opgebouwd. Verschillende ervaren rechercheurs zijn met pensioen gegaan of hebben promotie gemaakt binnen het Korps Politie Aruba (KPA), terwijl gedurende een lange periode nauwelijks nieuwe politieagenten werden opgeleid. Hierdoor is het aantal beschikbare rechercheurs geleidelijk afgenomen.

Volgens Dowers beschikt het korps wel over medewerkers die in de toekomst kunnen doorstromen naar onderzoeksfuncties. De minister verklaarde dat hij de leiding van het korps reeds heeft opgedragen ervoor te zorgen dat voldoende recherchecapaciteit beschikbaar blijft om de toenemende hoeveelheid zaken te kunnen behandelen. Daarbij benadrukte hij dat de problematiek zijn volledige aandacht heeft en dat actief wordt gewerkt aan oplossingen.

De minister reageerde tevens op eerdere opmerkingen van het Openbaar Ministerie, waarin werd gewezen op de gevolgen van budgettaire beperkingen voor de capaciteit van de Landsrecherche. Volgens Dowers zijn de bezuinigingen die de afgelopen periode werden doorgevoerd uitsluitend toegepast op de categorie goederen en diensten en niet op personeelskosten. Integendeel, hij wees erop dat tijdens zijn eerste jaar als minister opnieuw aspiranten werden geworven voor de politieopleiding en dat in 2026 opnieuw een lichting kandidaten is aangenomen voor zowel het Korps Politie Aruba als het Korrektie Instituut Aruba (KIA).

Korpschef Ramon Arnhem deelt de analyse dat de problemen niet uitsluitend bij de Landsrecherche liggen. Volgens hem is er sprake van een structureel capaciteitsprobleem dat vrijwel alle gespecialiseerde afdelingen binnen het korps raakt. Tijdens een persconferentie erkende hij de frustratie onder medewerkers en gaf hij aan begrip te hebben voor de signalen die vanuit de Landsrecherche worden afgegeven. Tegelijkertijd waarschuwde hij dat het probleem niet kan worden opgelost door simpelweg personeel van de ene afdeling naar de andere over te plaatsen.

Volgens Arnhem leidt een dergelijke aanpak slechts tot nieuwe tekorten elders binnen de organisatie. Wanneer ervaren medewerkers uit een afdeling worden weggehaald om een andere afdeling te versterken, ontstaan daar opnieuw operationele problemen. Daardoor verschuift het tekort slechts van de ene plek naar de andere zonder dat de onderliggende oorzaak wordt aangepakt. De korpschef wijst erop dat de huidige situatie het resultaat is van ongeveer acht jaar waarin onvoldoende nieuwe politieagenten instroomden, terwijl tegelijkertijd ervaren krachten de organisatie verlieten door pensionering of andere carrièrestappen. Het tekort is daardoor geleidelijk gegroeid en heeft zich inmiddels ontwikkeld tot een structureel probleem. Volgens Arnhem kan een dergelijke situatie niet binnen enkele maanden worden opgelost.

Om het tekort terug te dringen wordt volgens hem momenteel maximaal gebruikgemaakt van de beschikbare opleidingscapaciteit. De politieacademie draait naar eigen zeggen op volle capaciteit met ongeveer twee opleidingsklassen per jaar. Hoewel de eerste resultaten van deze inspanningen zichtbaar worden, benadrukt Arnhem dat het tijd kost voordat nieuwe agenten hun opleiding afronden en voldoende ervaring hebben opgebouwd om zelfstandig operationele taken uit te voeren.

Een bijkomend probleem is de hoge werkdruk waaronder veel medewerkers momenteel functioneren. Tijdens de persconferentie werd melding gemaakt van situaties waarin politiefunctionarissen werkdagen van meer dan zestien uur maken. Arnhem erkende dat de belasting voor veel medewerkers bijzonder zwaar is geworden en sprak zijn waardering uit voor de inzet van het personeel dat ondanks de omstandigheden blijft zorgen voor veiligheid en openbare orde.

Volgens de korpschef beperkt het capaciteitsprobleem zich bovendien niet tot de politieorganisatie alleen. Ook andere onderdelen van de justitieketen, waaronder het Openbaar Ministerie en verschillende ondersteunende instanties, hebben te maken met vergelijkbare uitdagingen. Hierdoor ontstaat druk op het volledige systeem van opsporing, vervolging en rechtshandhaving.

Tegen deze achtergrond wordt gezocht naar alternatieve manieren om de capaciteit sneller uit te breiden. Een van de ideeën die momenteel wordt onderzocht, is de ontwikkeling van een speciaal opleidingsprogramma voor toekomstige rechercheurs. In het huidige systeem moeten kandidaten eerst de volledige politieopleiding afronden voordat zij kunnen doorstromen naar gespecialiseerde onderzoeksfuncties. Arnhem suggereerde dat een afzonderlijk opleidingstraject voor rechercheurs mogelijk kan bijdragen aan een snellere versterking van de onderzoeksdiensten.

Ook de vraag of Aruba personeel uit Nederland zou moeten aantrekken om tijdelijke tekorten op te vangen, kwam tijdens de discussie aan bod. Arnhem gaf echter aan dat zijn voorkeur uitgaat naar het ontwikkelen van lokaal talent. Volgens hem bestaat er voldoende belangstelling onder Arubanen voor een loopbaan binnen de politie en overtreft het aantal sollicitanten vaak het aantal beschikbare opleidingsplaatsen. Hij ziet daarom meer potentieel in het verder investeren in lokale opleidingen dan in het structureel aantrekken van personeel van buiten het eiland.

Ondanks de huidige problemen benadrukken zowel de minister als de korpschef dat zij vertrouwen hebben in de maatregelen die inmiddels in gang zijn gezet. Extra rekrutering, uitbreiding van opleidingen en betere samenwerking tussen de verschillende onderdelen van de justitieketen moeten op termijn leiden tot een versterking van de capaciteit.

Voor de medewerkers van de Landsrecherche betekent dat echter niet dat de problemen onmiddellijk zullen verdwijnen. Het opleiden van nieuwe rechercheurs kost tijd, terwijl de bestaande werkdruk voorlopig hoog blijft. Tegelijkertijd heeft de recente discussie duidelijk gemaakt dat de uitdagingen binnen de Landsrecherche niet los kunnen worden gezien van bredere ontwikkelingen binnen de politieorganisatie en de justitiële keten als geheel.

De situatie heeft daarmee een belangrijk debat geopend over de toekomst van de rechtshandhaving op Aruba. De centrale vraag is niet alleen hoe de huidige tekorten kunnen worden opgevangen, maar vooral hoe de politie en de justitiële instellingen voldoende capaciteit kunnen opbouwen om ook in de toekomst effectief te blijven functioneren. Zowel de regering als de korpsleiding lijken het erover eens dat daarvoor structurele investeringen en een langetermijnvisie noodzakelijk zijn.

Raad van State ziet solide basis voor HOFA, maar vraagt aanpassingen

De Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk heeft zich in grote lijnen positief uitgesproken over het voorstel voor de Rijkswet Houdbare Overheidsfinanciën Aruba (HOFA), maar adviseert wel verschillende verduidelijkingen en aanpassingen voordat de wetgeving verdergaat in het wetgevingsproces.

Het voorstel vloeit voort uit het Bestuursakkoord dat Aruba en Nederland in juni 2024 hebben ondertekend. Het doel is om het huidige tijdelijke financiële toezicht te vervangen door een nieuw systeem dat bestaat uit een consensusrijkswet en een afzonderlijke Arubaanse landsverordening.

Volgens de Raad van State biedt de voorgestelde wet een solide basis voor samenwerking tussen Aruba en Nederland op het gebied van het beheer van de openbare financiën. Tegelijkertijd uit de Raad zorgen over verschillende onderdelen van het voorstel en vraagt zij om meer duidelijkheid over de autonomie van Aruba, publiek-private samenwerkingen, herfinancieringsregelingen en de werking van het financiële toezichtskader.

Een nieuw financieel kader

De voorgestelde wet moet een langetermijnstructuur creëren die de houdbaarheid van de Arubaanse overheidsfinanciën waarborgt, terwijl tegelijkertijd wordt erkend dat Koninkrijkstoezicht uiteindelijk tijdelijk moet zijn.

Volgens het voorstel blijft het financieel toezicht plaatsvinden via het College Aruba financieel toezicht (CAft), terwijl Aruba verplicht wordt te voldoen aan een reeks financiële, bestuurlijke en institutionele normen.

Daarnaast bevat de wet een traject waarlangs Aruba uiteindelijk uit het Koninkrijkstoezicht kan treden zodra gedurende een langere periode aan bepaalde voorwaarden is voldaan.

De Raad van State merkt op dat het voorstel nauw samenhangt met een afzonderlijke Arubaanse wet, de Landsverordening houdbare overheidsfinanciën Aruba (Lwho). Terwijl de Rijkswet het algemene kader en de uitgangspunten vastlegt, bevat de landsverordening de concrete financiële doelstellingen die Aruba moet behalen, waaronder normen voor de staatsschuld, begrotingssaldo's en reservevorming.

Volgens de Raad zijn beide wetten onlosmakelijk met elkaar verbonden en moeten zij gezamenlijk functioneren om het doel van duurzame overheidsfinanciën te bereiken.

Erkenning van financiële vooruitgang Aruba

Een van de opvallende observaties van de Raad van State is de erkenning van de aanzienlijke verbetering van Aruba's financiële positie in de afgelopen jaren.

De Raad wijst erop dat de Arubaanse schuldquote inmiddels lager ligt dan vóór de Covid-19-pandemie en op weg is naar het laagste niveau sinds 2011. Volgens de in het advies aangehaalde cijfers bedroeg de staatsschuld eind maart 2026 ongeveer 61 procent van het bruto binnenlands product (bbp).

Daarnaast constateert de Raad dat Aruba de nominale schuld heeft verminderd door aflossingen en in recente jaren begrotingsoverschotten heeft gerealiseerd.

Tegelijkertijd blijft de Raad wijzen op aandachtspunten. Daarbij wordt verwezen naar zorgen van het CAft over de kwaliteit van financiële rapportages, het relatief lage niveau van publieke investeringen en het beperkte inzicht in de bredere collectieve publieke sector.

Om die redenen acht de Raad een kader dat de fiscale duurzaamheid op lange termijn bevordert noodzakelijk.

Bescherming van de autonomie van Aruba

Een belangrijk deel van het advies richt zich op de verhouding tussen de Rijkswet en de constitutionele autonomie van Aruba.

In het wetsvoorstel is opgenomen dat de Arubaanse regering geen wijzigingen mag indienen of goedkeuren aan de landsverordening die de houdbare overheidsfinanciën regelt zonder voorafgaande goedkeuring van de Rijksministerraad (RMR).

De Raad van State begrijpt de gedachte achter deze bepaling. Omdat de financiële normen uit de landsverordening een essentieel onderdeel vormen van de afspraken tussen Aruba en Nederland, zouden eenzijdige wijzigingen de doelstellingen van de Rijkswet kunnen ondermijnen.

Tegelijkertijd benadrukt de Raad dat de openbare financiën van Aruba volgens het Statuut een autonome landsaangelegenheid blijven.

Daarom adviseert de Raad om de goedkeuringsplicht te beperken tot bepalingen die rechtstreeks betrekking hebben op de financiële doelstellingen, zoals schuldnormen en begrotingsregels. Volgens de Raad mogen beperkingen op de wetgevende vrijheid van Aruba niet verder gaan dan strikt noodzakelijk.

Met andere woorden: de Raad accepteert het principe van gezamenlijk toezicht op overeengekomen financiële doelstellingen, maar vindt dat de autonomie van Aruba zoveel mogelijk moet worden gerespecteerd.

Vragen over publiek-private samenwerkingen

Een ander punt waarvoor verduidelijking wordt gevraagd betreft publiek-private samenwerkingen (PPP's) en hun invloed op de Arubaanse staatsschuld.

Volgens het voorstel worden bepaalde verplichtingen uit PPP-projecten gedurende de eerste drie begrotingsjaren tijdelijk buiten beschouwing gelaten bij de financiële normen waaraan Aruba moet voldoen. Gedurende die periode gelden de normen uitsluitend voor de centrale overheid. Vanaf het vierde begrotingsjaar worden de normen opnieuw toegepast op de gehele collectieve publieke sector.

Volgens de Raad van State wordt echter onvoldoende uitgelegd welke projecten precies als PPP kwalificeren en hoe groot de financiële verplichtingen daarvan zijn ten opzichte van de totale schuldpositie van Aruba.

De Raad vraagt daarom om aanvullende informatie over de betrokken projecten en hun verwachte financiële impact. Dergelijke verplichtingen kunnen immers aanzienlijke langetermijnverplichtingen met zich meebrengen die de houdbaarheid van de overheidsfinanciën beïnvloeden.

Rol van het CAft en toegang tot voordelen

Het voorgestelde kader introduceert ook een systeem waarbij Aruba toegang kan krijgen tot bepaalde voordelen wanneer aan vooraf vastgestelde financiële doelstellingen wordt voldaan.

Die voordelen omvatten onder meer toegang tot financiering via Nederland tegen gunstige rentetarieven en een lichter toezichtregime met minder toezichtseisen.

Daarnaast bevat het voorstel een mogelijkheid voor Aruba om uiteindelijk de intrekking van de Rijkswet te verzoeken nadat gedurende ten minste drie opeenvolgende jaren aan alle voorwaarden is voldaan.

Het CAft krijgt de taak om jaarlijks te beoordelen of Aruba voldoet aan de gestelde normen. Op basis daarvan beslist de Rijksministerraad of Aruba in aanmerking komt voor gunstige leningen, een lichter toezichtregime of uiteindelijk beëindiging van de Rijkswet.

De Raad van State merkt echter op dat de toelichting onvoldoende duidelijk maakt hoe deze besluiten precies worden genomen. Volgens de Raad lijkt de bedoeling te zijn dat Aruba automatisch recht krijgt op deze voordelen zodra het CAft vaststelt dat aan de voorwaarden is voldaan.

Om onduidelijkheid te voorkomen adviseert de Raad om dit expliciet in de toelichting op te nemen.

Herfinanciering van buitenlandse schuld

Een van de belangrijkste stimulansen binnen het voorstel is de bereidheid van Nederland om een deel van de buitenlandse schuld van Aruba te herfinancieren wanneer deze afloopt.

Hoewel de Raad van State dit principe ondersteunt, wordt erop gewezen dat noch de wet, noch de toelichting duidelijk maakt welke leningen hiervoor in aanmerking komen en hoeveel schuld uiteindelijk kan worden geherfinancierd.

Volgens de Raad leidt dit tot onzekerheid voor zowel Aruba als Nederland. Aruba weet daardoor niet precies op hoeveel financiële ondersteuning kan worden gerekend, terwijl Nederland de financiële gevolgen van de regeling moeilijk kan inschatten.

De Raad vraagt daarom om verdere verduidelijking van de omvang van deze herfinancieringsverplichting.

Documentbeheer

Ook de bepalingen over archivering en documentbeheer door het CAft werden door de Raad beoordeeld.

Het wetsvoorstel verplicht het CAft om passende maatregelen te nemen zodat documenten toegankelijk blijven en zorgvuldig worden bewaard. Hoewel de Raad dit doel onderschrijft, wordt erop gewezen dat onvoldoende duidelijk is hoe de verantwoordelijkheden voor documentbeheer precies worden georganiseerd binnen het nieuwe systeem.

Bestaande regelgeving bevat al bepalingen over archivering door het CAft, maar het is volgens de Raad niet volledig duidelijk hoe deze zich zullen verhouden tot de nieuwe wet zodra HOFA in werking treedt.

De Raad adviseert daarom aanvullende toelichting over archivering en langdurige toegankelijkheid van documenten.

Brede steun met aanbevelingen

Over het algemeen steunt de Raad van State het wetsvoorstel en plaatst zij geen vraagtekens bij het centrale doel ervan: het waarborgen van houdbare overheidsfinanciën voor Aruba.

De Raad erkent de intensieve samenwerking tussen Aruba en Nederland tijdens de voorbereiding van het voorstel en beschouwt een consensusrijkswet als een passend instrument om een onderwerp te regelen dat formeel binnen de autonome sfeer van Aruba valt.

Tegelijkertijd benadrukt de Raad herhaaldelijk dat financieel toezicht in balans moet blijven met respect voor de constitutionele autonomie van Aruba.

De aanbevelingen richten zich daarom vooral op het vergroten van de juridische duidelijkheid, het versterken van de transparantie en het waarborgen van een voorspelbare uitvoering van het nieuwe kader.

De Raad van State concludeert dat zowel de memorie van toelichting als, waar nodig, het wetsvoorstel zelf moeten worden aangepast voordat het voorstel wordt aangeboden aan de Tweede Kamer en de parlementen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Het advies van de Raad van State betekent geen afwijzing van HOFA. Integendeel, het vormt een uitgebreide beoordeling die bedoeld is om de wetgeving verder te verfijnen en ervoor te zorgen dat het nieuwe financiële kader zowel effectief als constitutioneel evenwichtig is, terwijl Aruba en Nederland een nieuwe fase in hun financiële relatie ingaan.

ARUBA VANDAAG

De samenwerking binnen het koninkrijk...*Gaat om veel meer dan geld...*

De interventie van Nederland/het Koninkrijk in onze overheidsfinanciën domineert de hele sfeer en neemt de aandacht weg van andere thema's waar we ook de verplichting tot samenwerken hebben. En niet omdat we niet anders zouden kunnen dan de verplichting te erkennen, maar vooral omdat we gehouden zijn onze eigen zaken zo te behartigen dat het optimaal in het voordeel van onze burgers is. Het is dus belangrijk de minder aangename sfeer binnen het Koninkrijk vanwege het financieel toezicht niet door te laten spelen in andere aangelegenheden.

Mede vanwege de interventie van Nederlandse zijde in onze financiële zaken kan geconstateerd worden dat de samenwerking tussen de partners in het Koninkrijk enigszins moeizaam en gedwongen overkomt en niet allereerst een zaak van wederzijds belang lijkt. Het gaat er niet om dit te betreuren en vervolgens de boel dan maar zo te laten. We hebben de verplichting serieus te analyseren wat elke samenwerking kan opleveren, ongeacht om welk terrein het gaat. Een van die vormen van samenwerking is uitgebreid behandeld in een artikel in onze editie van donderdag 11 juni, waarin verslag werd gedaan van de Nederlandse pogingen om de criminaliteit, vooral onder jongeren, die op de eilanden het beginpunt kent om daarna over te gaan naar Nederland, aan te pakken. Wanneer men het heeft over het bestrijden van "grensoverschrijdende criminaliteit" moet men niet alleen denken aan de criminaliteit tussen ons land en de regio, met bepaalde gevolgen voor ons, maar ook aan de criminaliteit die bij ons begint en dan 'verhuist' zoals in dit geval naar Nederland. Ook het omgekeerde is het geval.

Het thema is niet nieuw, criminaliteit reist net zoveel als de handelswaar zelf, maar is in de laatste decennia een echt groot probleem geworden. Er hebben zich ettelijke gevallen voorgedaan van grote misdrijven die wezen op de innige criminele samenwerking tussen de eilanden en Nederland, maar er heerste lang de gedachte dat dit vooral Curaçao betrof en niet ons eiland. Ondanks de realiteit van een grotere migrerende bevolking richting Nederland vanuit het zustereiland in vergelijking met Aruba, waren de banden van georganiseerde criminaliteit tussen Aruba en Nederland wel degelijk aanwezig. En het is nu tijd om die realiteit onder ogen te zien. En dit niet uitsluitend omdat dit in Nederland manifest is geworden, met de verontrusting aan die kant tot gevolg, maar in de eerste plaats omdat wij de verplichting hebben de criminaliteit tot een minimum te beperken, waarbij we onze jeugd een veilige omgeving moeten kunnen bieden waarin het risico van het vervallen tot criminaliteit minimaal wordt gehouden.

Dit is niet alleen een kwestie van samenwerken binnen een bepaald project of programma op koninkrijksniveau. Het betreft ook de plicht tot het vernieuwen en herinrichten van de sociale zorg die we zelf financieren en uitvoeren. Is die zorg wel effectief en efficiënt? Kan men meer doen of kan men doelen en werkwijzen aanpassen om betere resultaten te bereiken? We zijn er niet zo zeker van dat men al het noodzakelijke doet.

We kunnen ons herinneren dat enige jaren geleden een project in de gevangenis (KIA) draaide waarin vooral jongere gevangenen voorbereid werden op hun vrijlating, met inbegrip van een soort voortraject voor latere vervolgopleidingen. Het programma werd van de ene op de andere dag stopgezet, zonder enige uitleg. En daarna, wat kregen we eigenlijk? Na de gewelddadige dood van twee onschuldige kinderen door nota bene degenen die hen hadden moeten beschermen kwam er een miljoenenproject op gang onder verantwoordelijkheid van Sociale Zaken. Het project kwam en verdween weer en tot op de dag van vandaag weet (bijna) niemand hoe het project is verlopen, of het enig resultaat heeft gehad en aldus bijgedragen heeft tot een veiliger omgeving voor onze kinderen. Het laatste dat we ons kunnen herinneren waren de vragen die wijzelf gesteld hebben aan het toezichtcollege CAft over de personeelskosten van het project die niet meegerekend waren bij de personeelskosten van de overheid. Daarna, werd het stil.

Het huidige kabinet heeft in het regeerprogramma een behoorlijk uitgebreid programma opgenomen om de gevaren te bestrijden die onze jeugd belagen, maar de evaluatie daarvan bewaren we voor later, wanneer meer zicht is op de uitwerking ervan.

Samenwerking binnen het Koninkrijk betekent ook het uitvoeren van ons deel van het werk, niet een beetje goed maar echt goed. Een gebied dat dringend aandacht nodig heeft betreft de internationale verdragen op divers gebied en de nakoming van onze verplichtingen hierbij. Hier knelt de pretentie van een echt land te zijn het meest. Internationale verdragen zijn geen 'erfenis' die we in 1986 cadeau hebben gekregen en waar we vervolgens af en toe enkele ambtenaren een blik laten werpen op de staat van onze rapportageverplichtingen, die hopelijk dan nog niet in een kritieke fase zijn beland. Of we wachten totdat men in Nederland weer boos wordt omdat we onze verplichtingen niet nakomen, of in ieder geval niet op tijd. Het grootste probleem is niet die Nederlandse irritatie, hoewel die zeker terecht is. Het kernprobleem is dat die verdragen niet bedoeld zijn als wandversiering voor het ministerieel bureau maar als instrumenten om beter en realistischer beleid te ontwikkelen, binnen de grenzen van het financieel mogelijke als overheid.

De gevolgen van het niet uitvoeren van internationale regelgeving zijn niet te onderschatten. Denk bijvoorbeeld aan de desastreuze gevolgen van het 'overtoerisme' op milieu en natuur, wat nu al gaande is en wat nog komen gaat. Een voorbeeld hiervan: een wetenschappelijk rapport over de bijna complete verdwijning van de calco-schelp ('queen conch'; strombus gigas) aan onze kusten is nooit gepubliceerd en nog minder besproken om mogelijke alternatieven om de schelp van de ondergang te redden te bezien. Erger nog, Bon Dia Aruba kreeg het rapport in handen via een Arubaan die zijn verantwoordelijkheid jegens de gemeenschap wel begreep en ons het vertrouwelijke rapport deed toekomen. Van de overheid zelf kwam geen woord over het thema na onze publicatie.

Zolang het optreden op bestuursniveau wordt gekenmerkt door zwijgen en irritatie vanwege de weinigen die hun verantwoordelijkheid nemen, wat kunnen we dan eigenlijk aan verbetering verwachten?

Regering veroordeelt illegale ontbossing in Rooi Santo en sluit bouwproject uit

De Arubaanse regering heeft de recente illegale ontbossing van een terrein in Rooi Santo scherp veroordeeld en benadrukt dat er onder geen enkele voorwaarde toestemming zal worden verleend voor een bouwproject op de betrokken locatie. Dat verklaarde minister van Infrastructuur, Energie en Telecommunicatie René Herdé tijdens een recente persconferentie.

Volgens de minister werd het terrein zonder enige vergunning of toestemming van de overheid gerooid. Zowel de regering als de Directie Infrastructuur en Planning (DIP) en de Dienst Openbare Werken (DOW) beschouwen de actie als een ernstige schending van de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening en milieubescherming.

Herdé benadrukte dat voor het voorbereiden van een terrein eerst een aanlegvergunning vereist is. Tijdens dat proces beoordelen verschillende instanties of er sprake is van ecologische, hydrologische of andere natuurwaarden die bescherming verdienen. Pas nadat deze onderzoeken zijn afgerond, kunnen eventuele vervolgstappen zoals bouwvergunningen of verkavelingsplannen worden overwogen.

"Deze procedures zijn niet optioneel. Ze bestaan om het algemeen belang te beschermen en om ervoor te zorgen dat beslissingen over grondgebruik op een transparante en verantwoorde manier worden genomen," aldus de minister.

De kwestie heeft opnieuw de aandacht gevestigd op de toenemende druk op de schaarse ruimte op Aruba. De groeiende vraag naar woningen en economische ontwikkeling botst steeds vaker met de noodzaak om kwetsbare natuurgebieden te beschermen. Volgens Herdé vormt Rooi Santo een belangrijk natuurlijk gebied dat een rol speelt bij waterafvoer tijdens hevige regenval en tevens bijdraagt aan de biodiversiteit van het eiland.

De minister erkende dat illegale ontbossing geen geïsoleerd probleem is en kondigde aan dat de regering werkt aan strengere controles en effectievere sancties voor overtredingen van milieu- en ruimtelijke ordeningswetgeving. Volgens hem worden momenteel nieuwe juridische instrumenten voorbereid om dergelijke overtredingen beter te kunnen aanpakken.

Herdé sloot af met een oproep aan projectontwikkelaars,

grondeigenaren en aannemers om de wettelijke procedures te respecteren. Volgens hem hoeven economische ontwikkeling en milieubescherming elkaar niet uit te sluiten, maar moeten beide onderdeel zijn van een duurzaam ontwikkelingsmodel voor Aruba.
"Wij ondersteunen ontwikkeling en woningbouw, maar niet op deze manier. Wat in Rooi Santo is gebeurd, is onaanvaardbaar," aldus de minister.

Kan een minister...*Een uitnodiging van de Staten negeren...?*

De leider van de sociaaldemocratische oppositiepartij heeft opnieuw kritiek geuit op de voorzitter van de Staten vanwege diens gebrek aan actie om door de oppositie aangevraagde vergaderingen te agenderen. Die kritiek is op zich terecht; we hebben dit thema al eerder behandeld maar men ziet geen verbetering in deze situatie, die al bestaat zolang er een parlement is. De theorie is dat het parlement 'soeverein' is maar de praktijk is dat vaker het grote gewicht ingebracht wordt vanuit de regeringszetel en niet vanuit het parlement dat in principe geacht wordt te controleren wat de uitvoerende macht 'uitvoert'. En dit komt tot uitdrukking in het onderdanig optreden van de Statenvoorzitter waarmee de afhankelijke positie van het parlement wordt onderstreept.

We kunnen ook zien dat dit probleem niet uitsluitend bij ons bestaat maar vaker voorkomt in diverse andere landen met een democratisch systeem, met in principe de drie gescheiden machten, maar waar het parlement meer op een aanhangsel van de uitvoerende macht lijkt. Sinds januari 2025 heeft men dat zien gebeuren in de Verenigde Staten waar het Congres het toezicht op hetgeen de regering doet tot een minimum heeft beperkt. Zelfs een complete oorlog kan gevoerd worden zonder dat de president naar het parlement hoeft te komen om tekst en uitleg te geven. In een dergelijke situatie kan gesteld worden dat eigenlijk geen sprake is van drie machten maar van slechts twee want het is de regering die het parlement vertelt wat te doen. Zolang een kabinet een solide steun heeft in het parlement kan men vaak zien dat er langere tijd een situatie kan bestaan waarin het parlement onderworpen is aan instructies vanuit de regering.

Maar nu om terug naar de lokale politieke problematiek; de vraag is, als het probleem niet volledig te elimineren is, hoe dan toch dit tot een minimum kan worden teruggebracht? Wat zou eigenlijk normaal zijn wanneer een of een aantal parlementariërs van welke fractie ook een vergadering hebben aangevraagd die de aanwezigheid van een of meer ministers vergt? Moeten die gewoon verschijnen of kunnen ze, vriendelijk of minder vriendelijk, de uitnodiging naast zich neerleggen? Voor een antwoord gaan we naar het document dat alle politici in ieder geval van buiten moeten kennen: onze Staatsregeling. Hierin staat o.m. het volgende: "Artikel III.18 1. De ministers hebben toegang tot de vergaderingen en kunnen aan de beraad- slagingen deelnemen. 2. Zij kunnen door de Staten worden uitgenodigd om ter vergadering tegenwoordig te zijn ten einde de verlangde inlichtingen te geven, voorzover het geven daarvan niet strijdig geoordeeld kan worden met het belang van het Land of van het koninkrijk." Een opportunistische interpretatie zou luiden dat dit een minister de mogelijkheid biedt om de uitnodiging af te slaan, maar de zaak ligt toch wat gecompliceerder. De toelichting die bij de Staatsregeling is gevoegd en als zodanig onderdeel uitmaakt van de Staatsregeling, net als bij alle andere wetten, maakt een onderscheid tussen het "vragenrecht" en het "ïnterpellatierecht". In het geval van het vragenrecht aan een of meerdere ministers gaat het om vragen die een relatief kort antwoord behoeven, zij het mondeling of schriftelijk. Bij het interpellatierecht gaat het om het recht van de Staten om een of meerdere ministers uit te nodigen om in een bredere context van gedachten te wisselen over een bepaald thema. De Toelichting luidt vervolgens: "De term "Uitnodigen" zou een zekere vrijblijvendheid kunnen suggereren. Naar gangbaar taalgebruik kan men een uitnodiging immers al dan niet aannemen. Gezien echter het feit dat een interpellatie een van de middelen is om aan de ministeriële, verantwoordelijkheid inhoud te geven is een dergelijke uitleg niet acceptabel. Indien de Staten een bewindsman uitnodigen ter vergadering aanwezig te zijn, dan dient deze te verschijnen."

De kernvraag die overblijft is dan: hoe wordt een minister verplicht te verschijnen; de Staten kan moeilijk de politie naar de woning of het bureau van de minister sturen om deze op te halen. De Staten zelf heeft de macht om op te treden tegen een bewindspersoon door een besluit te nemen omtrent zijn/haar gedrag. Het ultieme middel is dan een motie van wantrouwen die bij goedkeuring het einde betekent van de carrière van de bewindspersoon, in ieder geval in deze functie. Het moge overduidelijk zijn dat zolang de minister en de Statenvoorzitter het met elkaar eens zijn de kritiek van de oppositie geen gehoor zal krijgen en dat het spelletje van vergaderingen uitstellen ongestraft door kan gaan.

Kennelijk heeft deze schandelijke situatie voorlopig geen oplossing. Maar we kunnen de geachte parlementariërs wel enige 'food for thought' meegeven. Uit de recente IPKO-bijeenkomst in Den Haag blijkt dat onze politieke vertegenwoordigers een aantal duidelijke kritiekpunten naar voren hebben gebracht over het optreden van de Nederlandse/Koninkrijksregering waarbij geen rekening is gehouden met de zienswijze van de eilanden. Het ging bijvoorbeeld over de wijze waarop de Koninkrijksregering zich onthouden heeft van stemming op een resolutie van de Verenigde Naties over de erkenning van de slavernij en het transport over de Atlantische Oceaan van Afrikaanse mensen om tot slaven te worden gemaakt als een van de ernstigste misdaden tegen de menselijkheid. Het moge duidelijk zijn dat de Nederlandse regering zich moet onthouden van een dergelijk optreden.

Maar de politici van de eilanden moeten dan zelf ook consequent zijn. Zij hebben de redevoering aangehoord van de voormalige procureur-generaal van Aruba waarin hij heel duidelijk stelde dat het de corruptie van ministers en andere hoogwaardigheidsbekleders is die de "rot in de fundamenten" van de samenleving veroorzaakt. En ook dat justitie er niet is om alle falen van andere onderdelen van de overheid te corrigeren; dat moeten ze zelf doen. Maar er was ook een belangrijk aspect dat hij wellicht uit diplomatieke overwegingen niet aanroerde: wat is tot nu dan gedaan, na zes gevallen van ministers die zich vanwege zware misdrijven voor de rechter moesten verantwoorden en die geacht worden het voorbeeld te zijn voor de samenleving? Zou het dan geen miniem maar toch goed begin zijn als men in de eerste plaats de Staatsregeling zou respecteren en daarmee ook hun eigen belang als Statenlid zouden dienen, door een einde te maken aan dat infantiele spelletje dat al 40 jaar gaande is?

Ex-PG Ter Steege waarschuwt voor 'morele corruptie' in Caribisch deel Koninkrijk

Voormalig procureur-generaal van Aruba en voormalig hoofdofficier van justitie voor Bonaire, Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba, Bote ter Steege, heeft tijdens het Interparlementair Koninkrijksoverleg (IPKO) gewaarschuwd voor wat hij omschrijft als een groeiende "morele corruptie" binnen het Caribische deel van het Koninkrijk.

Volgens Ter Steege vormt corruptie een veel groter probleem dan alleen strafbare feiten of financiële fraude. Tijdens een paneldiscussie stelde hij dat de werkelijke schade ontstaat wanneer burgers zien dat politici, ambtenaren en andere gezagsdragers zich gedragen alsof regels niet voor iedereen gelden.

"De rechtsstaat wordt niet alleen gedragen door wetten en rechtbanken, maar ook door het dagelijkse gedrag van bestuurders en publieke functionarissen," benadrukte Ter Steege, die zes jaar werkzaam was in Aruba en andere Caribische jurisdicties.

Als voorbeeld verwees hij naar een ervaring uit zijn tijd op Aruba. Een voertuig zou tijdens een keuring zijn afgekeurd vanwege een defecte lamp, waarna een inspecteur zou hebben gesuggereerd dat het probleem voor 25 dollar kon worden opgelost. Volgens Ter Steege ging het niet om de ernst van dat specifieke incident, maar om het signaal dat daarmee aan de samenleving wordt gegeven.

Wanneer burgers zien dat regels kunnen worden omzeild, tast dat volgens hem het vertrouwen in instituties aan. Na verloop van tijd ontstaat een cultuur waarin integriteit niet langer als vanzelfsprekend wordt beschouwd. Ter Steege omschreef dit als een vorm van morele corruptie die verder reikt dan individuele overtredingen.

Hij waarschuwde dat kleine eilandgemeenschappen bijzonder kwetsbaar zijn voor dit proces. Politici en bestuurders staan dicht bij de bevolking en hun gedrag heeft daardoor een directe invloed op hoe burgers tegen de overheid aankijken.

Ter Steege uitte daarnaast zorgen over corruptie, verouderde wetgeving en capaciteitsproblemen binnen justitiële systemen op Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Volgens hem zijn vertrouwen, integriteit en goed bestuur onmisbare voorwaarden voor een sterke democratische rechtsstaat.

RvS: de autonomie tijdelijk beperken...*Is niet onbillijk...*

Het advies van de Raad van State (RvS) over het voorstel tot rijkswet houdbare financiën voor Aruba (HOFA) is bekend en geeft duidelijkheid in het huidige debat. Het eerste kernfeit is dat het adviesorgaan van de Nederlandse overheid geen bezwaar had dat de regering zou hebben genoopt tot het terugnemen van het voorstel ter herziening. Wat is een aantal aanbevelingen gedan ter verbetering/verduidelijking, waarna het voorstel verder kan richting Tweede Kamer.

De Raad van State besteedt ook aandacht aan het punt dat velen in Aruba bezighoudt en met spanning deed uitkijken naar dit advies: of het wetsvoorstel, specifiek het artikel 38, de autonomie van Aruba zou beperken. In het kort is het antwoord: ja, het beperkt de autonomie. Echter, daar het maar voor een beperkte periode geldt is het dus te billijken. RvS constateert ook dat het gaat om de autonomie van de landen, geregeld in het Statuut, hetgeen een zekere terughoudendheid vergt van de Koninkrijksregering, die ervoor moet zorgen dat de beperking voor regering en Staten van Aruba niet verder reikt dan hetgeen strikt noodzakelijk is voor de uitvoering van de afspraken tussen Aruba en Nederland.

Maar de Raad stelt ook duidelijk dat gekozen is voor een juridische constructie die rust op twee pijlers, waarvan een de rijkswet is, op basis van consensus, op grond van artikel 38, tweede lid van het Statuut. “Met deze ‘consensusrijkswet’ wordt de materie op het niveau van het Koninkrijk geregeld. Een dergelijke rijkswet prevaleert dan boven de landsregelgeving.” Hier stelt de Raad dat er een zekere hiërarchie bestaat binnen de wetgeving van het Koninkrijk waar rijkswetten prevaleren boven de lokale wetgeving. RvS geeft hiermee ook antwoord op de bezorgdheid, die is geuit door de Raad van Advies van Aruba, dat de voorgestelde regeling in zekere zin de bevoegdheden beperkt van regering en Staten om landsverordeningen goed te keuren of te wijzigen. RvS ziet ook een zekere wederkerigheid in de vorm die is gekozen: regering en Staten van Aruba kunnen niet zomaar de landsverordening wijzigen zonder instemming van de Koninkrijksregering maar de Koninkrijksregering kan ook niet zomaar de rijkswet wijzigen zonder instemming van Aruba; daarom is het dan ook een consensuswet. De structuur die gezamenlijk is gekozen impliceert dat beide partijen moeten respecteren wat overeen is gekomen en dus geen wijzigingen mogen aanbrengen zonder overleg. De Raad vindt dit een goede weerspiegeling van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor wat betreft de normen voor de schuldquote (schuld/BBP) en het primair saldo van de begroting. Belangrijk is hierbij de zin: “Bedoeld is om te regelen dat de toestemming alleen vereist is, voor zover het gaat om de voormelde kwantificering van normen.” Met andere woorden: artikel 38 kan geen ‘carte blanche’ zijn voor enige andere actie, noch van de Koninkrijksregering, noch van de regering en/of Staten van Aruba.

De Raad voegt hier ook nog aan toe: ”Bovendien is het voorgestelde vereiste van instemming met wijziging van de landsverordening in tijd beperkt tot het moment dat de rijkswet op verzoek van Aruba vervalt. De Afdeling kan daarom de keuze van Aruba en Nederland om in de rijkswet te regelen dat wijziging van de normen in de landsverordening toestemming van de rijksministerraad vereist, billijken.” Aanbevolen wordt om het artikel 38 in deze zin verder te verduidelijken.

De schulden van de ‘PPP’-projecten moeten er nog bij

RvS geeft positief commentaar op het financieel beheer van Aruba tot op dit moment; geconstateerd wordt dat de schuldquote al is gedaald tot 61% van het BBP. Maar anderzijds wordt vastgesteld dat tot nu toe de schulden die in de publiek-private samenwerkingen (PPP-projecten) zijn aangegaan nog niet in de totale schuld van het Land zijn verwerkt. Volgens de Raad heeft dit twee oorzaken: “Allereerst is er onvoldoende zicht op welke entiteiten er naast het land Aruba nog meer onderdeel uit maken van de collectieve sector. Het IMF heeft zich hierdoor in zijn advies moeten beperken tot het land Aruba. Daarnaast heeft Aruba een aantal contracten afgesloten in het kader van publiek-private samenwerkingen. Deze contracten hebben een financieringscomponent die nog niet is verwerkt in de schuldcijfers van Aruba.”

Ook stelt de Raad vast: “Uit de tekst van het voorstel en de toelichting daarbij wordt niet duidelijk welke projecten onder de aanduiding ‘publiek-private samenwerkingen’ vallen. Ook wordt uit de toelichting niet duidelijk wat de geschatte globale financiële omvang van deze contractuele verplichtingen is in termen van procentpunten van de totale schuldquote.” Het opnemen van deze schulden kan de totale schuld met ettelijke procenten doen toenemen. Als rekenvoorbeeld: als de totale schuld van deze projecten nog Afl. 500 miljoen zou bedragen en het BBP momenteel iets meer dan Afl. 7 miljard is, dan zou men zo’n 6 a 7procent aan de huidige schuldquote moeten toevoegen. De opeenvolgende kabinetten, ook die van vóór de interventie in 2015, hebben steeds de verantwoordelijkheid ontlopen deze schulden bij te voegen.

Maar om op het hoofdthema terug te komen; de RvS doet de aanbeveling om het verbod op wijziging van de landsverordening zonder goedkeuring vooraf van de Koninkrijksregering te beperken tot de normen voor de schulden en de begroting. Dit lijkt redelijk maar laat de vraag onbeantwoord wat te doen als de verordening anderszins wordt gewijzigd waarbij ook de akkoorden tussen Aruba en Nederland worden geschonden? In het verleden zijn er op dit gebied al incidenten geweest. Dat was ook de reden waarom de Nederlandse regering op het standpunt bleef staan dat dit punt werd opgenomen in de rijkswet. Het is voorstelbaar dat de Raad dit punt niet wilde aanroeren; het blijft een teer punt en bovendien blijkt uit de Nederlandse praktijk dat hiervoor wel een oplossing bestaat: een dergelijke Arubaanse wet zou nooit in werking treden want er zal een handtekening ontbreken om het invoeringsbesluit te voltooien. Dit zal wel nooit in het openbaar uitleg krijgen, maar maakt wel degelijk onderdeel uit van de machtsstructuur binnen het Koninkrijk.

Afsluiting off-roadroutes op noordkust leidt tot discussie over natuur en toerisme

De recente afsluiting van verschillende off-roadroutes langs de noordkust van Aruba heeft geleid tot een felle discussie tussen natuurbeschermers, touroperators en bewoners. De maatregel volgt op juridische stappen van Aruba Birdlife Conservation (ABC), die stelt dat gemotoriseerd verkeer in kwetsbare natuurgebieden aanzienlijke schade veroorzaakt aan flora, fauna en beschermde ecosystemen.

Overheidsploegen hebben deze week toegangswegen afgesloten op trajecten die traditioneel worden gebruikt door ATV- en UTV-tourbedrijven, met name op de route tussen de California Lighthouse en Bushiribana. Volgens ABC bevinden zich in deze gebieden belangrijke natuurwaarden, waaronder leefgebieden van de Shoco en andere beschermde vogelsoorten. De organisatie wijst erop dat ook overheidsdocumenten eerder al hebben gewezen op negatieve gevolgen van intensief off-roadverkeer, zoals erosie, stofontwikkeling, beschadiging van vegetatie en verstoring van wilde dieren.

Hoewel een rechtszaak over de kwestie was gepland, kwam het niet tot een volledige behandeling nadat gesprekken tussen de betrokken partijen op gang kwamen. Volgens berichten in lokale media hebben vertegenwoordigers van ABC, Aruba Conservation Foundation (ACF) en de overheid gezocht naar praktische oplossingen, waarvan de recente afsluitingen mogelijk het eerste concrete resultaat zijn.

Voor milieuorganisaties vormen de maatregelen een belangrijke stap richting betere bescherming van kwetsbare natuurgebieden. Zij wijzen erop dat de druk op de noordkust de afgelopen jaren sterk is toegenomen door groeiend toerisme en commerciële excursies.

De toeristische sector reageert echter bezorgd. Aruba telt naar schatting ongeveer twintig bedrijven die ATV- en UTV-excursies aanbieden en honderden werknemers in dienst hebben. Voor veel ondernemers vormen de afgesloten routes een directe bedreiging voor hun bedrijfsvoering. Zij vrezen economische schade en stellen dat goed gereguleerd off-roadtoerisme kan samengaan met natuurbehoud.

De discussie raakt daarmee aan een bredere vraag waarmee veel toeristische bestemmingen wereldwijd worstelen: hoe kan economische ontwikkeling worden gecombineerd met bescherming van kwetsbare natuurgebieden? Voor Aruba lijkt die discussie voorlopig nog niet ten einde.

Foto: ABC.

Shodona Kettle: Excuses voor slavernij zijn niet voldoende, herstelbetalingen moeten volgen

Excuses voor kolonialisme, slavernij en andere historische misdaden zijn noodzakelijk, maar nog belangrijker zijn de stappen die daarna moeten volgen.

Dat is de conclusie van Shodona Kettle, onderzoekster aan University College London en verbonden aan het Reparations Finance Lab, het Centre for Reparations Research en het PJ Patterson Institute for Africa-Caribbean Advocacy van de University of the West Indies in Jamaica. Kettle, die haar promotieonderzoek afrondt over herstelrechtvaardigheid voor Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, is daarnaast lid van de UNESCO Reparatory Justice Dialogue en presentatrice van het New Books Network.

Kettle bezocht Aruba als een van de deelnemers aan de conferentie ‘Shaping Rights Across the Oceans: The European Court of Human Rights (ECHR)’. Deze conferentie vond onlangs plaats, waarbij voormalig ECHR-rechter Jolien Schukking uitgebreid stilstond bij het 75-jarig bestaan van het Hof, dat mogelijk een belangrijke rol kan spelen bij de bescherming van de mensenrechten van burgers in het Caribisch gebied.

In dat kader maakte Shodona Kettle gebruik van de gelegenheid om tijdens een openbare sessie van het Center for Lifelong Learning van de Universiteit van Aruba de belangrijkste aspecten van haar promotieonderzoek naar herstelrechtvaardigheid toe te lichten.

De kern van haar lezing was de vraag hoe herstelrechtvaardigheid landen die door slavernij en kolonialisme zijn getroffen, kan helpen bij het voorstellen, opeisen en opbouwen van een andere toekomst. Latijns-Amerika en het Caribisch gebied worden gekenmerkt door afstammelingen van tot slaaf gemaakte Afrikanen en inheemse gemeenschappen die nog steeds geconfronteerd worden met de gevolgen van de slavernijperiode, waaronder de genocide op de oorspronkelijke bevolking, kolonialisme, raciaal geweld en uitsluiting. De roep om herstelrechtvaardigheid – bedoeld om het onrecht recht te zetten dat gemeenschappen niet alleen materiële rijkdom maar ook menselijke waardigheid heeft gekost – combineert een blik op het verleden met een visie op de toekomst.

“De vraag is welk soort toekomst mogelijk wordt wanneer historische schade publiekelijk wordt erkend en wanneer deze onrechtvaardigheden niet alleen materieel worden aangepakt, maar ook leiden tot politieke verandering,” aldus Kettle.

Tijdens haar presentatie gebruikte Kettle Ecuador en Jamaica als voorbeelden, twee landen met Afro-afstammelingen maar met verschillende historische ervaringen. Ecuador was zelf geen economie die volledig afhankelijk was van slavernij, maar importeerde wel tot slaaf gemaakte mensen voor handarbeid. Na de onafhankelijkheid werden de belangen van de Afro-Ecuadoriaanse gemeenschap volgens Kettle in vrijwel alle aspecten van de samenleving genegeerd.

Zij onderzocht hoe de vraag naar herstelbetalingen vanuit de gemeenschap zelf – op grassrootsniveau – zich verhoudt tot initiatieven op nationaal, politiek en institutioneel niveau. Daarbij moet volgens haar ook rekening worden gehouden met internationale actoren die een rol spelen in dergelijke processen. Het recht op herstelrechtvaardigheid en de vraag ernaar overstijgen de grenzen van gemeenschappen en landen en beïnvloeden discussies over recht, geschiedenis, herinnering en gerechtigheid.

Kettle ging ook in op de manier waarop Ecuador probeert te komen tot herstel voor een gemeenschap die lange tijd vrijwel aan haar lot werd overgelaten. Ecuador heeft zich vooral gericht op wetgeving. Dit proces kwam relatief recent op gang nadat de Verenigde Naties onderzoek hadden laten doen naar Afro-afstammelingen in Latijns-Amerika. Pas daarna besloot de toenmalige linkse regering van Ecuador aandacht te besteden aan de leefomstandigheden van Afro-Ecuadorianen, hun beperkte toegang tot onderwijs, economische ontwikkeling en zelfs fundamentele rechten.

Het wetgevingsproces is echter nog niet afgerond. Bovendien heeft het vertraging opgelopen door politieke veranderingen, waardoor de strijd voor herstel van Afro-Ecuadorianen naar de achtergrond is verdwenen. Zij vormen nog steeds een sterk gemarginaliseerde gemeenschap binnen het Zuid-Amerikaanse land.

“Daarbovenop werd de regio, vooral tijdens de pandemie, kwetsbaar voor cocaïnetransporten, omdat zij gelegen is tussen de producerende landen Peru en Colombia. De aanwezigheid van Mexicaanse drugskartels in Ecuador heeft het land extreem gevaarlijk gemaakt en heeft geleid tot veel geweld binnen gemarginaliseerde gemeenschappen,” vertelde Kettle, die zelf in Ecuador heeft gewoond. Daarmee illustreerde zij volgens haar de kwetsbaarheid die ontstaat wanneer historisch onrecht niet wordt erkend en hersteld.

Jamaica kent daarentegen een geschiedenis van slavernij die nauw verbonden is met Groot-Brittannië, van het Britse koningshuis tot de Anglicaanse Kerk. Jamaica werd pas in 1962 onafhankelijk en is daarmee een veel jongere onafhankelijke staat dan Ecuador, dat al sinds 1822 onafhankelijk is.

In Jamaica waren het vooral niet-gouvernementele organisaties die het initiatief namen om compensatie en herstelbetalingen te eisen voor de schade die slavernij heeft toegebracht aan het welzijn en de ontwikkelingsmogelijkheden van de bevolking.

De strijd voor herstel kreeg uiteindelijk vorm binnen CARICOM, de Caribische Gemeenschap, die een tienpuntenplan voor herstelbetalingen opstelde.

Hoewel verschillende academische instellingen, waaronder universiteiten in Schotland, hun betrokkenheid bij slavernij hebben erkend en herstelinitiatieven hebben genomen, hebben het Britse koningshuis en de Anglicaanse Kerk volgens Kettle nog geen enkele bereidheid getoond om zelfs maar excuses aan te bieden.

“Excuses aanbieden is slechts de eerste stap, want wat daarna moet volgen zijn herstelbetalingen. Voor Groot-Brittannië kan dat enorme gevolgen hebben gezien de omvang van het voormalige koloniale rijk,” stelde Kettle.

Als voorbeeld verwees zij naar paus Leo, die inmiddels excuses heeft aangeboden voor de rol van de Katholieke Kerk in de slavernijhandel tussen Afrika en het Amerikaanse continent. Volgens Kettle moeten op dergelijke excuses concrete acties volgen die leiden tot rechtvaardig herstel.

Ook binnen het Koninkrijk der Nederlanden blijft dit onderwerp actueel. De Nederlandse koning heeft inmiddels excuses aangeboden voor het slavernijverleden, maar bijvoorbeeld Suriname is het niet eens met de manier waarop Nederland herstelbetalingen wil vormgeven. Ook op Aruba wordt hierover gediscussieerd.

De vorige Arubaanse regering had al bedenkingen bij de manier waarop Nederland 200 miljoen euro beschikbaar stelde voor Suriname en de zes Caribische eilanden als onderdeel van het herstelproces, terwijl de besteding van die middelen aan besluiten in Nederland gekoppeld bleef.

Volgens Kettle draait de discussie uiteindelijk om fundamentele vragen: wat zijn herstelbetalingen precies, wie bepaalt wat herstel inhoudt en hoe daagt de roep om herstel ons begrip van mensenrechten en verantwoordelijkheid uit?

Tijdens de bijeenkomst reageerde ook dr. Luc Alofs, die de presentatie bijwoonde en betrokken is geweest bij verschillende gesprekken tussen Nederland en de landen die aanspraak maken op herstelbetalingen. Hij benadrukte dat het uitgangspunt altijd moet zijn dat “de plaats van het misdrijf zich bevindt in de landen waar slavernij heeft plaatsgevonden.”

Met andere woorden: het mag volgens hem niet Nederland zijn dat bepaalt hoe en op welke manier herstelbetalingen worden uitgevoerd.

Curaçao wijst zetels in Nederlandse parlement af als oplossing voor democratisch tekort binnen Koninkrijk

(CuraçaoChronicle) – De regering van Curaçao heeft eerder gewaarschuwd dat het toekennen van vertegenwoordiging aan inwoners van de Caribische landen in het Nederlandse parlement weinig zou bijdragen aan het oplossen van het al jarenlang besproken democratisch tekort binnen het Koninkrijk. Die positie krijgt opnieuw aandacht nu de discussie over het onderwerp is opgelaaid.

De discussie kwam recent opnieuw in de belangstelling door een bijdrage van staatsrechtgeleerde Oberon Nauta, die zich afvroeg of de focus op democratische vertegenwoordiging wel daadwerkelijk inspeelt op de belangrijkste uitdagingen waarmee burgers op Curaçao, Aruba en Sint Maarten worden geconfronteerd.

In een formeel standpunt dat Curaçao eerder tijdens Koninkrijksoverleggen heeft ingediend, stelde de regering dat evenredige vertegenwoordiging in de Nederlandse Eerste en Tweede Kamer slechts een beperkt effect zou hebben vanwege het grote bevolkingsverschil tussen Nederland en de Caribische landen.
Volgens de Curaçaose regering zou de stemkracht van inwoners van de Caribische landen, zelfs als zij vertegenwoordigers in het Nederlandse parlement zouden krijgen, te klein blijven om wezenlijke invloed uit te oefenen op wetgeving of besluitvorming. Daardoor zou een dergelijke maatregel het democratisch onevenwicht dat volgens veel Caribische leiders binnen het Koninkrijk bestaat nauwelijks verminderen.

In plaats daarvan pleit Curaçao voor institutionele hervormingen die de Caribische landen een grotere rol geven binnen het bestuur van het Koninkrijk. Tot de voorstellen die eerder naar voren zijn gebracht behoren een grotere betrokkenheid van de Caribische parlementen bij het opstellen en wijzigen van Rijkswetten, sterkere bevoegdheden voor de gevolmachtigde ministers en de mogelijke oprichting van een Koninkrijksparlement waarin de zetels evenwichtiger worden verdeeld over de vier landen van het Koninkrijk.
Het onderwerp blijft een terugkerend discussiepunt binnen de Koninkrijksrelaties. Regeringen van de Caribische landen stellen al langer dat zij onvoldoende invloed hebben op besluiten die hen rechtstreeks raken, terwijl Nederlandse beleidsmakers verschillende voorstellen hebben onderzocht om de democratische legitimiteit binnen de staatsrechtelijke structuur van het Koninkrijk te versterken.

Momenteel onderzoekt een door het Interparlementair Koninkrijksoverleg (IPKO) ingestelde expertgroep meer dan dertig voorstellen die bedoeld zijn om het democratisch tekort aan te pakken. Daaronder bevinden zich ook verschillende vergaande staatsrechtelijke hervormingen.
De bevindingen van de expertgroep zullen naar verwachting een belangrijke rol spelen in toekomstige discussies over de relatie tussen Nederland en zijn Caribische partners.
Voor Curaçao draait het debat echter steeds minder uitsluitend om vertegenwoordiging en steeds meer om de vraag hoe Koninkrijksinstellingen daadwerkelijk invloed en concrete voordelen kunnen bieden aan de inwoners van het eiland.

Curaçao loopt achter binnen Koninkrijk bij wetgeving voor uitwisseling van politiegegevens

(CuraçaoChronicle) – Curaçao loopt achter op andere delen van het Koninkrijk der Nederlanden bij het invoeren van wetgeving die de uitwisseling van politie- en justitiegegevens regelt. Dat blijkt uit het rapport Staat van de Rechtshandhaving 2025 van de Raad voor de Rechtshandhaving.

De Raad waarschuwt dat, vier jaar nadat werd begonnen met het opzetten van een juridisch kader voor de uitwisseling van rechtshandhavingsgegevens binnen het Koninkrijk, er nog steeds geen uitgebreide wetgeving bestaat die ervoor zorgt dat informatie op een veilige, wettelijke en effectieve manier kan worden gedeeld.

Voor Curaçao is dit onderwerp bijzonder relevant omdat het eiland nog geen definitieve landsverordening heeft vastgesteld voor de verwerking en uitwisseling van politiegegevens. Volgens het rapport hebben Sint Maarten en Caribisch Nederland inmiddels al wetgeving ingevoerd of bevinden zij zich aanzienlijk verder in het proces van implementatie van het noodzakelijke juridische kader.

Daardoor wordt Curaçao beschouwd als een van de achterblijvers op een terrein dat steeds belangrijker wordt voor moderne rechtshandhaving.

De Raad wijst erop dat politiekorpsen, het Openbaar Ministerie en andere justitiële instanties afhankelijk zijn van de uitwisseling van persoonsgegevens en strafrechtelijke informatie om misdrijven te onderzoeken, verdachten te identificeren en grensoverschrijdende criminaliteit te bestrijden.

Zonder duidelijke wetgeving bestaat er onzekerheid over welke informatie mag worden gedeeld, onder welke omstandigheden dit is toegestaan en hoe de bescherming van persoonsgegevens moet worden gewaarborgd.

Volgens het rapport werkt Curaçao nog steeds aan ontwerpwetgeving over politiegegevens, maar verloopt de voortgang langzamer dan in andere delen van het Koninkrijk.

De bevindingen van de Raad zullen naar verwachting de druk op beleidsmakers vergroten om het wetgevingsproces te versnellen. Dat gebeurt tegen de achtergrond van criminele netwerken die steeds vaker over landsgrenzen heen opereren en gebruikmaken van de verschillende jurisdicties binnen het Koninkrijk.

Volgens de Raad is een solide juridisch kader essentieel om ervoor te zorgen dat politie- en justitiediensten effectief kunnen samenwerken, terwijl tegelijkertijd de privacyrechten van burgers worden beschermd.

Nederlandse politieke partijen zetten vraagtekens bij financiering Kustwacht Caribisch Gebied

(CuraçaoChronicle) – Twee politieke partijen in de Nederlandse Tweede Kamer stellen vragen bij de huidige financieringsregeling van de Kustwacht Caribisch Gebied en suggereren dat er mogelijk opnieuw moet worden gekeken naar de bijdrage van Aruba, Curaçao en Sint Maarten aan de organisatie.

Leden van de Partij voor de Vrijheid (PVV) en het Christen-Democratisch Appèl (CDA) hebben schriftelijke vragen ingediend bij de Nederlandse minister van Defensie, David van Weel, over de financiering van de Kustwacht in het Caribische deel van het Koninkrijk.

Volgens de huidige verdeelsleutel betaalt Nederland 69 procent van de operationele kosten van de Kustwacht. Aruba draagt 16 procent bij, Curaçao 11 procent en Sint Maarten 4 procent.

Uit parlementaire documenten blijkt echter dat Nederland in de praktijk een nog groter deel van de totale kosten voor zijn rekening neemt. De uitgaven van de Kustwacht zullen naar verwachting in 2026 oplopen tot ongeveer 68 miljoen euro. Daarbij wordt verwacht dat de Nederlandse bijdrage uiteindelijk ongeveer 88 procent van de totale financiering van de organisatie zal bedragen.

De PVV en het CDA stellen daarom de vraag of het niet tijd is om opnieuw te beoordelen of de Caribische landen een grotere financiële bijdrage zouden moeten leveren aan de bescherming van hun eigen territoriale wateren en maritieme grenzen.

De Kustwacht speelt een belangrijke rol in de bestrijding van drugssmokkel, illegale migratie, mensensmokkel, mensenhandel en andere vormen van grensoverschrijdende criminaliteit in het Caribisch gebied. Voor Curaçao kan de discussie bijzonder relevant worden, aangezien het eiland nog altijd wordt geconfronteerd met uitdagingen op het gebied van drugstransportroutes, illegale migratie en maritieme veiligheid.

Hoewel het onderwerp inmiddels in de Tweede Kamer is beland, heeft de Nederlandse regering op dit moment nog geen voorstellen ingediend om de bestaande financieringsregeling te wijzigen.

De schriftelijke vragen van de PVV en het CDA kunnen echter leiden tot een bredere politieke discussie over de toekomstige verdeling van de kosten van de Kustwacht binnen het Koninkrijk en de mate waarin de Caribische landen zelf moeten bijdragen aan de maritieme veiligheid in de regio.